

D.M.A.S.I.

II

374

5.3.C
INSTITUTUL
DE
GEOGRAFIE

B. M. L.
BIBLIOTECA
Inv. 3688
Cota

JUDEȚELE PATRIEI

P. GÂȘTESCU * I. IORDAN

Județul
ILFOV

EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

Situat în plină zonă de cîmpie și avînd în centrul său cel mai mare oraș al țării — București, județul Ilfov dispune de condiții favorabile realizării unui ritm ridicat de dezvoltare multilaterală a economiei.

În ultimii 20 de ani, pe teritoriul județului Ilfov au avut loc transformări profunde în toate domeniile de activitate. Noile construcții industriale, vastele lucrări hidroameliorative, crearea unei rețele dense sanitare și de învățămînt, culturale și comerciale, numeroasele locuințe clădite în toate localitățile, schimbări importante în structura profesională a populației constituie caracteristica esențială a dezvoltării.

Pădurile întinse, salba de lacuri naturale și artificiale, existența multor monumente istorice și descoperiri arheologice reprezintă obiective de mare importanță turistică.

374

5.3.C

ACADEMIA REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA
INSTITUTUL DE GEOGRAFIE

PETRE GÂȘTESCU, ION IORDAN

Județul
ILFOV

D. M. I.
BIBLIOTECA
Inv. 3688
Cota

psac. mu

EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA
BUCUREȘTI, 1970

D.M.A.S.I.
BIBLIOTECA
nr. inv. 3688

COMITETUL DE COORDONARE

dr. doc. V. TUFESCU
dr. L. BADEA
dr. P. GĂȘTESCU
dr. I. VELCEA

Coperta de: JUGĂURS RĂDUȘ

P R E F A Ț Ă

Îmbunătățirea continuă a condițiilor de muncă, de viață materială și spirituală reprezintă scopul principal al întregii activități politice și organizatorice a partidului nostru, sensul primordial al planurilor de edificare economică și socială pe care le-a elaborat în anii construcției socialismului.

În județul Ilfov, ca de altfel peste tot în țara noastră, succesele majore obținute pe tărîm economic, datorită politicii profund științifice a P.C.R., au determinat schimbări corespunzătoare în condițiile de viață materiale și culturale ale populației. O scurtă privire asupra stării economice din trecut a teritoriului județului, unde resursele naturale erau slab valorificate și industria puțin dezvoltată doar în câteva centre, unde baza producției o forma agricultura cu caracter extensiv — strîns legată de capriciile naturii (și în primul rînd de inundațiile foarte frecvente care afectau suprafețe însemnate) și unde dotările social-culturale erau departe de cerințe, pune în evidență deosebirea uriașă față de ceea ce există în prezent.

Astăzi, după o perioadă de peste 20 de ani de construcție socialistă, starea de lucruri din trecut a rămas numai ca amintire. Resurse naturale — cum sînt petrolul și gazele — au fost semnalate pe teritoriul județului Ilfov, fabrici și uzine noi, utilizate la un înalt nivel tehnic, au apărut în Oltenița, Giurgiu, Urziceni, Valea Roșie, Buștea, Buciumeni, ample lucrări de hidroameliorații

au scos de sub influența inundațiilor întinse terenuri productive și au făcut ca irigațiile să înlăture în mare parte urmările frecvențelor perioade de secetă. Județul Ilfov se înscrie printre principalii producători agricoli, deținând primul loc în producția de legume și în contribuția la fondul central al statului cu unele produse vegetale și animale, și locuri însemnate în producția animalieră, de cereale și de plante industriale. De asemenea, județul Ilfov ocupă primul loc pe țară în privința suprafeței arabile, a numărului de locuitori, de comune, de întreprinderi de mecanizare a agriculturii și de cooperative agricole de producție.

Aprovizionarea populației și industriei alimentare din județ și din orașul București cu produse agricole se face în cea mai mare parte din județul Ilfov. În ultimii ani, au fost construite solarii pentru legume extratimpurii la aproape toate cooperativele agricole de producție și în cadrul întreprinderilor agricole de stat, precum și însemnate suprafețe de sere. Astfel, în 1970, pe teritoriul județului Ilfov erau 330 ha solarii ale cooperativelor agricole de producție, 40 ha ale întreprinderilor agricole de stat și 80 ha ale Inspectoratului zonal I.A.S. (inclusiv municipiul București), precum și 50 ha sere aparținând asociațiilor intercooperatiste județene și 151 ha ale Inspectoratului zonal I.A.S. (Popești-Leordeni 142 ha, 30 Decembrie 9 ha).

În strânsă legătură cu condițiile social-economice și cu mediul natural, evoluția așezărilor și populației reflectă transformarea lor radicală pe tot teritoriul județului. Ritmul construcțiilor noi, al dotărilor și al procurării de bunuri casnice moderne a înregistrat în județul Ilfov valori care întrec cu mult media pe țară, dovedind creșterea rapidă a nivelului de trai al locuitorilor.

De asemenea, ca un aspect deosebit prin amploarea sa, modificarea structurii profesionale a populației reține în mod special atenția, evidențiindu-se în primul rând prin creșterea numărului celor ocupați în sectoare neagricole și prin deplasările

zilnice ale forței de muncă spre București și alte centre industriale urbane și rurale.

Baza materială a învățământului și structura rețelei de școli s-a îmbunătățit continuu, numărul școlilor fiind în 1969 de 13 ori mai mare față de 1938, iar al elevilor de 20 de ori; învățământul profesional și tehnic, care pregătește cadre calificate pentru economia județului în continuă dezvoltare, a cunoscut un ritm deosebit. Acțiunea de culturalizare este asigurată de o rețea deasă de cămine culturale și case de cultură, de biblioteci și cinematografe, iar grija pentru sănătatea oamenilor se manifestă prin existența a numeroase spitale, policlinici, dispensare și farmacii.

Teritoriul județului oferă variate și numeroase locuri de agrement pentru populația urbană și rurală, reprezentate prin păduri întinse, râuri cu lunci largi, lacuri naturale și artificiale, monumente istorice și arhitectonice de certă valoare — care au un rol deosebit în petrecerea timpului liber. Printre cele mai atractive se numără complexele Snagov și Căldărușani, salba de lacuri de pe valea Colentinei, complexul Cernica — Pustnicul, valea Argeșului și zona Comana.

Sistematizarea teritoriului, a orașelor și satelor județului Ilfov, care preocupă în prezent pe specialiștii din toate domeniile, va transforma și mai mult natura și economia, localitățile urbane și rurale.

GHEORGHE NECULA

Președintele Consiliului Popular
al județului Ilfov

Teritoriul județului Ilfov ocupă prin excelență o zonă de cîmpie, relief ce caracterizează toate județele din sudul țării, deci și cele două județe cu care se mărginește : la vest Teleorman și la est Ialomița. În partea nordică, teritoriul județelor Dîmbovița, Prahova și Buzău, cu care vine în contact, prezintă un relief mult mai variat. La sud, limita județului, pe o lungime de circa 120 km, o formează Dunărea, care reprezintă un sector din graniță naturală dintre țara noastră și R. P. Bulgaria.

Așadar, este un teritoriu de cîmpie cu altitudini ce depășesc puțin 100 m în partea nord-vestică, 80—85 m în jurul Bucureștilor, 50—60 m în partea estică, în vestul Bărăganului de sud (în bazinul Mostiștei), și de 15—20 m în lunca joasă și largă a Dunării. După cum se poate remarca, energia de relief este foarte mică, iar variațiile de peisaj geografic din cadrul teritoriului județului Ilfov nu sînt date de relief ca în cazul altor județe. Aici, alți factori geografici introduc nota de variație. În afară de lunca Dunării, care este marginală, această zonă de cîmpie este străbătută de cursul cîtorva riuri, care formează, la rîndul lor, lunci largi, adevărate culoare care au prezentat pe vremuri principalele artere de circulație. Dintre acestea, ca o diagonală de la nord-vest la sud-est este valea Argeșului cu principalii săi afluenți, Dîmbovița și Neajlovul.

Mostiștea, care poate fi socotit și riul propriu județului Ilfov, deoarece întregul bazin hidrografic se desfășoară pe teritoriul acestuia, nu are o vale largă cum este cea a Argeșului, în schimb, datorită pantei mici în profilul longitudinal și a albiei sale mai înguste a fost transformată într-o adevărată salbă de lacuri artificiale.

În partea nord-estică, pe o mică distanță, Ialomița formează, ca și Argeșul, o vale cu luncă largă, pe care se înșiră sate de o parte și de alta, asemănătoare unor șiraguri de mărgele.

Prezența mănunchiului de riuri care se conjugă treptat pînă ce rămîne numai Argeșul, în avale de Budești, cu luncile lor largi, mai umede decît cîmpurile înconjurătoare, a favorizat înaintarea pădurii de foioase ca o pană în silvostepa Bărăganului. Așa cum caracterizează foarte plastic geograful G. Vâlsan: „Apa și pădurea, ca și ușoara varietate a reliefului se îmbină armonios în împrejurimile capitalei spre a da acestei regiuni o fizionomie particulară, plină de farmec și de pitoresc liniștit” (1915).

Codrii Vlăsiei din jurul Bucureștilor au intrat în istoria și legendele țării de secole.

În aceste condiții de relief, climatul teritoriului județului Ilfov n-a constituit o subunitate prea evidentă față de cel al întregii zone de cîmpie de tranziție. Spunem de tranziție, pentru că întreaga zonă de cîmpie dintre Subcarpați și Dunăre, axată oarecum pe bazinul Argeșului și al Ialomiței între meridianele localităților Titu, în vest, și Urziceni, în est, nu este altceva decît o zonă de schimbare a caracteristicilor fizico-geografice din vest spre est și invers. Nuanțările locale date de prezența luncilor riurilor cu ape freatice mai la suprafață, de pădurile existente și de complexe lacustre naturale (Snagov, Căldărușani, Comana) sau cele artificiale (salba de lacuri de pe Colentina, Pasărea și Mostiștea) nu modifică prea mult climatul întregii zone, care are caracterul unui climat continental semiarid.

În acest cadru geografic s-a dezvoltat, tocmai în mijlocul actualului teritoriu al județului Ilfov, cel mai mare oraș al țării, Bucureștii, încă de multă vreme capitala Țării Românești. Dezvoltarea acestui oraș în Cîmpia Vlăsiei, o enigmă pentru mulți, dar perfect justificată din punct de vedere economico-istoric, avea să eclipseze multă vreme zona înconjurătoare, pe o rază destul de mare. Acționînd ca un magnet, orașul București a concentrat și a monopolizat majoritatea ramurilor industriale specifice atît regiunii de cîmpie cu resursele ei naturale, cît și celei subcarpatice și carpatice. Cu excepția orașului Giurgiu, care s-a dezvoltat ceva mai mult, prin funcțiile sale

portuare, celelalte orașe, Urziceni, Oltenița, Slobozia, Alexandria, Roșiorii de Vede, erau pînă nu de mult paralizate de pulsul industrial și comercial al Bucureștilor. Spre deosebire de alte județe din țară, aici, în Ilfov, se dădea o impresie falsă de dezvoltare a industriei. Bucureștii, prin funcțiile sale administrative, monopoliza cea mai mare parte a activității productive și sociale în limitele sale. Economia județului era prin excelență agricolă. După 1948, în cadrul procesului general de industrializare socialistă, în județul Ilfov au fost construite noi și importante unități industriale, au fost reconstruite, lărgite și reutilitate cele existente în orașele județului, în unele localități rurale s-au dezvoltat unități ale industriei locale, iar resursele naturale de subsol, printre care țiteiul, și de sol au fost intens și rațional valorificate.

Au apărut noi ramuri industriale — extracția petrolului, chimia — și s-au dezvoltat cu precădere cele legate de valorificarea resurselor județului.

Agricultura a fost înzestrată cu un parc corespunzător de mașini agricole moderne și tractoare, iar metodele agrotehnice cele mai avansate au fost larg utilizate. Terenuri apreciabile neproductive au fost introduse în circuitul agricol prin îndiguiri, desecări, terasări, iar furajele concentrate sînt intens folosite în creșterea animalelor.

Pe teritoriul județului au fost construite fabrici de nutrețuri combinate și combinate de creștere a animalelor.

În 1968, județul Ilfov ocupa primul loc pe țară, între celelalte județe, în producția de grâu, de legume (în special varză și roșii), de orez și de cartofi timpurii, locul al doilea în producția de tutun și de plante medicinale, locul al treilea în producția de porumb și de floarea soarelui și locul al patrulea în producția de sfeclă de zahăr. Iată deci o statistică a producției agricole care vorbește de la sine despre valoarea agriculturii județului Ilfov.

Pe suprafața sa de 8 225 km², în 1970 erau 129 de localități, dintre care patru urbane, care aveau 818 000 de locuitori. Cea mai mare parte a locuitorilor județului Ilfov era încadrată în muncile agricole, un procent crescînd înregistrînd, în ultimii ani, cei ocupați în industrie și construcții. Ca un fenomen caracteristic județului Ilfov este deplasarea zilnică și, mai

puțin, săptămînală a populației (adică navetismul) spre municipiul București. Acest uriaș magnet economic, social, cultural și politic atrage zilnic pentru lucru peste 70 000 de locuitori ai județului, care dimineața se revarsă ca un „flux” puternic din trenuri, autobuze și alte mijloace de transport, pentru ca după amiază, „refluxul” să-i readucă în localitățile lor.

Noile construcții de clădiri în toate localitățile județului au schimbat radical „fața edilitară” a satelor de odinioară, astăzi acestea fiind printre cele mai frumoase și mai aspectuoase din țară, iar dotarea cu cele mai moderne aparate și mașini casnice este de acum obișnuită în mai toate locuințele.

Disponînd de resurse materiale și umane suficiente, județul Ilfov este în plină dezvoltare economică, în plin avînt al construcției economice și al ridicării nivelului social-cultural și material al locuitorilor săi.

RELIEFUL CONSTITUȚIA GEOLOGICĂ

Teritoriul județului Ilfov aparține în întregime reliefului de cîmpie, făcînd parte integrantă din Cîmpia Română.

Din punct de vedere genetic, Cîmpia Română a rezultat în urma proceselor de acumulare într-o zonă cu caracter subsident, pe un fundament cretacic aparținînd Platformei Moesice (Prebalcanică). Cretacicul prezintă o înclinare de la sud spre nord, fiind la zi în Podișul Prebalcanic, întîlnindu-se imediat sub aluviunile Dunării în albia fluviului la Giurgiu, afundîndu-se la 900—1 000 la paralela Bucureștilor și ajungînd la circa 3 000—4 000 m adîncime în fața geosinclinalului carpatic.

De la acest reper tectonic-stratigrafic, coloana de deasupra este alcătuită din formațiuni neogene și cuaternare, cu unele

discontinuități, ceea ce indică faze cînd teritoriul a fost exondat și deci au lipsit condițiile de sedimentare. Acest lucru se poate constata la sud de București, unde teritoriul a fost exondat de la sfîrșitul cretacicului pînă la începutul sarmațianului. Formațiunea cea mai caracteristică, care umple spațiul dintre cretacic și suprafața scoarței terestre, este de vîrstă pliocenă, alcătuită din calcare marnoase, marne, argile și nisipuri. Lacul pliocen, cu ultima fază levantină, este cel în care s-au depus formațiunile fluvio-lacustre ce caracterizează coloana litologică imediat sub depozitul loessoid. Formațiunile cuaternare, care acoperă pe cele pliocene, sînt alcătuite din pietrișuri, nisipuri, argile și depozite loessoide. Mai caracteristice pentru teritoriul județului Ilfov sînt *stratele de Frătești*, alcătuite din pietrișuri, nisipuri și argile (pleistocen inferior), care apar la zi în marginea Burnazului, între Giurgiu și Prundu, dar care se continuă spre nord sub celelalte formațiuni; *nisipurile de Mostiștea* (pleistocen superior) care apar în versantul văii Mostiștea, de la Fundulea pînă la Frăsinet; *pietrișurile de Colentina* (pleistocen superior), situate în bazinele rîurilor Colentina și Pasărea; *depozitele loessoide mai vechi* (pleistocen mediu) ce acoperă Cîmpia Burnaz; *depozitele loessoide mai noi* (pleistocen superior și holocen) din Cîmpia Vlăsiei, Mostiștei și terasele fluviatile; *nisipurile de dune* care se găsesc pe versantul drept al Ialomiței, din avale de Coșereni și pînă la Axintele (fig. 1).

Toate aceste formațiuni sînt acoperite de depozite loessoide și de aluviuni fluviatile. Loessul acoperă toate porțiunile inter-fluviale, inclusiv podul teraselor fluviatile, avînd grosimi între 5 și 20 m, iar aluviunile luncile largi ale Argeșului și ale afluenților lui, ale Ialomiței și ale Dunării.

În județul Ilfov, Cîmpia Română prezintă caractere diferite nu numai față de județele vecine dar chiar și în cadrul lui. Astfel, în partea nord-vestică intră o parte din *Cîmpia de subsidență Titu — Mizil*, în partea centrală, ocupînd și cea mai mare suprafață din județ, se află *Cîmpia Vlăsiei*, în partea estică, cunoscută și sub numele de *Cîmpia Ciornulesei*, se întinde *Cîmpia Mostiștei*, iar în sud se găsește *Burnazul de est*.

Cîmpia de subsidență

Se desfășoară mai mult în raza localităților Titu — Răcari și Mizil, deci pe teritoriul județelor vecine; în Ilfov se extinde în zona Snagovului, cunoscută și sub denumirea de *Cîmpia Snagov*, și în zona dintre Prahova și Sărata denumită *Cîmpia Gherghiței și Sărății*. Cîmpia de subsidență se caracterizează prin văi puțin adîncite, albiu părăsite, terase fluviatile îngropate, acoperite cu depozite loessoide cu grosimi de 5—10 m, care sînt afectate la suprafață de crovuri, dar care atît ca adîncime, cît și ca densitate sînt mai reduse față de cîmpiile Mostiștei și Burnazului. La zona de confluență, majoritatea văilor mici se termină prin limane fluviatile, ca cele de la Bălteni, Snagov, Balta Neagră, Căldărușani și Comana pe partea dreaptă a Ialomiței, Maia pe partea dreaptă a Prahovei în apropiere de confluența cu Ialomița, Jilavele și Cotorca în raza localității Urziceni. Datorită pantei mici în profil longitudinal, cursurile acestor văi au fost transformate într-o salbă de iazuri.

Cîmpia Vlăsiei

Denumire dată după renumiții codri ai Vlăsiei, numită și Cîmpia Bucureștilor, se axează în general pe bazinul Argeșului — de la Cîlniștea, în sud-vest, pînă în partea superioară a bazinului Mostiștei, în nord-est. În est, limita, deși nu este netă sub aspect morfologic, este marcată de hotarul dintre pădure și silvostepă (Frunzânești — Urziceni).

Cîmpia Vlăsiei este fragmentată de văi cu lunci largi și terase, dar care nu prezintă diferențe de nivel. Spațiile interfluviale și terasele sînt acoperite de depozite loessoide, fiind afectate intens de procesele de tasare (crovuri).

În cadrul Cîmpiei Vlăsiei se pot distinge patru compartimente mai importante, și anume: cîmpiile Movîiței, Colentinei, Cîlnăului și Neajlovului.

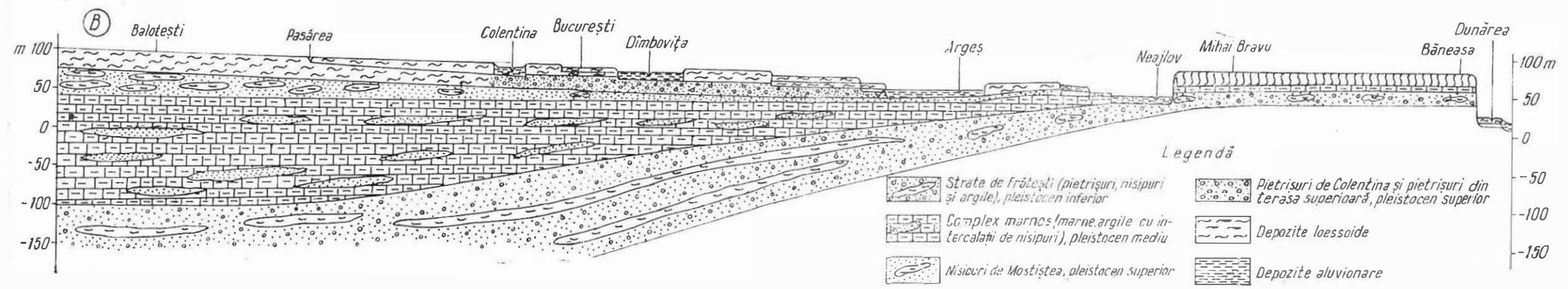
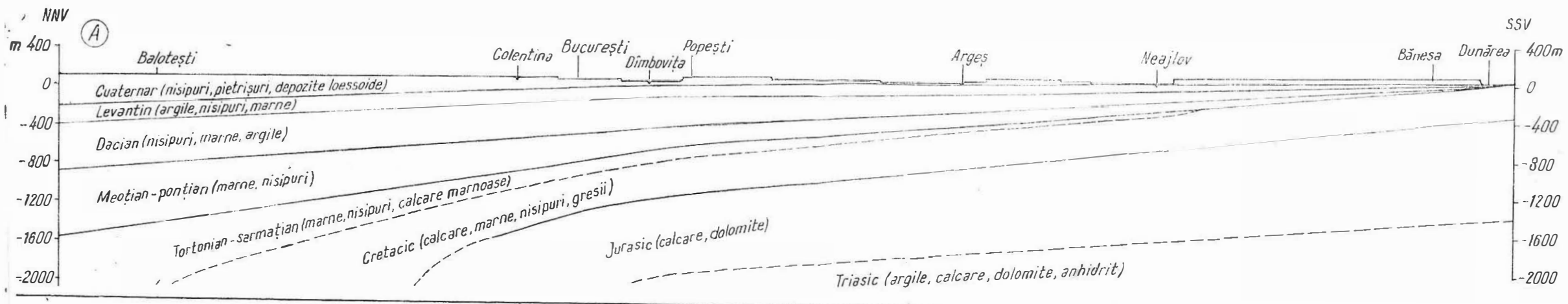

Fig. 1. — Secțiuni geologice între Balotesti și Băneasa.
 A — prin formațiuni precuaternare;
 B — prin depozitele cuaternare (după *Harta geologică a Republicii Socialiste România, 1966*).
<https://biblioteca-digitala.ro>

Cîmpia Moviliței este cuprinsă între Cociovaliștea, lacul Căldărușani, Ialomița, Pasărea și partea superioară a bazinului Mostiștea. Drenajul superficial aparține Mostiștei, iar văile acestui bazin hidrografic prezintă aspectul tipic de *furcitură*, caracteristic văilor dezvoltate pe depozite loessoide. Altitudinile variază între 65 și 105 m, iar panta generală a reliefului, de $0,8\text{‰}$, cade de la nord-vest spre sud-est, în sensul orientării Mostiștei, cu excepția zonei de pe malul drept al Ialomiței, care, între Fierbinți și Bărcănești, datorită dunelor, are o înclinare NE—SV. Energia și fragmentarea reliefului ($1-1,5 \text{ km/km}^2$), ceva mai mare în bazinul Mostiștea și în partea superioară, este dată de văile Bisericii, Colceag, Mostiștea propriu-zisă și Belciugatele. Interfluviile, largi și netede, fără diferențe mari între ele și fundul văilor, acoperite cu depozite loessoide, sînt afectate de crovuri cu suprafețe mari, care uneori ajung la ordinul a zeci de hectare, dar cu adîncimi mici (2—4 m).

Cîmpia Colentinei se axează pe valea cu același nume, fiind delimitată de Cîmpia Snagovului, văile Pasărea, Dîmbovița și confluența acestora din urmă în partea sud-estică. Altitudinea variază între 100 și 120 m în partea nord-vestică, în raza localităților Ciocănești — Crevedia, și între 65 și 70 m în partea sud-estică, Cernica — Căldăraru. Între aceste limite, Cîmpia Colentinei este foarte puțin fragmentată. Spațiul interfluvial este afectat doar de procesele de tasare prin crovuri, care în zona Otopeni — Odăile — Mogoșoaia au o mare frecvență. Aceste crovuri, puțin adînci (1—3 m), datorită impermeabilizării fundului lor, primăvara, cînd există un excedent de umiditate datorită ploilor și topirii zăpezilor, sînt acoperite cu apă, aceste zone devenind improprii pentru agricultură.

Sub depozitele loessoide, care au grosimi ce variază de la 2 la 10 m, se găsește un orizont de nisipuri și unul de pietrișuri, cu grosimi ce ajung pînă la 20 m, cunoscute sub denumirea de pietrișuri de Colentina (de vîrstă pleistocen superior).

Valea Colentinei, care fragmentează cîmpia ce îi poartă și numele, este o vale tipică de cîmpie, cu o cădere în profil longitudinal foarte mică, fapt ce a dus la o meandrare puternică a cursului, care a mers pînă la detașarea mai multor martori de

eroziune, fie din nivelul cîmpului, fie din nivelul celor două terase, de 4—6 m și de 2—3 m, care o însoțesc.

În cursul superior, între Ciocănești și Colacu, valea se adîncește în cîmpie cu 4—5 m, iar în avale, la confluența cu Dîmbovița (Căldăraru), pînă la 20 m.

Cîmpia Cîlnăului este spațiul interfluvial dintre Dîmbovița și Argeș, de la Cîmpia de subsidență Titu în partea de nord-vest și pînă la confluența celor două râuri între care se găsește în partea de sud-est. Acest interfluviu este fragmentat de Ciorogîrla, în amunte, și de Cocioac și Cîlnău, în avale. Altitudinea scade de la 110 m (la Bolintin-Deal) la 50 m (la Gruiu, în apropiere de Budești).

Înclinarea generală între aceste valori este de $1,30/100$, iar fragmentarea reliefului destul de mică în amunte ($0,3—0,5$ km/km²) și ceva mai ridicată în avale ($1,5$ km/km²).

Depozitele loessoide care acoperă întreaga suprafață a cîmpiei sînt mai subțiri în zona Chiajna — Bolintin și mai groase de la linia de centură Jilava — Popești-Leordeni în avale, fapt ce atrage după sine dezvoltarea crovurilor și a văilor de tip furcitură (valea Cîlnăului).

Terasele fluviatile care însoțesc Cîmpia Cîlnăului pe ambele părți sînt în număr de două pe valea Dîmboviței, unde se dezvoltă fragmentar, și în număr de trei pe valea Argeșului, dezvoltate continuu. O dată cu adîncirea văilor Argeș și Dîmboviței, din amunte spre avale, înălțimea relativă a teraselor crește în același sens. Astfel, terasa superioară a Argeșului care are 8 m la Jilava, la Vidra ajunge la 14—15 m, iar în zona de confluență Herăști — Gruiu pînă la 19—22 m. Același lucru se întîmplă și cu celelalte terase — medie și inferioară.

Cîmpia Neajlovului este delimitată net la sud de muchea înaltă a Burnazului, la baza căruia s-au instalat Cîlniștea și apoi succesiv Neajlovul și Argeșul, de Cîmpia Găvana la nord, lunca largă Argeș-Sabar la nord-est și valea Teleormanului în vest. Județului Ilfov îi revine cea mai mare parte a acestei cîmpii. Altitudinea ceva mai mare, 120 m, în partea nord-vestică, la contactul cu Cîmpia Găvana, scade la 80—95 m în partea sud-estică. Fragmentarea este mai mare decît în celelalte

unități prezentate mai sus (2—2,5 km/km²) și este dată atât de văile principale — Neajlov, Milcovăț și Glavacioc, cât și de cele secundare, afluențe.

Depozitele loessoide, care acoperă interfluviile în grosimi de pînă la 10 m, sînt așezate pe nisipuri și pietrișuri cu structură torențială, iar acestea, la rîndul lor, sînt dispuse pe un orizont argilo-nisipos. În această unitate, procesele de tasare nu mai au amploarea cunoscută și, ca atare, crovurile sînt mai puține la număr. Diminuarea proceselor de tasare se datorește și prezenței a trei orizonturi de soluri fosile intercalate în depozitele loessoide, deci unei circulații a apei pe verticală mai redusă.

Cele două văi, Glavaciocul și Neajlovul, care străbat Cîmpia Neajlovului de la nord-vest la sud-est se adîncesc în nivelul cîmpului cu circa 10—15 m în amunte și cu 15—25 m în avale. Terasele fluviatile care însoțesc văile sînt în număr de două pe Glavacioc (2—3 m și 5—6 m) și în număr de trei pe Neajlov (4—6 m, 10—18 m și 18—22 m). Lunca are lățimi mai mari pe Neajlov (1—2 km) și ceva mai mici pe Glavacioc (0,15—1 km).

Vale Cîlniștei prezintă o configurație cu totul deosebită față de celelalte menționate pînă acuma, îndeosebi înainte de confluența cu Glavaciocul. Această configurație aparte constă în gradul mare de meandrare, în adîncimea și în îngustarea văii, aspect caracteristic văilor din regiunile cu structuri tabulare și roci mai rezistente la eroziune. La aceasta se mai adaugă panta mică a profilului longitudinal, care transformă fundul văii într-o zonă lacustră acoperită de vegetația acvatică.

Cîmpia Mostiștei

Numită de V. Mihăilescu (1966) și Cîmpul Ciornuleasa (partea vestică, dintre Argeș și Mostiște), este delimitată la nord-est de valea Mostiștei, la nord de afluentul acesteia — Belciugatele, de valea Pasărea la nord-vest, de valea Dimboviței și a Argeșului la vest și de lunca largă a Dunării la sud. Pe

lingă spațiul interfluvial aparținînd nivelului de cîmpie, în acest compartiment intră cele mai extinse terase fluviatile de pe stînga văilor Dîmbovița și Argeș, iar la sud, o parte din terasele Dunării. Această unitate de cîmpie face trecerea în est spre Bărăganul propriu-zis. Al. Odorescu, în *Pseudokinegheticos*, menționează că hanul de la Dor Mărunt, din apropiere de Lehliu, se găsea la „gura” Bărăganului, adică tocmai dincolo de pînza de păianjen a viroagelor Mostiștei. În accepțiunea populară, Bărăganul este cîmpia întinsă și netedă, la orizontul căreia apar doar movilele solitare de natură antropică.

Constituția litologică este dată de *nisipurile de Mostiștea*, de vîrstă pleistocen superior, care apar în versantul drept al Mostiștei, de la nord de Fundulea și pînă la Frăsinet, și sînt acoperite pe toată extensiunea lor de depozite loessoide cu grosimi pînă la 20 m. Depozitele loessoide acoperă în aceeași măsură, dar cu grosimi mai mici, terasele fluviatile din vest, ale Argeșului și Dîmboviței, și din sud, ale Dunării.

Prezența orizontului de loess a contribuit la dezvoltarea intensă a proceselor de tasare, care, prin crovurile și vîlcelele de tip furcitură, fragmentează aceste suprafețe horizontale.

Cîmpia Burnazului

Din punct de vedere geomorfologic, Cîmpia Burnazului este unitatea cea mai bine conturată. Această cîmpie se extinde de la Olt pînă la Argeș, dar de la Cîlniște spre est caracterul de cîmpie tabulară înaltă iese cel mai mult în evidență. În cadrul județului Ilfov, acest compartiment se numește Burnazul estic, bine delimitat la nord de valea meandrată a Cîlniștei, de cea a Neajlovului și a Argeșului, de valea Argeșului în est și de lunca largă a Dunării de sud. Muchia acestei cîmpii este abruptă și înaltă atît în nord, către Argeș (45 m la Hotarele, 55 m la Radovanu), cît și în sud (55—70 m la Prundu, 57 m la Căscioarele). Altitudinea variază de la 80—90 m pe muchia nordică, la Mihai Bravu, Mironești, Hotarele, și pînă la 50 m pe terasa Argeșului, la Chirnogi. Spre deosebire de limita nordică, terasele

Dunării, care tivesc marginea sudică între Prundu și Chirnogi sau de la Băneasa spre vest, determină o estompere a contactului cu lunca. Constituția litologică este dată de *stratele de Frătești*, alcătuite din pietrișuri, nisipuri și argile de vîrstă pleistocen inferior, peste care urmează depozitele loessoide cu grosimi de 15—20 m, de vîrstă pleistocen mediu.

Stratele de Frătești apar la zi în versantul sudic al Burnazului, de la Frătești, nord Giurgiu, spre Prundu — Pietrele. La baza acestor formațiuni apar și numeroase izvoare.

Depozitele loessoide au favorizat procesele de tasare și deci apariția crovurilor, care se găsesc, cele mai multe, în partea vestică, pe terasele Dunării, la Giurgiu.

Deși la prima vedere Burnazul se prezintă ca un pod neted impus de muchii abrupte și înalte de 40—70 m deasupra luncilor, totuși el este fragmentat de o serie de vilcele mici, care pătrund pe cîtiva km în interior, cît și de văi mai dezvoltate. Astfel, în vest, pe terasele de la Giurgiu, se află valea Burnaz sau Parapanca și o serie de afluenți pe dreapta ai Cîlniștii, iar în est, dezvoltată longitudinal cu orientarea cîmpiei, valea Zboiului, care se termină printr-un liman fluviatil la confluența cu lunca Dunării (fostul lac Cătălui).

Procesele de pantă și îndeosebi alunecările, surpările și năruirile sînt destul de frecvente pe versantul sudic, între Băneasa și Chirnogi, formînd adevărate terase de alunecare în raza localității Greaca, folosite intens în viticultură și pomicultură.

Alunecările de teren au uneori extensiune mare, afectînd construcții, așa cum a fost cea din 1948 de la punctul Slom, din dreptul fostului lac Greaca, care a distrus clădirile pescăriei.

Lunca Argeșului

Prin extensiunea pe care o are, cît și prin caracteristicile morfolitologice, lunca Argeșului se individualizează ca o unitate aparte. Această zonă de luncă se poate împărți în două sectoare

în cadrul județului Ilfov, și anume: lunca comună Argeș-Sabar de la Bolintin-Vale și pînă la Izvoarele, la confluența celor două riuri, și lunca propriu-zisă a Argeșului, de aici și pînă la Oltenița. Această luncă largă, care ajunge și pînă la 6—8 km, prin care curge spre malul drept Argeșul, iar spre cel stîng Sabarul, poate fi considerată ca o continuare spre sud-est a cîmpiei de divagare Titu (fig. 2).

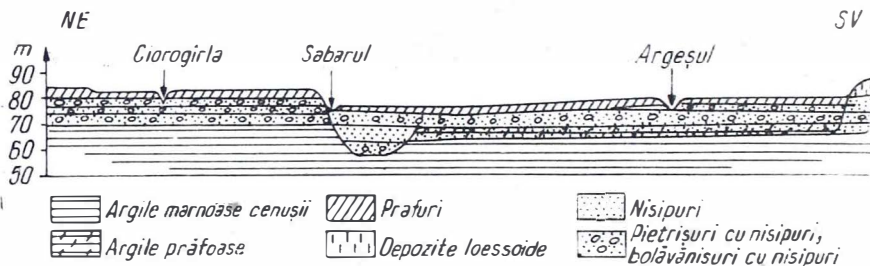

Fig. 2. — Profil litologic transversal prin lunca Argeșului la Bragadiru — Buda (după D. Băluța, 1967).

Depozitele aluvionare recente, care au un grad mare de permeabilitate, cuprind orizonturi de apă freatică la adîncimi mici, alimentate de rîu. Prezența acestor ape freatice bogate, a solurilor fertile, cît și a orașului București a determinat dezvoltarea legumiculturii în cea mai mare parte a acestei lunci.

Lunca Dunării

Unitatea cea mai joasă din cadrul teritoriului județului Ilfov este lunca Dunării. După cum am văzut, Dunărea formează limita naturală sudică a județului și în același timp granița țării pe o lungime de 120 km. Pe această lungime, lunca prezintă o dezvoltare variabilă, cu lărgiri și îngustări, în funcție de modul de desfășurare a teraselor de pe partea stîngă a fluviului.

Lățimea maximă a luncii se întâlnește între Greaca și Căscioarele, în dreptul punctului Slom (9 km), acolo unde pînă nu de mult se întindea lacul Greaca. Lățimea minimă se găsește între Slobozia și Giurgiu, unde între albia propriu-zisă și brațele secundare are doar 2—3 km.

Altitudinea absolută a luncii variază atît în profil longitudinal (de la 16 m în vest la 14 m în est), cît și în profil transver-

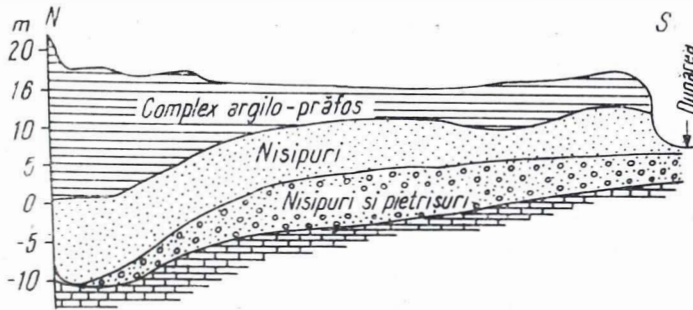

Fig. 3. — Profil litologic prin lunca Dunării între Malu Roșu și Băneasa (Giurgiu).

sal, fiind mai ridicată în imediata apropiere a albiei râului și mai joasă către contactul cu Burnazul.

Depozitele constituente ale luncii sînt în principal mîlurile argiloase și nisipurile fine, cu un grad mic de permeabilitate, care au permis și formarea numeroaselor lacuri din lunca centrală și externă, precum și nisipurile cu granulație medie, slab cimentate, cu un grad mediu de permeabilitate, care formează grindurile fluviatile longitudinale (fig. 3).

Aceste formațiuni aluvionare recente, care se găsesc în partea superioară a profilului, trec în adîncime atît spre nisipuri grosiere și pietrișuri, ce vin în contact cu argila din bază, cît și spre calcarul cretacic, ce se găsește la 6—10 m în patul albiei Dunării.

După configurația morfohidrografică, lunca Dunării din acest sector se împarte în mai multe compartimente :-

Compartimentul Găujani — Malu are o lățime de 4—6 km, cu grinduri fluviatile dezvoltate în lungul Dunării și cu un braț părăsit la contactul cu terasa a II-a (Corabia), numit Pasărea și folosit de Vedea, după ce a pătruns în luncă, pentru scurgerea apelor. Înainte de îndiguire, aici se găseau lacurile Plămănaru, Toana lui Tosun, Broasca și — cel mai mare — Mahiru, toate desecate astăzi.

Compartimentul Gostinu — Chirnoși este cel mai dezvoltat; el a cuprins și cele mai mari complexe lacustre din lunca Dunării, Greaca — Pietrile. Grindurile fluviatile au o mare extindere la Oinacu, Branîștea și îndeosebi la Gostinu, ultima localitate fiind, de altfel, singura așezare în lunca inundabilă a Dunării în acest sector.

Brațul secundar Comasca, desprins din Dunăre la Malu Roșu, în avale de Giurgiu, a drenat complexul lacustru Pietrele — Topilele și lacul Greaca, continuînd, după ieșirea din acesta, sub denumirea de Dunărica sau Argeșelul și revenind în fluviu în apropiere de confluența Argeșului.

La baza Burnazului, la contactul cu lunca, apar numeroase izvoare sub formă de aliniamente, al căror debit colectat poate fi folosit în irigații etc.

În prezent, întregul compartiment este îndiguit, iar complexele lacustre, prin sistemele canalelor de drenaj, sînt desecate.

Compartimentul de luncă de la confluența Argeșului cu Dunărea și pînă la localitatea Mînăstirea prezintă o lărgire în dreptul localității Ulmeni (8 km), unde se găsește și lacul cu același nume, și o îngustare spre Spanțov și Chiselet (4—5 km). Și acest compartiment a fost îndiguit, desecîndu-se majoritatea lacurilor de luncă existente.

Lunca Dunării, care pînă nu de mult era un domeniu al împărăției apelor provenite din inundații, a fost scoasă treptat de sub influența acestui fenomen, fiind redată agriculturii.

RESURSELE SUBSOLULUI

Până nu de mult, pe harta județului nu figura nici un semn care să indice prezența unor substanțe utile, dar în ultimii ani s-au conturat, în urma forajelor executate, rezerve de petrol (în partea vestică la Mîrșa — Roata — Florești, în partea nordică la Moara Vlăsiei — Grădiștea — Fierbinți) și de gaze naturale (la Urziceni și Gîrbovi).

Depozitele constituente ale formațiunilor de deasupra cretacicului sînt favorabile cantonării orizonturilor de apă subterană și freatică, iar acolo unde apar la zi (nisipurile și pietrișurile) sînt folosite ca materiale de construcție.

Carierele și balastierele de unde se exploatează nisipul și pietrișul sînt amplasate în albiile rîurilor, adică în aluviuni recente.

Printre carierele principale în funcțiune putem menționa pe Argeș la Ogrezeni (50 % pietriș, capacitate 6 000 t/an), Malu Spart (30 % pietriș, capacitate 1 000 t/an), Stoenеști (30 % pietriș, capacitate 1 000 t/an), Novaci (30 % pietriș, capacitate 3 000 t/an), Găiseni (40 % pietriș, capacitate 5 000 t/an), Grădinari (35 % pietriș, capacitate 4 000 t/an), Clinceni, pe Ciorogirla (40 % pietriș, capacitate 6 000 t/an), pe Sabar, la Dărăști (25 % pietriș, capacitate 3 000 t/an), Vidra (25 % pietriș, capacitate 2 000 t/an din depozite de terasă).

Apele freatice și subterane constituie una din resursele importante ale subsolului teritoriului județului și în condițiile climatice actuale, cît și datorită particularităților rețelei hidrografice, acestea capătă o semnificație și importanță deosebită. Cerințele tot mai mari de apă în alimentarea populației, în industrie, dar în special în agricultură pentru irigații a determinat efectuarea unor cercetări detaliate privind adîncimea, debitul și calitățile fizico-chimice ale apelor freatice. Apele

freatice sînt cantonate în : *stratele de Frătești* (pietrișuri și nisipuri) din arealul cîmpiilor Burnaz și Neajlov și pe o zonă lată de 10—20 km, orientată vest—est începînd de la Răcari, continuînd pe la Săftica, nord Brănești și Fundulea, traversînd valea Ialomiței la Axintele ; în *pietrișurile de Colentina* din zona cuprinsă între Argeș la sud-vest și Dîmbovița, Pasărea și Colentina în nord-est ; în *nisipurile de Mostiștea* din spațiul corespunzător Cîmpiei Mostiștei (excluzînd terasele dunărene din sud) ; în *nisipurile cu granulație mijlocie* din zona în care se includ Cîmpia Snagov și o parte din Cîmpia Moviliței ; în *aluviunile* constituite din elemente cu granulație grosieră ce formează luncile aluviale, în cazul nostru lunca Dunării fără terasele fluviatele (fig. 4).

Adîncimea apelor freatice variază, evident, în funcție de anotimp, de sensul bilanțului hidric al suprafeței terestre (excedentar sau deficitar), avînd în vedere faptul că nivelul hidrostatic fiind liber este mult influențat de condițiile climatice. În general, în luncile rîurilor principale — Argeș cu Sabar, Dîmbovița și Ialomița — apele freatice se găsesc între 2 și 5 m adîncime. În lunca Dunării și a Argeșului pînă la Negoești, dată fiind influența imediată pe care o are rîul asupra apelor freatice, adîncimea acestora este între 0 și 2 m.

Pe spațiile interfluviale, adîncimea apelor freatice variază în funcție de grosimea depozitelor loessoide de deasupra și a depozitului magazin și de poziția stratului impermeabil. În mod curent, această adîncime este între 5 și 20 m și numai rareori este sub 5 m sau peste 20 m.

Sub 5 m, adîncimea este numai în cadrul văilor secundare care fragmentează interfluviile, în depresiunile crovurilor, în jurul lacurilor naturale sau artificiale, pe o zonă alungită ce se interpune între obîrșile văilor afluate Mostiștei și malul drept al Ialomiței, între Lehliu și Axintele, și la nord de Urziceni, într-o zonă mai joasă a Bărăganului de mijloc.

Adîncimile de peste 20 m se întîlnesc pe malul drept al Ialomiței, acolo unde nisipurile eoliene acoperă depozitele loessoide, și în Cîmpia Mostiștei, în apropierea de valea cu același

nume, începînd de la Măgureni și pînă la contactul cu terasele Dunării.

Tipul hidrochimic mai răspîndit este cel bicarbonat, cu mineralizații care se încadrează între 300 și 1 500 mg/l. Se

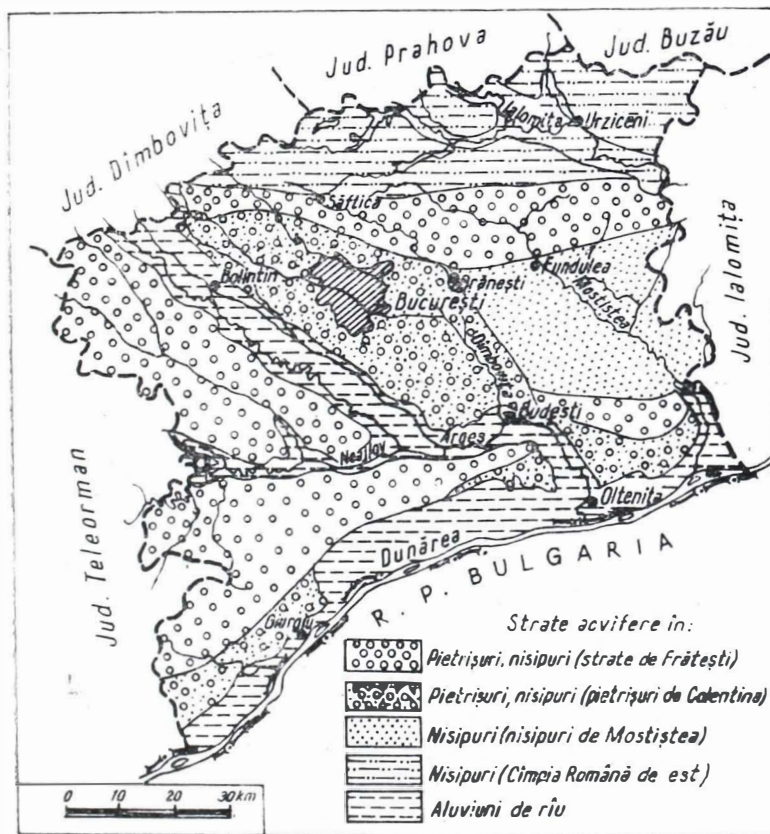

Fig. 4. — Harta hidrogeologică (după Harta hidrogeologică a Republicii Socialiste România, 1969).

întîlnesc și ape din clasa clorurate cu mineralizații mai mari (3 000—4 300 mg/l), cum sînt cele din bazinul râului Sărata, la Bărbulești și de lingă Urziceni. Aceste ape clorurate și cu

mineralizație ridicată se datoresc râului Sărata, după cum îi spune și numele, care drenează spre obârșie zone cu sîmburi saliferi.

Stratele de Frătești cantonează apele freatice cele mai bogate și cu calități potabile ridicate. Intersectarea orizontului freatic din aceste pietrișuri de către lunca Dunării și de unele văi mici din muchea sudică a Burnazului determină apariția a numeroase izvoare. Sînt cunoscute izvoarele de la Stănești, Putineiu, Oncești, Frătești, la nord de Giurgiu, la Băneasa, Pietrele și pe tot sectorul dintre Greaca și Chirnogi.

Climatul teritoriului județului Ilfov păstrează caracteristicile generale ale climatului Cîmpiei Române. Prin poziția pe care o are — în mijlocul Cîmpiei Române —, elementele climatice specifice părții de est, pe de o parte, și părții de vest pe de altă parte, se interferează, rezultînd un climat de tranziție.

Vara este caracterizată prin timp senin, uscat și călduros, ca urmare a continentalizării maselor de aer. Această continentalizare a climatului se datorește valorilor ridicate ale bilanțului radiativ ($120 \text{ Kcal/cm}^2/\text{an}$), maselor de aer tropical-uscat și fierbinte din Africa de nord, care ajung în partea de sud a țării, sau maselor de aer continental-uscat și fierbinte din est, din anticiclonele părții europene a U.R.S.S.

Precipitațiile, în cantități reduse, au un aspect continental evident, caracterizat prin intensități mari (torențiale) și variabile în timp.

Iernile au în general un strat de zăpadă instabil și discontinuu și sînt în cea mai mare parte sub dominarea maselor de aer rece continental din est sau arctic din nord, care deter-

mină scăderea temperaturii aerului între -10 și -20°C și chiar mai mult. Cea mai mare parte a Cîmpiei Române orientale, în care intră și unele compartimente din teritoriul județului, este supusă vîntului de nord-est, numit crivățul, care viscolește zăpada de pe cîmpie, troienind-o în vîlcele, crovuri, văi, păduri și localități. Iarna anului 1953—1954 a fost caracteristică în acest sens, cînd zăpada de pe cîmpie a fost viscolită și depusă în București și alte așezări urbane și rurale, formînd troiene înalte de 5—6 m.

Anotimpurile de tranziție, primăvara și toamna, au trăsături distincte. Datorită maselor de aer de sud-vest, mai calde, *primăvara* poate apare destul de timpuriu în unii ani (februarie), producînd topirea bruscă a stratului de zăpadă și a podului de gheață de pe rîuri și lacuri. Ploile provocate de norii cumuliformi de convecție sînt frecvente la sfîrșitul primăverii și începutul verii. Tot primăvara se produc uneori vînturi uscate și puternice din est-nord-est, care antrenează particule fine de praf de pe solurile descoperite din stepa rusească de sud — calmuță (primăvara anilor 1960 și 1965, cele mai recente exemple).

Toamna se caracterizează, în general, prin două aspecte: la începutul intervalului (septembrie și prima jumătate a lui octombrie) este uscată, continuîndu-se cu seceta din vară; al doilea aspect este cel al ploilor de toamnă, de lungă durată și cu intensitate redusă, care caracterizează de obicei luna noiembrie (cu excepția anului 1969, cel mai apropiat exemplu, cînd masele de aer tropical au stagnat la suprafața teritoriului aproape toată luna).

Regimul *temperaturii aerului* reflectă caracteristicile climatului continental atît prin amplitudinile anuale ale mediilor lunare care variază între în general 23 și 25°C , cît mai ales prin amplitudinile anuale ale valorilor absolute (care variază între 70 și 74°C) (tabelul nr. 1).

Deși sub aspect morfologic și hipsometric nu există diferențe mari pe teritoriul județului, totuși se remarcă o creștere a valorilor termice în sud față de nord. Stațiile Giurgiu și Herești au mediile anuale peste 11°C , iar cele lunare în mod constant sînt cu $1-2^{\circ}\text{C}$ mai ridicate decît cele din nord — Armășești și București (Băneasa și Filaret).

Valorile caracteristice temperaturii aerului

Nr. crt.	Denumirea stației	Lunile						
		I	II	III	IV	V	VI	VII
1	Armășești	-3.1	-1.2	4.3	10.6	16.4	20.0	22.4
2	București-Băneasa	-3.3	-1.2	4.4	10.8	16.4	20.0	22.3
3	București-Filaret	-2.8	-0.7	5.0	11.4	16.9	20.6	22.9
4	Ghimpați	-3.2	-0.9	4.8	11.2	16.7	20.4	22.7
5	Giurgiu	-2.5	-0.2	5.5	12.0	17.3	20.9	23.2
6	Herești	-2.5	-0.4	5.3	11.6	17.1	20.8	23.0

Temperaturile maxime absolute au variat la stațiile menționate între 41 și 43°C (42,8°C la Giurgiu și 41,1°C la București — Filaret în anul 1945). Acestea s-au produs în lunile iulie și august. Temperaturile maxime sînt date de obicei de invadarea maselor de aer supraîncălzit din estul continentului care produc și secetele cele mai mari. Numărul zilelor de vară (temperatura maximă 25°C) depășește, în general 100, iar al celor tropicale (temperatură maximă 30°C) sînt peste 40, ceea ce dovedește un grad mai mare de continentalizare, cu aceeași creștere de la nord la sud (la Armășești 111 zile de vară și 45 tropicale și la Giurgiu 117 zile vară și 49 tropicale).

Temperaturile minime absolute, cuprinse între -30 și -32,5°C, variază invers față de cele maxime absolute, adică mai scăzute în nordul județului și mai ridicate în sud (Armășești — 32,5°C și Giurgiu — 30,2°C), înregistrîndu-se în lunile ianuarie și februarie. Temperaturile scăzute sînt provocate de masele de aer rece din est și nord-est, de cele arctice și polare, ca și de răcirile radiative din timpul nopților senine. Consecința directă a scăderii temperaturii aerului sub 0°C este înghețul. Data medie de producere a primului îngheț de toamnă este cuprinsă în intervalul 19 octombrie și 1 noiembrie (19 octombrie la Armășești și 1 noiembrie la Giurgiu), iar a ultimului îngheț de primă-

nr. 1

pe perioada 1896–1955 (în °C)

Lunile					Anual	Extreme anuale	
VIII	IX	X	XI	XII		Maxima	Minima
21.7	17.4	11.3	4.8	-0.3	10.4	41.4	-32.5
21.6	17.4	11.4	4.8	-0.5	10.3	20.8.1945	25.1.1942
22.3	18.1	11.9	5.3	0.0	10.9	41.1	-30.0
22.1	18.0	11.7	5.3	-0.1	10.7	20.8.1945	25.1.1942
22.4	18.3	12.2	5.9	0.3	11.3	42.2	-30.2
22.4	18.3	12.1	5.5	0.2	11.1	11.7.1916	24.1.1942
						42.8	-30.2
						7.8.1896	6.2.1954

vară între 1 și 13 aprilie (3 aprilie la Giurgiu și 13 aprilie la Armășești). Între aceste limite, perioada de zile fără îngheț variază între 189 de zile la Armășești, 212 la Giurgiu și 213 la Herești, fiind mai mare în jumătatea sudică a județului și mai mică în jumătatea nordică, adică invers perioadei de zile de îngheț.

Față de aceste date medii ale apariției și dispariției fenomenului de îngheț, datele extreme înregistrează evident abateri destul de mari, surprinzând culturile la începutul sau sfârșitul perioadei de vegetație, fiind deci cu consecințe dăunătoare. Astfel, cel mai timpuriu îngheț s-a înregistrat la Armășești la 21 septembrie, iar cel mai târziu la aceeași stație la 20 mai. Se remarcă faptul că jumătatea nordică a județului este cea mai propice apariției celor mai timpurii înghețuri de toamnă și revenirii ultimelor înghețuri primăvara, datorită unui grad mai mare de continentalism.

Precipitațiile cad în cea mai mare parte sub formă de ploi. Valorile medii multilaterale variază între 466 mm la Armășești și 580 mm la București – Filaret. Cu excepția valorii de la Armășești, unde influența climatului mai arid al Bărăganului se resimte mult, valorile precipitațiilor la cele 13 posturi pluviometrice depășesc 500 mm/an (tabelul nr. 2).

Date caracteristice privind precipitațiile.

Nr. crt.	Denumirea stației	Alt. în m	Precipitații medii							
			I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
1	Armășești	58	23.5	23.8	25.1	33.7	53.0	71.3	57.5	43.3
2	Brănești	71	31.4	29.4	34.2	40.5	63.6	68.4	54.5	42.6
3	București-Băneasa	92	29.4	26.0	32.2	40.8	63.5	92.4	69.2	49.8
4	București-Filaret	82	38.5	31.5	36.2	44.3	64.0	91.9	57.7	51.9
5	Dragomirești	95	31.7	22.1	37.9	40.5	64.9	85.5	57.7	49.7
6	Ghimpați	85	29.1	30.9	37.9	45.1	58.2	76.6	68.3	50.2
7	Giurgiu	17	36.3	29.0	33.2	43.8	62.7	80.4	62.8	43.9
8	Gogoșari	60	35.0	28.1	33.0	43.6	59.1	77.0	59.7	35.0
9	Măgurele	80	33.2	24.4	35.6	41.5	59.3	73.2	56.7	51.4
10	Oltenița	20	34.6	30.8	37.4	37.9	59.0	75.9	58.1	42.9
11	Spanțov	22	35.0	28.5	37.0	44.0	66.6	97.0	49.7	50.9
12	Tămădău	45	32.6	21.4	33.7	41.2	64.6	74.1	47.1	42.3
13	Urziceni	55	27.6	26.7	29.4	40.1	63.1	77.3	62.1	41.5
14	Vidra	55	24.4	25.5	33.7	36.2	59.1	87.0	61.3	49.6

pe intervalele 1896-1915 și 1921-1955) (în mm)

Zădărnici și anuale				Anual	Extreme anuale		Cantități maxime în 24 ore	Stratul de zăpadă	
IX	X	XI	XII		maxi- ma	mini- ma		nr. mediu de zile	grosimea maximă (cm)
35.4	34.5	35.5	29.4	466.0	782.6	239.0	80.0	36.8	117
					1909	1945	24.6 1935		
37.5	36.4	36.4	30.2	505.1	855.1	260.8	83.0	52.6	106
					1933	1942	23.9 1934		
39.0	39.3	42.5	31.0	555.1	860.5	277.2	136.6	40.5	83
36.3	42.4	45.6	39.7	580.0	1897	1945	7.6 1910		
48.1	38.5	35.5	32.9	545.0	936.9	287.2	105.3	40.5	83
42.2	36.2	33.8	36.5	545.0	1944	1907	30.7 1951		
34.2	41.4	42.7	42.6	553.0	793.8	277.3	96.6	40.5	83
					1912	1945	29.7 1951		
21.3	39.7	42.0	40.3	523.8	750.5	231.3	87.0	40.5	83
					1955	1929	20.8 1949		
32.9	31.9	30.6	34.3	505.0	770.8	255.3	114.0	40.5	83
35.7	41.4	44.1	42.6	540.2	1940	1945	20.8 1949		
38.5	38.5	33.4	35.9	555.0	841.4	294.9	86.0	40.5	83
					1940	1945	20.8 1949		
41.2	38.2	33.1	32.5	500.0	742.0	240.8	119.7	40.5	83
34.4	37.0	35.6	29.2	504.0	1897	1945	20.8 1949		
35.6	36.3	32.1	29.2	510.0	742.0	240.8	119.7	40.5	83
					1897	1945	20.8 1949		

Valoarea cea mai ridicată, de 580 mm/an de la București — Filaret, ca de altfel și cea de la București — Băneasa de 555 mm/an, este un rezultat al influenței orașului, cu activitatea sa industrială și edilitară, în crearea nucleelor de condensare și formare a ploilor.

Analizînd repartiția lunară a precipitațiilor, se constată că cele mai mari cantități (la toate stațiile analizate) cad în luna iunie, urmată de mai și iulie. Aceste trei luni, socotite și cele mai importante în dezvoltarea vegetației și îndeosebi a plantelor de cultură, dețin circa 40 % din totalul precipitațiilor anuale. Dacă luăm în considerație intervalul mai mare al perioadei de vegetație (martie-septembrie), constatăm că procentul este de 70 % din valorile medii multianuale.

Precipitațiile solide totalizează 16 % din cantitatea anuală. Stratul de zăpadă la Armășești acoperă 36 de zile față de 118 zile de îngheț, iar la Giurgiu 40 de zile față de 97 de zile de îngheț. Rezultă că timp de 50—80 de zile cu îngheț solul este neacoperit cu zăpadă, fapt ce dăunează mult culturilor de toamnă.

Cît privește grosimea stratului de zăpadă, acesta are valori destul de mici. Grosimea medie cea mai mare dintr-o decadă a fost de 10 cm la București — Băneasa, iar cea maximă absolută, tot decadică, a fost de 117 cm la Armășești. În iarna anului 1953—1954, pe platforma de la stația Moara Domnească, care era la adăpost, grosimea maximă a stratului de zăpadă a fost de 170 cm.

Cea mai mare cantitate de precipitații căzută depășește valorile medii multianuale cu 40—75 % (Vidra 742.9 mm în 1897 și Ghimpați 936.9 mm în 1944 ca să cităm numai valorile maxime extreme ale ecartului de variație a celor 14 stații pluviometrice). Cît privește cele mai mici valori ale precipitațiilor, acestea au o amplitudine de variație ceva mai mică față de valorile maxime, înscriindu-se între 44 și 56 % din valorile medii multianuale (Gogoșari 231.3 mm în 1929 și Spanțov 294.9 mm în 1945).

Din analiza celor mai mari și a celor mai mici valori ale precipitațiilor, față de cele medii multianuale, se poate conchide că ariditatea, caracterul continental al climei, nu reiese din compararea acestora. Această trăsătură a climatului rezultă din deficitul de umiditate, din caracterul negativ al bilanțului hidric al suprafeței active, determinat de valoarea mai mare a potențialului de evapotranspirație (691 mm la București — Băneasa și 735 mm la Giurgiu, valori medii multianuale) față de cele ale precipitațiilor (555 mm la București — Băneasa și 553 mm la Giurgiu).

În ceea ce privește vântul, deși numărul stațiilor de la care se pot valorifica datele este mic (București — Băneasa și București — Filaret) și acestea foarte apropiate, se poate face totuși o imagine asupra circulației generale. Dacă mai avem în vedere că teritoriul județului este, relativ, uniform sub aspectul reliefului, aceste valori se pot generaliza ușor.

Vânturile dominante pentru acest sector, de tranziție, al câmpiei sînt în primul rînd cele de nord-est și est (NE = 21,6 %, E = 19,7 %), urmate apoi de cele din sud-vest și vest (SV = 16,8 %, V = 13,8 %). Vitezele medii anuale pentru direcțiile menționate variază între 2 și 2,5 m/s, fără diferențe prea mari între cele două sensuri generale. De menționat totuși că vitezele maxime absolute se întîlnesc la vînturile de nord-est și est, care în timpul iernii pot atinge 125 km/oră (anul 1954).

Din analiza elementelor climatice se constată o diferențiere ușoară a acestor valori de la nord la sud. Stația Herești, din lunca Argeșului, și îndeosebi cea de la Giurgiu, au înregistrat valori care conduc la concluzia că în partea sudică climatul este mai cald. Această caracteristică se pune în evidență prin : valoarea medie multianuală a temperaturii mai ridicată cu aproape un grad, numărul zilelor de vară și tropicale mai mare, perioada zilelor cu îngheț mai mică etc.

În modificarea valorilor elementelor climatice un rol important considerăm că îl are și valea Dunării, îndeosebi lunca cu albia majoră, care ușurează circulația vest—est și

crează un topoclimat propriu. Același rol îl are și lunca Argeș-Sabar, un adevărat culoar prin Cimpia Vlășiei.

Modificări climatice, creînd topoclimat proprii, le produc complexele lacustre Căldărușani, Snagov, salba de lacuri artificiale de pe Colentina, Pasărea și Mostiștea, și pădurile compacte — Vlășia, Brănești, Băneasa, Snagov etc.

HIDROGRAFIA

Deși condițiile climatice, de relief și litologice sînt nefavorabile procesului scurgerii, totuși suprafața teritoriului nu este lipsită de scurgere hipodermică (în suprafață, neorganizată în rețea de drenaj) și nici de o rețea hidrografică principală și secundară. Aceasta se datorește, mai întii, regimului precipitațiilor și evapotranspirației. Astfel, în lunile de primăvară cade o cantitate de precipitații care depășește consumul prin evapotranspirație, favorizînd organizarea scurgerii. De asemenea, căderea unei cantități mari de precipitații în timpul verii, într-un interval scurt, deci cu caracter torențial, cu tot deficitul de umiditate în sol o parte din apa căzută se va scurge pe la suprafață.

În al doilea rînd, procesul de scurgere se datorește și prezenței depozitelor de cuvertură, cu capacitate de înmagazinare a apelor sub forma orizonturilor de ape freatice, cu nivel hidrostatic liber, care cedează în perioadele secetoase, sub formă de izvoare, o cantitate de apă rețelei hidrografice și sub formă de vapori de apă, prin evapotranspirație, mediului înconjurător.

Rturile

Rețeaua hidrografică a teritoriului se împarte în două categorii: autohtonă și alohtonă.

Rețeaua hidrografică *autohtonă* o considerăm pe aceea care se formează în condițiile proprii Cîmpiei Române. Aici pot fi incluse Colentina, Pasărea, Cîlnău, Mostiștea, Vlășia, Cociovaliștea și chiar Cîlniștea etc. Această categorie, numită și minoră, va purta amprenta evidentă a condițiilor climatice și morfologice ale cîmpiei; asupra acesteia omul a intervenit foarte mult.

Rețeaua hidrografică *alohtonă*, numită uneori și tranzitorie, este aceea care își are obârșia în alte unități de relief, piemontane, subcarpatice și carpatice, avînd stabilite deja particularitățile de bază ale regimului hidrologic, dar fiind influențată de zona de cîmpie prin care trece. În această categorie intră rețeaua hidrografică majoră — Ialomița, Argeșul cu Dîmbovița și Neajlovul, și Dunărea. Evident că și asupra acestor riuri omul a intervenit, dar nu în măsura în care să le modifice trăsăturile de bază ale regimului hidrologic.

Deoarece, prin trăsăturile morfohidrografice și hidrologice, rețeaua hidrografică minoră a fost modificată radical, în special în direcția construirii de lacuri artificiale sau prin amenajarea zonelor cu apă stagnantă din cuprinsul lor, acestea vor fi analizate la subcapitolul *Lacurile naturale și iazurile*, neținînd cont de bazinul hidrografic în care se găsesc.

Ialomița curge pe teritoriul județului Ilfov pe o distanță de circa 110 km, între localitatea Piscu, în amunte, și Axintele, în avale. Între aceste limite primește ca afluenți, pe partea stîngă, Prahova, la Dridu, cel mai mare și important afluent al Ialomiței, Sărata și Cotorca, la Urziceni. Pe partea dreaptă primește afluenți de mai mică importanță ca dimensiuni morfometrice, dar toți transformați la zona de confluență în limane fluviatile: valea Sticlăriei pe care se găsește lacul Bălteni (Ciolpani sau Mănăstirii), valea Snagov pe care este lacul cu același nume, văile Vlășia și Cociovaliștea, pe care, după confluență, se află lacul Căldărușani, și valea Comana, pe care se găsește lacul Comana, în apropiere de Coșereni.

Pe majoritatea afluenților Ialomiței din acest sector (exclusiv Prahova) s-au construit numeroase iazuri, care au modificat în mod radical regimul hidrologic al acestora.

Panta profilului longitudinal al râului între limitele județului este de 0,5‰, valoare ce reflectă energia riurilor de cîmpie. Această pantă variază mult, fiind mai mare în prima parte (între Țigănești și Dridu — confluența cu Prahova) și mai mică în cea de-a doua parte (între Dridu și Malu). Această caracteristică morfometrică a albiei Ialomiței nu este lipsită de consecințe în regimul scurgerii și în efectul ei asupra albiei majore. Astfel, în avale de Dridu, îndeosebi în sectorul Coșereni — Axintele, inundațiile erau frecvente înainte de îndiguire. De multe ori inundațiile sînt provocate de zăpoarele care se formează în dreptul localității Coșereni și deci inundarea zonei din amunte.

Debitul mediu multianual al Ialomiței la Coșereni, deci în avale de confluența cu Prahova, este de 35,4 m³/s. Dacă scădem debitul Prahovei, care la Adîncata, în apropiere de confluență, este de 23 m³/s, constatăm că Ialomița aduce un debit, înainte de primirea acestui afluent, doar de 12,4 m³/s.

Debitele maxime ale Ialomiței, reieșite din calcul, pentru postul hidrometric Coșereni, sînt de 1 280 m³/s cu asigurarea de 1% și 600 m³/s cu asigurarea de 10%.

Sub aspect genetic, se constată că debitul maxim provenit din ploii este mai mare (1 420 m³/s cu asigurare de 1%). Acest aspect reflectă contribuția surselor de alimentare și influența lor asupra regimului scurgerii.

Debitele minime se înregistrează de obicei în perioada august-septembrie, ca urmare a cantității mici de precipitații care cade în bazin, și în decembrie-februarie, în timpul podului de gheață, cînd o mare cantitate de apă este reținută în stratul de zăpadă. Din perioada cu date directe de observații, debitul minim de vară la Coșereni a fost de 8,33 m³/s în 1953 și 8,97 m³/s în 1963, iar cel din timpul iernii a fost de 8,07 m³/s în 1954 și 8,35 m³/s în 1964.

Datorită lipsei afluenților mai importanți în avale de confluența cu Prahova, a pierderilor prin infiltrație și evaporație, de multe ori, între Coșereni și Slobozia, se înregistrează

o diminuare a debitului minim de vară. Așa de exemplu, în anul 1958 debitul minim la Coșereni a fost de $10 \text{ m}^3/\text{s}$, iar la Slobozia de $7,96 \text{ m}^3/\text{s}$, în 1962 de $11,1 \text{ m}^3/\text{s}$ la Coșereni și de $9,24 \text{ m}^3/\text{s}$ la Slobozia, iar în 1964 de $12,3 \text{ m}^3/\text{s}$ la Coșereni și $11,7 \text{ m}^3/\text{s}$ la Slobozia.

Evident că la cauzele naturale care determină diminuarea debitului spre avale trebuie să mai adăugăm și consumul de apă pentru irigațiile care se fac în lunca Ialomiței.

Ca lucrare hidrotehnică mai deosebită, deși este în afara limitelor județului, îndeosebi punctul de priză, este canalul Bilciurești — Colacu, pentru alimentarea cu apă a orașului București. Canalul, cu o lungime de $9,6 \text{ km}$, are o capacitate maximă de $15 \text{ m}^3/\text{s}$; o parte din ape sînt date și în Colentina pentru suplimentarea debitului acesteia, necesar salbei de lacuri de agrement.

Argeșul este râul care străbate județul în diagonală și care împreună cu afluenții săi, Dîmbovița, Colentina, Neajlov și Cîlniștea, drenează cea mai mare parte din teritoriul județului. De la intrarea în cadrul județului, la nord-vest de Găiseni, și pînă la confluența cu Dunărea, Argeșul are o lungime de 145 km .

Între aceste limite, panta generală a albiei este aproape dublă față de cea a Ialomiței. Evident că panta prezintă valori diferite, scăzînd din amunte spre avale, separîndu-se două sectoare mai principale, și anume: între Găiseni și confluența cu Neajlovul și între confluența cu Neajlovul și vărsarea în Dunăre.

Pantele celor doi afluenți mai importanți din acest sector — Dîmbovița și Neajlov — sînt mai mici decît ale Argeșului. Aceasta explică, de altfel, unele particularități ale regimului de scurgere la cele două râuri.

În ceea ce privește debitele, acestea înregistrează o variație destul de mare între valorile minime și maxime. Luînd ca post de bază cel de la Budești, pentru Argeș, după confluența cu Neajlovul și Dîmbovița, constatăm, ca și în cazul Ialomiței, că debitul minim este mai mic față de un post hidrometric din amunte.

Debitul mediu multianual la Budești este de $49,7 \text{ m}^3/\text{s}$, iar la Malu Spart, după intrarea pe teritoriul județului, deci înainte de a primi pe Neajlov și Dîmbovița, de $38,5 \text{ m}^3/\text{s}$.

Dîmbovița, după datele de la postul hidrometric Conțești, deci mult în amunte, chiar în afara județului, are un debit mediu de $11,1 \text{ m}^3/\text{s}$. Neajlovul, la postul de la Călugăreni, are un debit mediu de $6,44 \text{ m}^3/\text{s}$, iar Sabarul, la Bolintin-Vale, $2,30 \text{ m}^3/\text{s}$.

Dacă facem diferența între valorile debitului Argeșului de la Budești și de la Malu Spart, constatăm că aceasta este de $11,2 \text{ m}^3/\text{s}$, iar cantitățile care ar trebui să le aducă afluenții — Dîmbovița, Neajlov și Sabar — ar fi de $19,84 \text{ m}^3/\text{s}$. Este foarte clar că diferența de $8,6 \text{ m}^3/\text{s}$ se consumă prin irigații sau se pierde în albie, ca și în cazul Ialomiței.

Debitele extreme prezintă un ecart de variație foarte mare. La Budești, debitul maxim cu asigurare de $0,1\%$ este apreciat la $3\,160 \text{ m}^3/\text{s}$, iar cu asigurarea de 1% la $1\,800 \text{ m}^3/\text{s}$. Debitul minim la același post observat este de $1,36\%$ m^3/s , iar cel minim mediu multianual de $2,99 \text{ m}^3/\text{s}$ (septembrie 1945). La postul Malu Spart, din amunte, debitul minim observat a fost de $5 \text{ m}^3/\text{s}$, iar cel rezultat din calcul de $8,13 \text{ m}^3/\text{s}$ (noiembrie 1963). Debitul minim de iarnă la acest post a fost mai mic, de $4,96 \text{ m}^3/\text{s}$ (ianuarie 1964).

Diferențele la debitele minime, și în special la cele de vară, sînt evidente și acestea se datoresc în primul rînd consumului mare de apă, în aceste perioade, pentru irigarea culturilor și în special a grădinilor de zarzavat.

Printre lucrările hidrotehnice principale din acest sector amintim sistemul Arcuda — Brezoaiele — Dîmbovița, ce reprezintă principalul sistem de alimentare cu apă a capitalei. Un alt sistem este Ogrezeni — Roșu, cu prelevare de apă din Argeș, pentru alimentarea cu apă industrială a orașului București.

Rîul Dîmbovița, care trece prin capitală, preluînd apele menajere, a fost canalizat începînd din amunte de oraș și pînă la confluența cu Argeșul, la Budești.

Argeșul a fost indiguit în cea mai mare parte acolo unde suprafețe de teren sau localități erau supuse inundațiilor.

Dunărea, după cum am văzut, formează limita sudică a județului pe o lungime de circa 120 km, fiind însoțită în același timp și de o luncă largă, inundabilă înainte de îndiguire.

Lățimea medie a albiei minore este de circa 750 m la nivel minim și ceva mai mare, de 950 m, la nivel mediu multianual.

Ostroavele au lungimi de 4—6 km și lățimi de câteva sute de metri și de cele mai multe ori acestea se alipesc de mal, lăsînd între ele și mal depresiuni alungite numite japse sau lișteve. Datorită ostroavelor, a bancurilor submerse, albia se îngustează, favorizînd formarea zăpoarelor în timpul topirii podului de gheață. Astfel de puncte periculoase se întîlnesc de la km 447 la km 475, în avale de Gostinu.

Panta de scurgere a apelor este destul de mică. Valoarea mai mare a pantei la nivel minim se datorește faptului că în această fază toată cantitatea de apă se scurge prin albia minoră, cu o rugozitate mică, nu ca în cazul apelor mari, cînd apele de inundație se deplasează mult mai lent prin luncă.

Debitul mediu al Dunării, la Oltenița, este de 6 000 m³/s, cel minim de 1 450 m³/s, iar debitul maxim de 15 900 m³/s. Aceste valori dovedesc o capacitate de transport mare prin albie, dar nu atît de mare încît să asigure dirijarea apei din timpul primăverii, din care cauză se produceau frecvent inundații. Astăzi, prin îndiguirea întregii lunci, s-a limitat foarte mult capacitatea de înmagazinare a apelor în afara albiei și deci și o serie de modificări în parametrii regimului hidrologic.

Lacurile naturale și lazurile

Acestea sînt strîns legate de rețeaua hidrografică și deci de procesele de acumulare și de eroziune fluviatilă.

Văile mici, secundare, care au obîrșia în zona de cîmpie, în majoritatea cazurilor chiar între limitele județului, datorită energiei mici de relief, debitului mic rezultat din scurgerea superficială, cît și proceselor de tasare în depozitele loessoide, au fost transformate în condiții naturale în cursuri lacustre, cu

apă stagnantă. La zonele de confluență, prin procesele de inundării, aceste văi au fost lărgite mult și transformate în limane fluviatile. În luncile largi ale râurilor mai principale — Dunărea, Argeșul și Dîmbovița —, în zonele externe mai joase s-au format lacuri de luncă.

În cadrul județului Ilfov întâlnim trei tipuri de lacuri formate pe cale naturală: *de luncă* — numite și bălți, *limane fluviatile* și *de tasare*, pe fundul văilor mici secundare. Dacă primele două categorii se pot întâlni și astăzi, cu mici amenajări, cele de tasare de pe fundul văilor au fost complet modificate, prin construirea a numeroase baraje și transformarea acestor văi într-o salbă de iazuri.

Lacurile de luncă cele mai numeroase erau în lunca Dunării. Lacul Greaca, care avea 7 400 ha, și complexul lacustru Pietrile, desecate astăzi prin îndiguirea luncii inundabile, constituiau un sector al Dunării cu cele mai numeroase bălți.

Lacul *Comana*, situat în lunca Neajlovului, între confluența cu Cîlniștea în amunte și cu Argeșul în avale, este cel mai întins în suprafață (700 ha la nivele obișnuite și circa 1 000 ha în perioada apelor mari). În prezent, lacul, în cea mai mare parte, este invadat cu vegetație (doar 25 ha sînt libere.) Adîncimea mică și suprafața mare acoperită cu vegetație se datoresc aluviunilor pe care le aduce Neajlovul, depunîndu-le ca într-un bazin de decantare.

Acest lac, prin poziția sa față de București, reprezintă un obiectiv care printr-o amenajare corespunzătoare va deveni un important loc de agrement.

În lunca Argeșului se găsesc cîteva lacuri de luncă nu prea extinse în suprafață. Astfel, la Herăști și la Gruiu sînt două lacuri sub muchia terasei, invadate de vegetație. Pe partea stîngă, între Curcani și Mitreni, se găsesc alte două lacuri, unul cu apă dulce — *Potcoava*, și altul sărat — *Mitreni*, folosit deocamdată rudimentar în tratamentul balnear.

Lacul *Mitreni* reprezintă un caz elocvent de modul cum se formează în condițiile actuale, ale unui climat continental secetos, lacurile sărate. Acest lac, situat într-o concavitate a luncii Argeșului în terasa de pe stînga, a fost izolat de rîu prin

grindul fluviatil al brațului părăsit din apropiere. Datorită lipsei unui bazin hidrografic dezvoltat și a izolării lacului de contactul cu apele de inundație ale Argeșului, acesta a evoluat, prin concentrarea treptată a sărurilor, către un lac de tip clorodiosodic cu concentrație ridicată (6 300 mg/l), unde se formează un strat de nămol cu calități terapeutice. După informațiile culese, acest lac era puțin extins și avea apa dulce cu 50—60 de ani în urmă. Organele locale comunale au luat unele măsuri de amenajare a plajei malului lacului pentru efectuarea de băi, dar credem că aici sînt necesare investiții mai mari pentru protecția și conservarea calităților balneo-terapeutice și pentru amenajarea unor instalații pentru băi.

În lunca Dimboviței, în afara razei municipiului București, se găsește lacul *Tătarul*, în apropiere de Podul Pitarului, un lac cu apă dulce, important pentru pescuitul sportiv.

Limanele fluviatile formează o grupă bine reprezentată în bazinul Ialomiței. Cele mai importante, din amunte spre avale, pe dreapta Ialomiței, sînt lacurile Bălteni (Ciolpani), Snagov, Căldărușani și Comana. Dintre acestea, *Snagovul*, bine amenajat, reprezintă cel mai important lac de agrement din jurul capitalei. Suprafața lui este de 5,75 km², cea mai mare dintre cele amintite, lungimea de 13 km, iar adîncimea maximă de 9 m. Lacul are o formă alungită și foarte sinuoasă, cu multe golfuri (care sînt vilcelele afluențe), iar în partea din avale se află o insulă (martor de eroziune) pe care se găsește și mănăstirea Snagov — monument istoric. Lacul are legătură cu Ialomița printr-un emisar. În lac trăiesc numeroase specii de pești, printre care amintim: plătica, somnul (care atinge uneori o greutate apreciabilă), crapul, știuca, bibanul, roșioara, caracuda, șalăul (în regres) și două specii de guvizi. Această faună piscicolă își găsește un ascunziș bun în brădișul de pe fund și sub porțiunile de plaur care acoperă lacul în zonele retrase.

Pe malul lacului se găsește o pădure întinsă de fag, o parte din ea constituind rezervația științifică forestieră, care, împreună cu parcul, formează o importantă zonă de agrement.

Lacul Căldărușani, pe malul căruia se găsește mănăstirea cu același nume, este al doilea lac ca mărime (2,24 km²), ca adîncime (4,0 m) și ca importanță turistică din această serie

de limane fluviatile. Dacă lacul Snagov este frecventat de turiști de toate categoriile, în jurul acestui lac găsindu-se numeroase baze sportive, cabane, hoteluri, în general tot confortul pentru turismul de weekend, lacul Căldărușani, mai puțin amenajat, într-un cadru natural pitoresc și sălbatic, este lacul cel mai bun pentru pescarii amatori. Două cabane, una mai modernă, alta mai puțin amenajată, Sitarul, situată chiar în pădurea Vlășia, sînt singurele construcții de deservire publică de aici. În prezent, la mănăstirea Căldărușani sînt în curs de amenajare fostele chilii, pentru camere de închiriat la turiști.

Seria limanelor fluviatile din acest sector al Ialomiței se presupune că reprezintă o serie de cursuri părăsite ale acesteia, în retragerea ei spre nord-est, determinată de aria de subsidență. Altă ipoteză este aceea a lărgirii afluenților în prima fază, prin pătrunderea apelor din Ialomița la inundații, bararea lor de către aluviuni și apoi o evoluție independentă mai mult prin procesele de tasare.

Prezența martorilor de eroziune emerși și submersi, în arealul acestor lacuri, indică o fază în care eroziunea fluviatilă era mult mai intensă decît astăzi.

Ezerul Mostiștei (fig. 5) este cel mai mare liman fluviatil din cadrul județului (23,64 km²).

Situat la zona de debarare a văii Mostiștei în lunca Dunării, ezerul Mostiștea a fost foarte mult lărgit de către apele de inundație din Dunăre. Apele Dunării, în perioada inundațiilor de primăvară, produceau, înainte de indiguire, ridicarea nivelului lacului cu 2—3 m, ceea ce favoriza o abraziune lacustră la țarm foarte intensă. Această acțiune a condus la formarea pe malul drept a unei faleze active, în depozitele loessoide, destul de înaltă (20—40 m). Cele două insule din interiorul lacului, una mai înaltă, martor din terasa de 6—8 m, sînt dovezi ale acțiunii fluviatile a râului Mostiștea, mai intensă în trecut.

Ezerul Mostiștei, deși puțin adînc, 1—1,5 m în timpul verii, reprezintă un important obiectiv piscicol, care a început să fie amenajat în prezent, reglementîndu-se pătrunderea din Dunăre și ieșirea apelor spre același fluviu.

Iazurile formează grupa cea mai mare, cuprinzînd toate văile mici aparținînd bazinelor Ialomiței, Argeșului sau Dunării. Dintre aceste văi, cea mai reprezentativă este *Mostiștea*.

Mostiștea are bazinul hidrografic cel mai mare, propriu Cîmpiei Române (1 391 km²). Acesta poartă amprenta carac-

Fig. 5. — Ezerul Mostiștei (foto V. Sencu).

teristică râurilor autohtone Cîmpiei Române. Panta mică a profilului longitudinal, ca urmare a unei energii de relief redusă, și valoarea mică a coeficientului scurgerii superficiale (2 m³/s la postul Frăsinet din avale) au condus la transformarea întregului bazin într-o salbă de lacuri. Deși este greu să dăm o cifră exactă, atît în ceea ce privește numărul, cît și suprafața, deoarece se construiește în fiecare an un număr însemnat de iazuri, totuși apreciem că acestea sînt în jurul a 150, din care circa 130 se găsesc pe teritoriul județului Ilfov. În afară de cursul principal, ca văi afluențe cu iazuri menționăm : Colceag, Belciu-

gatele, Vinăta, Corîta, Argova. În lunca Mostiștei, în avale, unde este mai largă, a existat Balta Frăsinet (142 ha), care a fost amenajată ca iaz și ca eleșteu pentru puiet. Dintre iazurile care au suprafața peste 50 ha menționăm : Tămădăul Mare 60 ha, Plumbuita 50 ha, Polcești 63 ha.

În bazinul Ialomiței, ca văi pe care se găsesc iazuri menționăm : valea Snagov afluent al lacului Snagov, Cociovaliștea, afluent al lacului Căldărușani, cu circa 16 iazuri, din care Căciulați este cel mai mare, valea Maia afluent al Prahovei pe dreapta înainte de confluență, cu 7 iazuri, valea Toți afluent pe stînga al Săratei, cu 7 iazuri, din care Jilavele are 59 ha, valea Cotorca afluent pe stînga al Ialomiței la Urziceni, cu 9 iazuri.

În bazinul Argeșului, văile pe care s-au construit iazuri sînt : Pasărea, Colentina și Cîlnău afluenți ai Dîmboviței, Rasa și Luica afluenți ai Argeșului pe stînga, în avale de Budești, Bălăria afluent al Neajlovului de dreapta, Glavacioc și Milcovăț afluenți ai Cîlniștei pe stînga, Porumbenilor și Ismar afluenți pe dreapta ai Cîlniștei, cît și Cîlniștea, de la Naipu în amunte.

Dintre văile citate, pe Pasărea cu Șindrilița se găsesc circa 30 de iazuri, cele mai importante fiind Ștefănești, Moara Domnească, Brănești și Fundeni, pe Cîlnău 9 iazuri, iar pe Bălăria 8 iazuri.

Lacurile de pe Colentina prezintă un interes deosebit, funcția principală fiind cea de agrement. Amenajarea lacurilor de pe Colentina a început înaintea celui de-al doilea război mondial cu Herăstrău, Floreasca, Mogoșoaia. Acțiunea de amenajare este în curs de desfășurare, extinzîndu-se de la Ciocănești în amunte, pînă la Cernica, la confluența riului cu Dîmbovița.

Deoarece debitul riului Colentina nu putea asigura cantitatea de apă cerută de întreținerea în condiții normale de primenire a lacurilor amenajate, s-a procedat la construirea, între Bîlcuiurești și Colacu, a unui canal de legătură cu Ialomița, aducîndu-se o cantitate de apă în plus. În prezent sînt amenajate lacurile : Buftea, Mogoșoaia, Băneasa, Herăstrău, Floreasca, Tei și Cernica în parte, fiind în curs de amenajare Străulești și Pantelimon II, urmînd să fie amenajate Ghimpați, Vizurești, Ciocănești, Buciumeni, Chitila, Grivița, Plumbuita, Fundeni,

Pantelimon I și Cernica. În final, după amenajarea integrală, pe Colentina vor fi 16 lacuri de agrement, totalizînd aproximativ 2 500 ha în suprafață și 22 milioane m³ de apă.

Dintre văile afluențe Dunării pe care sînt construite iazuri menționăm Parapanca (Burnaz), care fragmentează terasele Dunării în amunte de Giurgiu și pe care se găsesc circa 15 acumulări, alimentate din apa izvoarelor ce vin din stratele de Frătești.

Pe valea Onceștilor, de la nord de Giurgiu, și pe Zboiu, din dreptul localității Greaca, se găsesc, de asemenea, o serie de iazuri mici alimentate din izvoare.

Cea mai mare parte din lacurile analizate sînt artificiale, amenajate în scopul satisfacerii unor cerințe piscicole, de irigație, alimentare cu apă industrială, agrement. Prezența orașului București în centrul teritoriului județului a impus aceste amenajări, mai mult ca în alte zone ale țării.

SOLURILE, VEGETAȚIA, FAUNA REZERVAȚIILE NATURALE

Solurile

Cu toate că relieful teritoriului județului Ilfov este relativ uniform, totuși învelișul de sol este variat. Aceste variații ale tipurilor genetice de soluri sînt date de particularitățile evoluției paleogeografice ale teritoriului, de formele principale ale reliefului (cîmpuri și lunci), de formele minore ale reliefului (crovuri, văi de tasare, fără apă), grefate pe aceleași depozite loessoide.

Ținînd cont de cele arătate mai sus, solurile se pot grupa în *soluri zonale*, cele care acoperă spațiile interfluviale, și *soluri*

azonale, cele care acoperă luncile joase formate din aluviuni recente, în partea inundabilă.

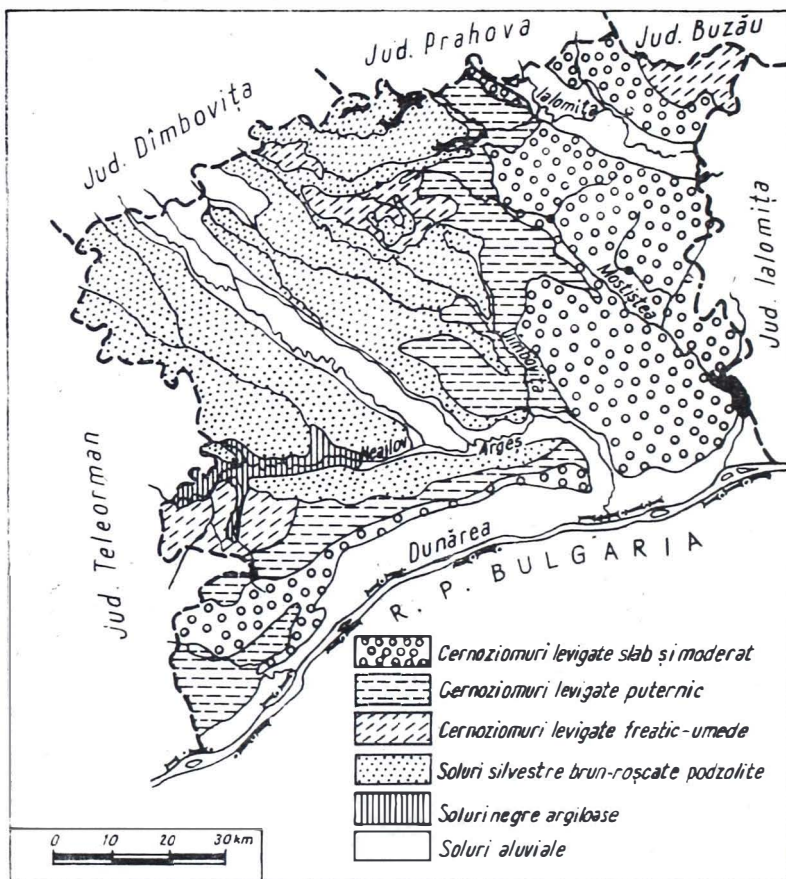

Fig. 6. — Harta solurilor (generalizată după Harta solurilor Republicii Socialiste România, 1964).

Principalele tipuri de soluri sînt: solurile silvestre brun-roșcate (slab podzolite), cernoziomurile levigate freatic-umede, cernoziomurile levigate slab și moderat, cernoziomurile levigate puternic și solurile aluviale. Așadar, putem sintetiza de fapt

trei tipuri de soluri, și anume: brun-roșcate, cernoziomuri levigate și soluri aluviale (fig. 6).

Solurile silvestre brun-roșcate se găsesc pe Cîmpia Vlăsiei în principal, Cîmpia Neajlovului și o parte din Burnaz. Aceste soluri, cu un profil bine stabilit (orizonturile A, B, C), cu un conținut în humus de aproximativ 3% și cu o circulație bună a substanțelor nutritive, sînt prielnice pentru numeroase culturi de cîmp, plante furajere, vița de vie, pomi fructiferi. În condițiile de climă mai uscată, cu precipitații între 550 și 580 mm/an, nevoia de apă se resimte foarte puțin în lunile de dezvoltare a vegetației. De asemenea, nevoia de îngrășăminte nu este atît de stringentă.

Cernoziomurile levigate ocupă subzona corespunzătoare silvostepii din cadrul județului, adică Cîmpia Mostiștei și Burnazul, exceptînd o fișie în partea de nord, între Radovanu și Naipu, unde se găsesc solurile silvestre brun-roșcate.

Datorită cantităților de precipitații în jur de 500 mm/an, procesul de levigare a orizontului superior de sol este intens, cu consecința acumulării carbonaților în baza profilului (orizontul C). Cernoziomurile levigate slab și moderat sînt cele mai fertile și, pe lîngă procentul mai ridicat de humus (4—4,5%) și azot, au și o structură stabilă.

Productivitatea acestor soluri este redusă, datorită deficitului de umiditate în anotimpul de vară, din care cauză extinderea sistemului de irigație este utilă în mărirea producției agricole, îndeosebi pentru porumb, plante industriale, furajere și, indiscutabil, pentru leguminoase.

Solurile aluviale sînt răspîndite în lunca Dunării, în lunca Argeșului, îndeosebi lunca comună Argeș-Sabar, și în lunca Ialomîței. Acestea sînt solurile cele mai tinere, în primul stadiu de solidificare a depozitelor aluviale depuse de riuri la inundații.

Se extind în general pe porțiunile mai ridicate — pe grîndurile marginale. Profilul solului este incomplet, în funcție de stadiul de evoluție în care se găsește. De obicei, orizontul superior, gros de 20—35 cm, se desface în bulgări. Cantitatea de humus variază de la 1,3 la 7%, în funcție de conținutul în argilă, iar cea de azot între 0,07 și 0,33%. Unele soluri aluviale,

cum sînt cele din lunca comună Dunăre — Argeș și din toată zona de luncă a Argeșului în amunte, conțin cantități mari de carbonați (10 %), fiind considerate soluri aluviale cu carbonați.

Pentru ridicarea fertilității acestor soluri sînt necesare îngrășăminte organice și minerale cu azot și fosfor, iar după îndiguire se recomandă și irigarea lor în perioadele secetoase. Culturile adecvate solurilor aluviale și aluviunilor sînt cele de porumb și floarea-soarelui. Pe luncile mai înalte se practică foarte intens cultura legumelor și zarzavaturilor (lunca Argeșului, lunca Argeș-Sabar și lunca Ialomitei la Urziceni) (fig. 6).

Vegetația

Teritoriul județului Ilfov este situat, sub aspectul vegetației naturale, spontane, în două mari subzone, și anume: subzona pădurilor de stejari submezofili-termofili (*Quercus cerris*, *Quercus frainetto*) și subzona silvostepii, cu stejari subxerotermofili (*Quercus pedunculiflora*) și pajști de graminee cu diverse ierburi xeromezofile. În partea sudică, lunca Dunării și o parte din cea a Argeșului se înscrie ca o unitate azonală, cu vegetație higro- și mezofilă, specifică luncilor inundabile.

Subzona pădurilor de stejari submezofili-termofili ocupă cea mai mare parte a teritoriului (Cîmpia Vlăsiei în întregime, cîmpia de divagare a Snagovului și o parte din Burnaz, de la o linie ce ar uni Comana de pe Neajlov și Greaca de pe Dunăre, spre est). De fapt, suprafața ocupată în prezent de aceste asociații este mică, deoarece cea mai parte a teritoriului este cultivată. Mai exact se poate spune că în condițiile naturale este zona în care se găsesc sporadic și în pilcuri pădurile de gîrniță (*Quercus frainetto*) și de cer (*Quercus cerris*). În prezent, pădurile unde predomină cerul și gîrnița sînt cele de pe Cîmpia Neajlovului, de pe Burnaz, lângă Comana, Greaca (pădurea Măgura), pădurea de lângă Mogoșoaia, Crevedia și cea de la Brănești.

Deși zona amintită aparține gîrniței și cerului, totuși aici se găsesc renumiții codri ai Vlăsiei, care în secolele anterioare ocupau cîmpia cu același nume și cîmpia de divagare Snagov.

Codrii Vlăsiei, formați din stejar pedunculat (*Quercus robur*), sînt considerați ca un caz aparte, datorită faptului că se dezvoltă pe soluri brun-roșcate de pădure, considerate relict. Astăzi, pădurile de stejar au rămas doar în jurul lacurilor Căldărușani, Snagov, Bălteni. Pădurea Vlăsiei, de pe partea stîngă a lacului Căldărușani, este singura care poartă numele vestitilor codri de odinioară.

Pădurile de cer și girniță se caracterizează și prin prezența subarboretului format din : gherghinar (*Crataegus monogyna*, *Crataegus pentagyna*), lemnul ciinesc (*Ligustrum vulgare*), măceșul (*Rosa canina*), porumbarul (*Prunus spinosa*), cornul (*Cornus mas*), sîngerul (*Cornus sanguinea*), lemnul rîios (*Evonymus verrucosa*), socul (*Sambucus nigra*). În această subzonă se dezvoltă pajiști cu asociații de păiușuri (*Festuca valesiaca*, *Festuca pseudovina*).

Subzona de silvostepă ocupă partea estică a județului, adică arealul corespunzător bazinului Mostiștei și partea vestică a Cîmpiei Burnaz (cea care se încadrează între limita vestică a județului și linia Comana — Greaca). Această subzonă cuprinde specii care rezistă la un climat mai uscat. Printre speciile lemnoase amintim : stejarul brumăriu (*Quercus pedunculiflora*), stejarul pufos (*Quercus pubescens*) și diferite specii de ulmi (*Ulmus foliacea*, *Ulmus procera*, *Ulmus ambigua*). În subarboret se întîlnesc aceleași specii menționate la subzona de mai sus, iar printre speciile ierboase predomină : graminee cu rizomi (*Bromus inermis*, *Poa angustifolia*, *Agropirum repens*), leguminoase mezofile (*Trifolium repens*, *Trifolium pratense*, *Onobrychis viciaefoliae*) și altele. Pe alocuri, în zonele mai joase, cu umezeală, se găsește stejarul pedunculat (*Quercus robur*).

Dacă pădurile ocupau în trecut suprafețe mari, așa cum atestă pîlcurile rămase, astăzi se găsesc răzlețe, formate îndeosebi din stejar brumăriu. Sînt mai cunoscute pădurile de lîngă Luica, din estul Brăneștilor, de la Florica, Sinești, Livedea, toate în bazinul Mostiștei, și cele de la Băneasa, Vlad Țepeș din Burnaz.

Vegetația acvatică și de luncă, adaptată la inundații și exces de umiditate, este constituită din sălcii și răchite (*Salix*

alba, *Salix fragilis*, *Salix triandru*, *Salix cinerea*), plopi (*Populus alba*, *Populus nigra*, *Populus canescens*), dintre cele lemnoase, și o suită de specii ierboase printre care amintim: rogozul (*Carex gracilis*, *Carex acutiformis*, *Carex riparia* etc.), stinjenelul de baltă (*Iris pseudocorus*), limbarița (*Alisma plantago*) etc. La acestea se mai adaugă speciile acvatice, care se grupează în trei benzi, și anume: *vegetația acvatică de mal*, formată din stuf și alte specii asociate, care tîvește malurile lacurilor Căldărușani, Snagov, Bălteni, a celor neamenajate de pe Colentina și a altor iazuri cu un regim hidrologic constant; *vegetația plutitoare*, formată din nufărul galben (*Nuphar luteum*), nufărul alb (*Nymphaea alba*), mai mult pe lacul Căldărușani — brațul Vlășia și pe alte lacuri în porțiunile adăpostite, ciulini (*Trapa natans*), care se dezvoltă în mod curent pe lacurile din lunca Dunării și mai puțin pe cele de pe râurile interioare, broscăriță (*Potamogeton natans*) și altele; *vegetație submersă*, formată din brădiș (*Myriophyllum verticillatum*), care tapisează fundul lacurilor Căldărușani, Snagov, Bălteni și a celorlalte iazuri care au un regim hidrologic constant și caracter permanent, pașă (*Potamogeton crispus*), moț (*Potamogeton perfoliatus*), otrățel (*Urticularia vulgaris*), sîrmulița (*Vallisneria spiralis*), *Chara* și alte caracee, care formează pajiști submerse.

În multe cazuri, cînd adîncimea lacului este mai mare, peste doi metri, vegetația de mal, îndeosebi stuful împreună cu alte specii acvatice, formează plaurul, un pod vegetal plutitor, numit, în jurul Bucureștilor, *cocioc*, de unde vine și denumirea văii Cocioc, care altă dată era acoperită de plaur, afluent al Sabarului pe stînga, în avale de Vidra. Plaurul, care uneori atinge grosimea de 80—100 cm, este format din rizomii stufului și a celorlalte plante, pe care vîntul depune praf, formînd împreună cu vegetația descompusă stratul plutitor. Plaurul este foarte mult dezvoltat pe lacul Cernica — în cea mai mare parte, pe Căldărușani — în partea din avale, și pe multe alte iazuri din cadrul județului. Porțiuni mari de plaur se desprind din masa compactă și sînt purtate de vînt pe lacuri. Sub plaur, apa are o adîncime de cel puțin 2 m, constituind ascunzișuri sigure pentru pește, cu toate condițiile puțin favorabile de oxigenare a apei.

Fauna

Fauna teritoriului județului cuprinde elementele caracteristice Cimpiei Române, încadrate în biotopurile de pădure, de pajiști și acvatice.

Fauna de pădure cuprinde speciile de animale care trăiesc fie în pădurile de stejar, fie în silvostepă. Deoarece animalele superioare sînt mai puțin dependente de sol, ele au un areal mai larg și este greu a trage limite distincte între fauna din pădurile de cerete-girnițele și cea din silvostepă și chiar din luncă.

Dintre mamifere, majoritatea se întîlnesc și în alte zone de vegetație (ajungînd pînă în zona muntoasă): veverița, iepurele, lupul, vulpea și în mai mică măsură mistrețul și pisica sălbatică.

Păsările sînt mult mai legate de anumite biotopuri. Ca mai importante amintim: gaița (*Garrulus glandarius*), potîrnichea (*Perdix perdix*), ciocîrlia de pădure (*Lulula arborea*), mierla (*Turdus merula*), privighetoarea mică (*Luscinia megarhynchos*), pitulicea (*Phylloscopus collybita*), diferite specii de ciocănitore, din care amintim ciocănitorea de stejar (*Dendrocopos medius*), sturzul cîntător (*Turdus philomelos*), pițigoii (*Parus major*), mai multe subspecii de grauri (*Sturnus vulgaris*), care merg în stoluri și la cîmp, porumbelul de scorbură (*Columba oenas*), grangurele (*Oriolus oriolus*), botgrosul (*Coccothraustes coccothraustes*), florintele (*Carduelis chloris*), cintezoii (*Fringilla montifringilla*), scatiul (*Carduelis spinus*), cucul (*Cuculus canorus*), gaiaroșie (*Milvus milvus L.*), turturica (*Streptopelia turtur*) etc.

Din păsările de interes vînătoresc menționăm sitarul (*Scolopax scolopax*) și fazanul (*Phasianus colchicus*), ultimul original din Caucaz, colonizat în vestul țării încă din secolul al XVII-lea. În pădurea Vlăsiei există o colonie de fazani, aici găsind mediu favorabil (pădure umbroasă, frunziș des).

Reptilele sînt prezentate prin specii comune și altor zone similare; amintim: șerpi, șopîrle, gușteri; printre batracieni întîlnim *Rana dalmatina*, *Bufo viridis* etc.

Fauna de câmp, comună zonelor deschise din silvostepă și stepă, este mai puțin reprezentată. Mamiferele sînt prezente prin rozătoare — popîndăul (*Citellus cirtellus*) dăunător pentru agricultură, hîrciogul (*Cricetus cricetus*) de asemenea dăunător, șoarecii de câmp (*Microtus arvalis*), cățelul pămîntului sau orbetele (*Spalax leucodon*), șobolanul de câmp (*Apodemus agrarius*), iepurele de câmp (*Lepus europaeus*) — și unele carnivore — dihorul (*Putorius putorius*), nevăstuica (*Mustela nivalis*), hermelina (*Mustela erminea*).

Păsările adaptate numai la câmp sînt foarte puține. Printre acestea amintim prepelița (*Coturnix coturnix*), pasărea ogorului (*Bushinus vericernus*), prigoriile multicolore (*Merops apiaster*), dumbrăveanca (*Coracias garrulus*), presura (*Emberiza calandra*), ciocîrlia de câmp (*Melanocorypha calandra*) unele răpitoare — heretele alb (*Circus macrourus*), șorecarul mare (*Buteo rufinus*), șorecarul încălțat (*Buteo lagopus*) etc. Un deosebit interes cinegetic îl reprezintă dropia (*Otis tarda*), specie sedentară.

Se întîlnesc, de asemenea, specii de reptile (șerpi, șopîrle), batracieni, insecte.

Fauna de luncă este reprezentată îndeosebi prin păsări de baltă, oaspeți de vară, și păsări de pasaj. Astfel, întîlnim numeroase specii de rațe — rața mare (*Anas platyrhynchos*), rața cîrîitoare (*Anas querquedula*), specii de gîște — gîsca de vară (*Anser anser*), gîrlița (*Anser albifrons*), specii de stîrci — stîrcul cenușiu (*Ardea cinerea*), stîrcul roșu (*Ardea purpurea*), stîrcul galben (*Ardea valloides*), specii de păsări migratoare — fluerarul (*Tringa totanus*), nagîțul (*Vanellus vanellus*), țigănușul (*Plegadis falcinellus*). Corcodelul (*Podiceps cristatus*), împreună cu lișița (*Fulica atra*) sînt cele mai răspîndite specii de păsări din bălțile și iazurile din județ. Înainte de desecarea lacurilor din lunca Dunării — Greaca, Pietrile — aici veneau pelicani (*Pelicanus onocrotalus*) și, în exemplare mai puține, lebăda de vară (*Cygnus olor*).

La malurile rîurilor trăiesc vidra (*Lutra lutra*) și nurca (*Lutreola lutreola*), iar în zăvoaiele din luncă vulpea (*Vulpes vulpes*), lupul (*Canis lupus*), mistrețul (*Sus scrofa attila*) etc.

Fauna acvatică propriu-zisă este destul de variată. Dintre acestea un loc deosebit îl ocupă fauna piscicolă, care prezintă și interes economic. Lacurile și iazurile sînt cele mai importante obiective pentru pescuitul profesionist și sportiv. Sînt unele iazuri amenajate special ca pepiniere (Crevedia), iar altele pentru creșterea peștelui prin furajare.

Printre speciile de pește care populează lacurile din raza județului menționăm : caracuda (*Carassius carassius*), linul (*Tinca tinca*), știuca (*Esox lucius*), roșioara (*Scardinius erythroroptalmus*), oblețul (*Alburnus alburnus*), babușca (*Rutilus rutilus*), bibanul (*Perca fluviatilis*), crapul (*Cyprinus carpio*), șalăul (*Stizostedion lucioperca*), plătica (*Abramis brama*), somnul (*Silurus glanis*) etc.

Cursurile rîurilor, inclusiv cel al Dunării, se încadrează în zona crapului, unde acesta este dominant, urmînd babușca, plătica, oblețul, avatul (*Aspius aspius*), sabița (*Pelecus cultratus*), știuca etc.

În albia Dunării, pe lângă speciile amintite mai sus proprii rîurilor de cîmpie, mai sînt unii migratori : scrumbia de Dunăre (*Alosa pontica*), sturionii — nisetrul (*Acipenser guldenstädti*), păstruga (*Acipenser stellatus*), morunul (*Huso huso*), specii care prezintă un interes deosebit în economia piscicolă.

Fauna de interes cinegetic, căreia i se acordă o atenție deosebită în prezent, este reprezentată în cadrul județului prin : *cerbul lopătar*, care se găsește în pădurile de la Ciornuleasa, Periș, Brînzeasca, Vadul Lat, Crevedia, București, Rîioasa, Buciumeni, Stănești, Găujani, Giurgiu, Dunăre, Vlad Țepeș, Ghermănești, Balta Neagră, totalizînd circa 930 de exemplare, *cerbul*, întilnit în Parcul Snagov, circa 25 de exemplare, *mistrețul*, răspîndit în pădurile de la Ghimpați, Letca, Tatina, Mitreni, Ciornuleasa, Urziceni, Dridu, Jilavele, Brănești, Măcelaru, Cernica, Dunăre, Pietrile, Spanțov, Bărcănești, Broșteni, circa 220 de exemplare. *Iepurele*, răspîndit în toate zonele de cîmp și de la marginea pădurii, reprezintă vînatul comun și numeros în sezonul de toamnă. *Căpriorul* este de asemenea prezent în aproape toate pădurile mari ale județului, acolo unde poate găsi liniște, condiții de adăpost și hrană corespunzătoare.

Fazanul se găsește în majoritatea pădurilor de stejar din județ, unde se fac lansări în fiecare an cu exemplare de la fazaneriile cele mai importante din județ — Ghimpați, Albele, Malu Roșu și Podul Pitarului. *Drobia*, pe cale de dispariție, se găsește în câteva exemplare în apropiere de Giurgiu, la Stănești și Chiriacu, fiind considerată monument al naturii.

Rezervațiile naturale

Rezervațiile naturale din cadrul județului sînt îndeosebi pentru conservarea unor specii floristice și se găsesc la Snagov și Comana.

Rezervația de la Snagov cuprinde circa 967 ha de pădure și 180 ha din suprafața lacului cu același nume. Dintre speciile floristice acvatice protejate cele mai caracteristice sînt : *Aldrovandia vesiculosa*, relict terțiar rar întilnit în flora românească, *Sagittaria latifolia* și nufărul indian (*Nelumbo nucifera*), aduse și adaptate aici împreună cu cele indigene (*Castalia alba* și *Nuphar luteum*).

Pădurea de la Snagov, care este un rest al codrilor Vlăsiei, aparține pădurii de șleau și cuprinde specii de stejar (*Quercus robor*), teiul alb (*Tilia tomentosa*), carpenul (*Carpinus betulus*), frasin (*Fraxinus excelsior*) și ulmul (*Ulmus*), jugastrul (*Acer campestre*), paltinul de cîmp (*Acer platanoides*), sorbul (*Sorbul torminalis*) și numeroase specii de arbuști. Aici se întilnesc exemplare monumentale de frasin, stejar și tei, care ating 80—90 cm în diametru și 30 m înălțime.

Rezervația de la Comana, situată pe platoul Burnazului, la 30 km de București, cuprinde o pădure compactă de șleau, asemănătoare cu cea de la Snagov. Față se speciile menționate în rezervația de la Snagov, care se găsesc și aici, în plus menționăm : mojdreanul (*Fraxinus ornus*), clocoțișul (*Staphylea pinnata*), ghimpele (*Ruscus aculeatus*). Se mai găsesc specii de plante sudice, ca usturoiul (*Allium bulgaricum*), laleaua pestriță (*Fritillaria orientalis*). Se mai dezvoltă speciile de quer-

cinee cu asociațiile caracteristice pădurilor de cerete și gîrnițele, iar în pajiștile din poene se întîlnește o floră ierboasă cu flori viu colorate.

CONSIDERAȚII ISTORICE

Numeroasele urme găsite pe teritoriul județului Ilfov atestă existența omului și o dezvoltare apreciabilă a vieții sociale din cele mai vechi timpuri. Săpăturile arheologice de la Malu Roșu (din apropierea orașului Giurgiu) au scos la iveală vetre ale triburilor primitive de vînători din epoca paleoliticului superior, care pot fi socotite adevărate ateliere de prelucrat silexul (o astfel de vatră se află expusă la muzeul din Giurgiu).

Vestigiiile neoliticului sînt mult mai numeroase, ele scoțînd în relief evoluția, progresul realizat de om în șlefuirea pietrei, deci în confecționarea de unelte mai bune, mai adecvate scopului și mai diferite. Astfel de vestigii au fost puse în evidență la Gumelnița, Căscioarele, Vidra, Tangîru, Malu Roșu, Frătești etc. și sînt reprezentate prin așezări formate din bordeie — uneori fortificate cu valuri de pămînt și șanțuri (care le situează cam în perioada 6 000—2 000 î.e.n.), prin vîrfuri de săgeți, topoare, ciocane, cuțite, dălți — toate lucrate de piatră șlefuită, prin ceramică brută — oale, borcane și prin diferite obiecte sau figurine. Vasul găsit la Vidra, care reprezintă un chip de femeie, expus la Muzeul de istorie a orașului București, cunoscut sub numele de „Zeița din Vidra”, se situează printre cele mai remarcabile produse ale neoliticului mondial.

Continuitatea și intensificarea locuirii actualului teritoriu al județului Ilfov sînt strîns legate de existența triburilor

tracice și mai apoi geto-dacice, care au deprins topirea și prelucrarea bronzului și mai târziu a fierului, și care ajunseseră la o remarcabilă organizare economică și politico-militară. Este cunoscută opoziția întâmpinată de armatele lui Alexandru Macedon (33 î.e.n.) din partea puternicelor triburi getice de la nord de Dunăre, care își aveau aici așezări întărite și bine închegate, printre care se numără și cea de la Chirnogi, unde s-au găsit diferite obiecte din ceramică lucrată la roată după modele grecești, ceea ce denotă existența unor intense legături comerciale.

Cetatea getică descoperită la Popești (pe Argeș), considerată cea mai importantă și cea mai întinsă cetate geto-dacică din Cîmpia Dunării în secolele II și I î.e.n., o puternică fortăreață, nu este altceva decât Argedava, reședința vestitului rege Burebista, în secolul I î.e.n. Tot pe aceste meleaguri este posibil să fi existat și alte localități getice de renume la acea vreme, ca Zusidava, Natidava — citate de geograful antic Ptolomeu.

Studiul efectuat asupra așezărilor geto-dacice de pe teritoriul actualului județ Ilfov a dus la concluzia, printre altele, că ocupațiile principale de atunci se bazau pe agricultură, creșterea animalelor, vânătoare și pescuit, în cadrul unor puternice organisme politice-militare, iar schimburile comerciale (produse agricole și de artă—ceramică) se efectuau în special cu populațiile mediteraneene.

Cucerirea și, apoi, ocupația romană au transformat mult aceste meleaguri, iar influențele și ocupațiile de mai târziu ale altor popoare au lăsat urme adânci nu numai în viața locuitorilor, ci și în natura locurilor.

Astfel, urmele unui val roman, ce venea de la Olt pe la sud de Alexandria, au fost identificate în zona lacului Greaca, iar la confluența Argeșului cu Dunărea se ridică o impunătoare cetate, pe care constructorul ei, Constantin cel Mare, a numit-o Constantiniana-Daphne. Despre această cetate, istoricul Procopios scrie că în secolul al VI-lea a fost restaurată de Justinian și că, în anul 971, împăratul bizantin Ioan Tzimiscea, sosit la Durostorum (Silistra de astăzi, R.P.Bulgaria), a primit soli și din importanta cetate Constantia.

Multe sînt probele istorice și arheologice care dovedesc existența unor puternice așezări omenesti și a unor numeroase populații stabile care existau înainte de venirea popoarelor migratoare și care fie că se mutau temporar în nesfirșiii „codri” de atunci, fie că conviețuiau cu cei veniți pe care îi asimilau sau cu care se influențau reciproc. În localitățile Spanțov și Nicolae Bălcescu au fost descoperite cimitire birituale, din secolul al IV-lea, cu morminte ale populației dacoromane care-și ardea morții și îngropa cenușa, alături de morminte cu oseminte ale unor triburi gotice care-și îngropau cadavrele. Desigur, această existență dublă a mormintelor în aceleași cimitire dovedește o conviețuire pașnică, o înțelegere între populația autohtonă și cea venită. În alte localități, ca Ciurelu, Dămăroaia, Fundeni (Dobroești), s-au găsit urme ale populației autohtone din secolul al VI-lea în care s-au identificat elemente slave, dar într-un stadiu avansat de asimilare.

Absorbirea culturii materiale slave din secolele IX-XI este consemnată de caracterele așezărilor descoperite la Dridu și Ileana. Cultura de „Dridu”, complex cultural arheologic răspîndit în toată țara, caracteristică secolelor X și XI și atribuită „proteroromânilor”, dar pusă în evidență în toată amploarea în localitatea Dridu (din zona de confluență Ialomîța — Prahova), dovedește asimilarea completă a elementelor slave.

Pe teritoriul județului se află și astăzi așezări ale căror nume apar în diferite documente istorice vechi. Astfel, satul Coconi este citat într-un document de pe vremea lui Mircea cel Bătrîn ca o așezare-tîrgușor, întărită cu valuri de pămînt și cu șanțuri cu apă pentru a se apăra împotriva atacurilor, iar Snagovul apare în mai multe hrisoave ale vremii, fie prin mănăstirea Snagov, ctitorie a lui Mircea cel Bătrîn, refăcută apoi de Vlad Țepeș, fie prin tipografia de aici.

Mănăstiri, în jurul cărora s-au format sate de supuși sau de oameni liberi, au fost construite în această epocă la Comana, Cernica, Căldărușani, Afumați, iar palate domnești, care au atras, de asemenea, grupări de locuințe și care impresionau prin măreția stilurilor lor arhitectonice și a peisajului înconjurător, au fost ridicate la Herești (de boierul Udriște Năsturel — cumnatul lui Matei Basarab), la Afumați (construit de

stolnicul Cantacuzino în 1696), unde au fost realizate picturi ce imită pe cele ale palatelor venețiene, la Stoenеști și la Căciulați. Ruinele altor palate, mărețe odinioară, se pot vedea astăzi la Mironești, Afumați și Dobreni.

Multe locuri ale teritoriului județului Ilfov amintesc de lupte pentru apărarea și independența țării. La începutul anului 1595, frații Buzеști, în fruntea unor curajoase detașamente de români, înfrîng la Stănești și Putineiu puhoaiile turcești ce prădau pămînturile țării noastre, iar la 23 august 1595, la Călugăreni, are loc vestita bătălie dintre armatele turcești și cele ale lui Mihai Viteazul, care se încheie cu o răsunătoare și categorică victorie a românilor. Podul de piatră construit în 1935 peste Neajlov, în locul unde s-au dat luptele, prin cele două basoreliefuli (unul cu capul lui Mihai Viteazul și altul cu stema Țării Românești) aplicate la capetele podului, cinstește și amintește neuitata bătălie, iar troița construită în imediata apropiere în 1862, pe malul drept, de către Șerban Cantacuzino, prin inscripția sa, care cuprinde următoarele cuvinte : „Tu, care treci azi nesupărat de nici o asuprire peste Neajlovul curgînd pașnic spre Dunăre, amintește-ți cu evlavie de Mihai Vodă Viteazul, întiiul întregitor al ținuturilor românești”, aduce o profundă recunoștință strămoșilor noștri, care au dat dovadă de un neasemuit curaj și o impresionantă vitejie în numeroasele lupte pentru apărare și independență.

Dar, alături de „acest trecut” au apărut în ultimii 20 de ani numeroase și variate realizări ale unui popor în plin progres, într-o continuă și neobosită luptă pentru belșug și bunăstare. Nu numai aspectul localităților s-a schimbat radical, nu numai obiceiurile și portul, nu numai munca și rezultatele ei, ci chiar și natura a fost modificată în mod evident în multe părți ale județului.

Pentru prima oară noțiunea de județ apare în evul mediu (și numai în Țara Românească, în Moldova corespondentul său fiind „ținutul”), la începutul secolului al XV-lea, derivînd de la denumirea cu care era desemnat cîrmuitorul (primarul) unui oraș, ce reprezenta orașul sau tîrgul respectiv în fața domnitorului și judeca unele pricini, pronunța pedepse, întărea tranzacțiile dintre locuitori etc.

Așadar, prima apariție teritorială a județului Ilfov are loc la începutul secolului al XV-lea, numele său provenind de la pârîul „Ilfov”, afluent al Dimboviței, care străbate județul în partea de nord și care are la bază un toponim de origine slavă — ELHOV — ce înseamnă „de arini”, „acoperit cu arini” (I o r g u I o r d a n, 1963, p. 50 și 477). Probabil că acest pârîu era însoțit de zăvoaie întinse de arini, care formau caracteristica aceșei ape de cîmpie și care au dus și la denumirea de Ilfov.

Nu este stabilit totuși de ce numele acestui județ a fost înșușit de la numele unei ape care nu este nici mare și nici însemnată. Nu se știe ce caracteristică va fi avut râul Ilfov sau ce rol a avut în viața teritoriului județului. Unele păreri susțin că, probabil, la stabilirea județului în prima sa formă ar fi participat unul sau unii mari feudali ce-și aveau reședințele pe acest râu Ilfov, și că, în atribuirea numelui, ei ar fi avut un rol principal.

Prima atestare documentară a județului Ilfov apare în hrisovul lui Basarab cel Tânăr Voievod, datat 1482, martie 23, la Gherghița, prin care domnitorul dăruiește mănăstirii Snagov unele sate și munți, ca și alte diferite avantaje („... Și iarăși oricîte sate are sfînta mănăstire în județul Elhov, iar la ele să se ia birul de la vecinii mănăstirii...”) (*Documenta Romaniae, Historica, B. Țara Românească*, 1965, vol. 21, p.291). Reiese, așadar, că județul Ilfov purta la început numele de „Elhov” și că el este mai vechi decît 1482, cînd apare în documente.

În toate formele administrative mai vechi, orașul București era înglobat județului Ilfov. La ultima modificare administrativă însă, orașul București, deși este reședința județului Ilfov, formează, împreună cu teritoriul a 12 comune din jurul său, o unitate administrativă separată, cu regim asemănător județelor.

Printre primele lucrări cu caracter monografic asupra județului Ilfov se înscriu cele referitoare la geografia județului Ilfov, întocmite de C. A l e s s a n d r e s c u, de M u m u i a n u, de N. M i h ă i l e s c u, precum și *Statistica învățămîntului*

rural din județul Ilfov de O. I. Mihalcea, apărute înainte de 1890.

Dar cea mai dezvoltată și însemnată lucrare referitoare la județul Ilfov apare în 1892, la București, sub semnătura institutorului O. Alesandrescu, fiind intitulată *Dicționar geografic al județului Ilfov*.

Lucrarea cuprinde 419 pagini și prezintă numeroase date și informații pentru fiecare comună și sat în parte, pentru toate unitățile naturale și pentru principalele fapte și locuri istorice.

După 1900 au mai apărut câteva lucrări despre județul Ilfov (*Expunerea situațiunii județului Ilfov*, în anul 1909, de D. Niculescu; *Dicționarul statistic al României — județul Ilfov*, în 1912; *Geografia județului Ilfov*, de Gh. Oherciu, în 1932; *Localități din județul Ilfov*, de G. Onciu, în 1935; *Enciclopedia României — județul Ilfov*, în 1938 etc.), ca și unele manuale școlare, însă niciuna dintre ele nu s-a ridicat la nivelul de documentare și de prezentare completă și variată al lucrării lui O. Alesandrescu.

POPULAȚIA ȘI AȘEZĂRILE

Populația

La începutul anului 1970, populația județului Ilfov număra peste 818 000 de locuitori, dintre care aproape 90% în mediul rural, înregistrând o densitate medie de 99,5 locuitori la km².

După numărul de locuitori, județul Ilfov ocupă primul loc între județele Republicii Socialiste România, iar în privința densității, locul 5.

În perioada 1930—1969, adică în ultimii 40 de ani, populația județului Ilfov a crescut cu 33,5%; populația rurală a crescut cu 27,8%, iar populația urbană cu 94,7%.

Situația populației județului Ilfov (recalculată la actualul teritoriu) la diferite recensăminte se prezintă astfel :

Anii de recensământ	Total județ		Mediul urban		Mediul rural			
			municipii și orașe		comune suburbane		comune	
	număr	%	număr	%	număr	%	număr	%
1912	504 681	100	37 487	7,5	8 001	1,6	459 193	90,9
1930	586 982	100	42 453	7,3	15 898	2,6	528 631	90,1
1941	676 931	100	50 851	7,5	11 661	1,7	614 419	90,8
1948	699 075	100	53 745	8,3	12 675	2,0	632 655	89,7
1956	743 905	100	60 166	8,1	13 436	1,8	670 303	90,1
1966	756 622	100	75 880	10,0	14 383	1,9	666 359	88,1
1969	783 363	100	82 231	10,6	15 158	1,9	685 974	87,5

Măsurile luate în ultimii ani au redresat „balanța” natalității și au dus la o creștere substanțială a populației județului : cu 26 740 de locuitori în perioada 1966—1969, față de numai 12 700 în perioada 1956—1966 (anexa).

În perioada 1912—1969, populația celor patru orașe ale județului a crescut de peste două ori, cea mai mare creștere întregistrând-o orașele mai tinere — Urziceni și Buftea. În raport cu media pe județ, ritmul de creștere a populației orașelor a fost mai însemnat.

Dintre comunele care au înregistrat cele mai mari creșteri de populație, în perioada 1912—1969, pe primele locuri se află Balotești, Luica, Fundulea, Afumați, Berceni, Corbeanca, Nicolae Bălcescu, Șoldanu, Drăgoești, Oșereni, Brănești și Movilița.

Densitatea. Din datele statistice rezultă că județul Ilfov este unul din județele cele mai dens populate ale țării noastre (fig. 7).

Dacă însă orașele mai vechi și mai mari înregistrează densități relativ însemnate — Giurgiu 926,7 loc./km², Oltenița 230,0 loc./km² — orașele mai mici și mai noi înregistrează densități reduse, la nivelul unor comune din județ — Urzi-

zeni 176,9 loc./km², Buftea 172,2 loc./km². Acest fapt se datorește caracterului economic al orașelor noi, în care agricultura, deținând o pondere destul de însemnată, are nevoie de suprafețe apreciable, care aparțin de orașele respective.

În ceea ce privește densitatea populației rurale, se constată că aceasta înregistrează cele mai mari valori — peste 140 loc./km² — în partea centrală și nord-vestică a județului. Din cele 125 de comune ale județului Ilfov, 61, adică aproape jumătate, au densități de peste 100 loc./km², din care 25 au peste 140 loc./km².

Populația pe vârste și sexe. Evoluția populației pe vârste și sexe arată o tendință de îmbătrânire demografică a populației și o dominare continuă a sexului feminin. În ultimii trei ani, datorită natalității mai ridicate, se observă o oarecare schimbare a structurii pe vârste a populației județului Ilfov, prin creșterea categoriilor tinere.

La recensământul din 15 martie 1966, structura pe vârste a populației județului Ilfov se prezenta astfel :

Localități	Total	0—14 ani	15—29 ani	30—39 ani
Total județ	756 622	185 099	168 847	127 070
Giurgiu	39 199	7 908	10 341	6 790
Oltenița	18 623	4 436	5 164	3 295
Urziceni	9 291	2 101	2 934	1 606
Buftea	8 767	1 991	2 329	1 542
Comune suburbane	14 383	3 557	3 187	2 480
Comune	666 359	165 106	144 892	111 357

Localități	40—49 ani	50—59 ani	60—64 ani	Peste 54 ani
Total județ	89 750	90 274	35 026	60 556
Giurgiu	4 824	4 648	1 770	2 918
Oltenița	1 984	1 726	713	1 305
Urziceni	991	894	281	484
Buftea	1 018	982	346	559
Comune suburbane	1 792	1 623	674	1 070
Comune	79 141	80 401	31 242	54 220

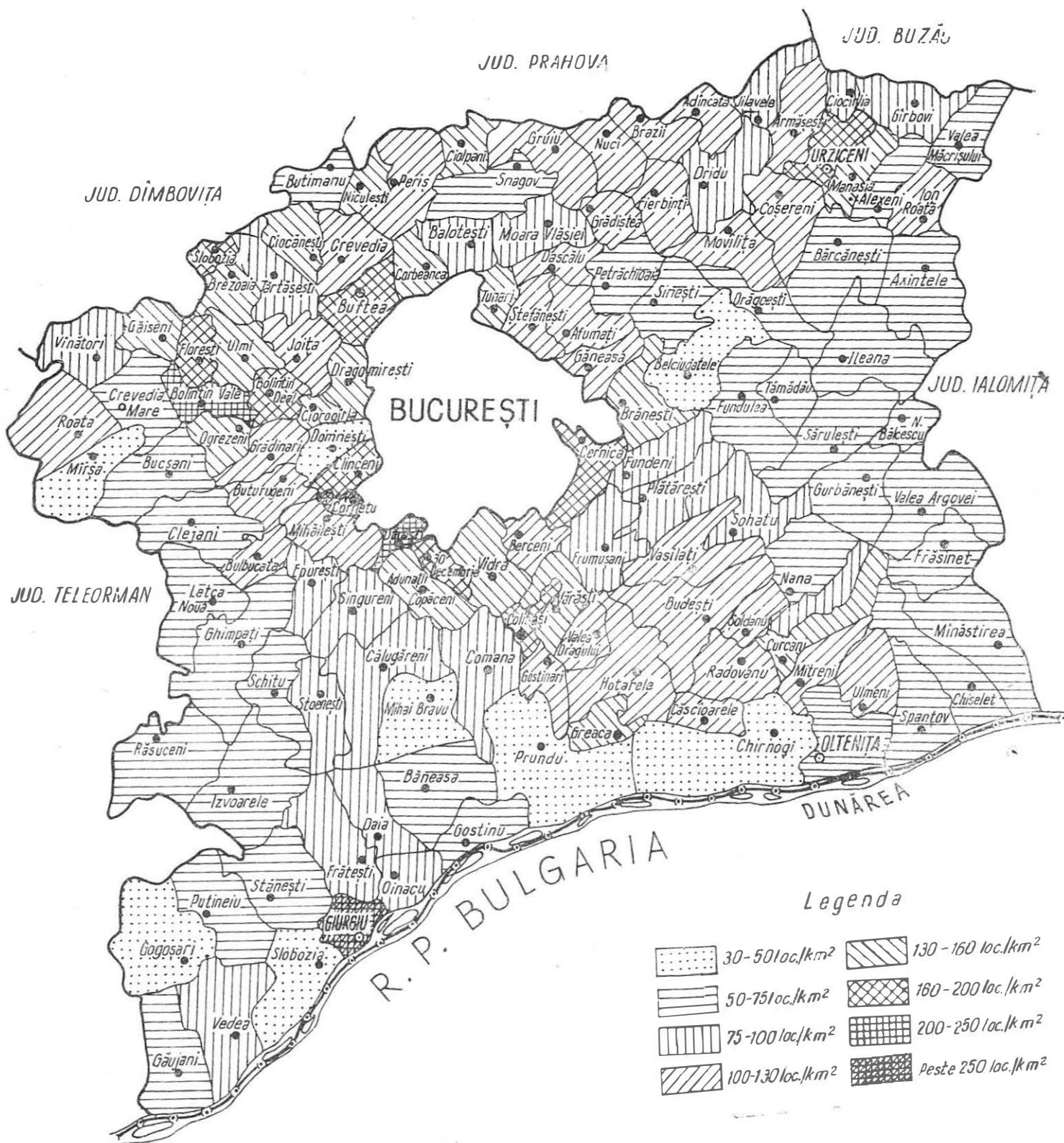

Fig. 7. — Densitatea populației

Deosebiri nu prea mari se reliefează atît în cadrul mediului urban — de la un oraș la altul — și al mediului rural — de la o comună la alta, cît și între cele două medii, cauzele fiind legate, în primul rînd, de soldul sporului migrator și, în al doilea rînd, de sporul natural foarte diferit și neomogen de la o localitate la alta.

Astfel, în timp ce în mediul urban ponderea grupei de vîrstă 0—14 ani reprezintă 21,6% din total, cea a grupei corespunzătoare din mediul rural atinge aproape 25%, ca urmare a natalității mai reduse la orașe. În schimb, ponderea grupelor de vîrstă cuprinse între 15 și 49 ani se ridică la 56,4% în mediul urban, față de 50,4% în mediul rural.

În ultimii trei ani, adică după recensămîntul din 1966, s-au produs unele schimbări în structura pe vîrstă a populației, și în special la grupa 0—14 ani, datorate unei natalități ridicate.

Structura populației pe sexe scoate în evidență predominanța femeilor numai la grupele de vîrstă de peste 20 ani.

Iată cum se prezenta situația pe sexe și grupe de vîrstă a populației județului Ilfov, în 1969 :

Grupa de vîrstă	Total	Masculin	Feminin
T o t a l	783 362	381 688	401 674
0—4 ani	70 143	35 863	34 280
5—9 ani	52 830	27 127	25 703
10—14 ani	70 349	36 176	34 173
15—19 ani	71 259	35 706	35 553
20—49 ani	336 355	164 031	172 324
50—59 ani	78 568	36 291	42 277
60 ani și peste	103 858	46 494	57 364

Comparînd sexele de la un an la altul, se constată că pînă la 17 ani, pentru fiecare an în parte, predomină sexul masculin, iar de aici înainte, cu excepția celor de 23, 24 și 59 de ani, pentru fiecare an în parte predomină femeile (fig. 8).

Desigur, mari deosebiri se înregistrează de la o localitate la alta, în funcție de condițiile sociale și economice locale.

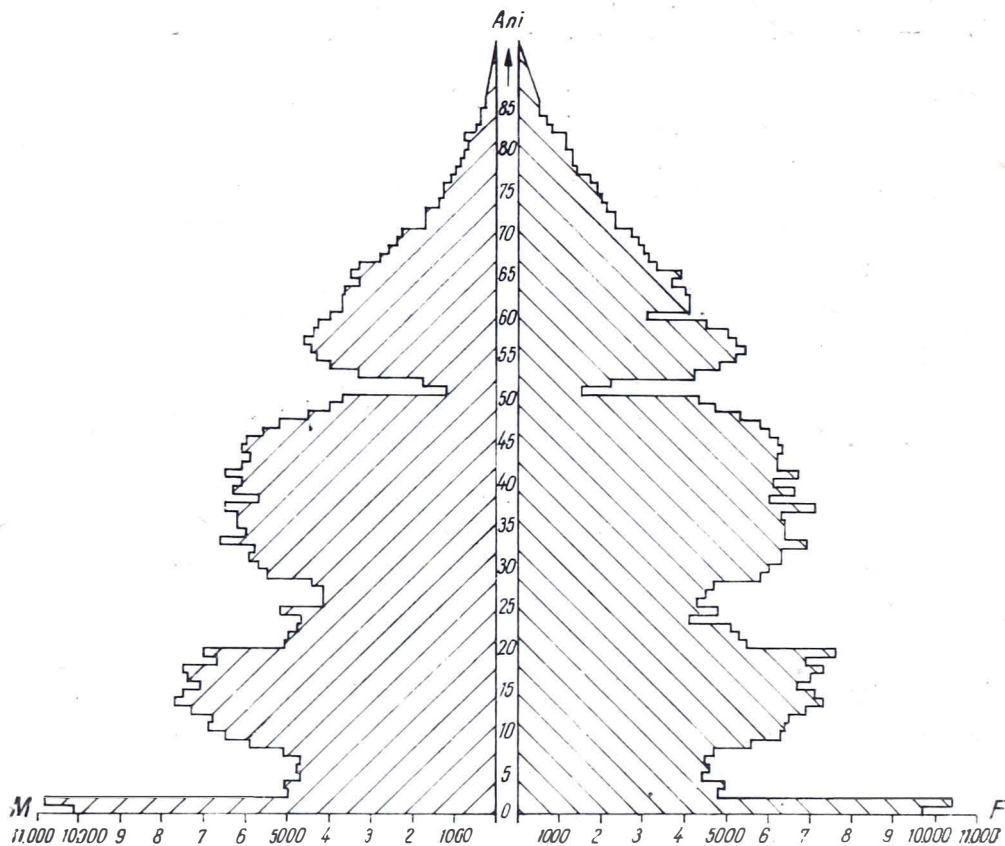

Fig. 8. — Piramida virstelor (1969).

Mișcarea naturală. Evoluția mișcării naturale a populației județului Ilfov se caracterizează printr-o scădere apreciabilă a natalității în perioada dinainte de 1956, printr-o scădere accentuată între 1956 și 1966 și printr-o creștere vertiginoasă după 1966, ca urmare a măsurilor luate de conducerea de stat pentru redresarea natalității. În acest sens, sînt convingătoare cifrele care arată că de la 13,9% cît era în 1966, natalitatea a ajuns la 27,5% în 1968.

În tabelul următor, pentru o informare mai completă, se arată mișcarea naturală a populației, în perioada 1956—1968, la mia de locuitori.

Anul	Total și medii	Născuți	Decedați	Căsătorii	Divorțuri	Născuți morți la 1 000 nou născuți
1956	Total județ	22,5	9,0	8,3	1,04	0,16
	urban	23,3	8,7	13,5	2,42	0,16
	rural	22,4	9,0	7,9	0,92	0,16
1960	Total județ	16,8	8,2	9,0	1,26	0,17
	urban	15,4	8,1	14,2	3,00	0,15
	rural	16,9	8,3	8,5	1,10	0,17
1964	Total județ	13,4	7,6	7,9	1,30	0,16
	urban	12,7	7,9	10,8	2,98	0,31
	rural	13,4	7,6	7,6	1,14	0,14
1966	Total județ	13,9	8,5	8,0	0,97	0,18
	urban	11,7	7,2	9,8	2,08	0,28
	rural	14,1	8,6	7,8	0,84	0,18
1967	Total județ	29,5	9,4	7,3	—	0,21
	urban	32,9	8,6	8,5	—	0,18
	rural	29,1	9,5	7,1	—	0,22
1968	Total județ	27,5	10,2	6,4	0,10	0,19
	urban	30,2	9,1	7,2	0,22	0,18
	rural	27,1	10,4	6,3	0,09	0,19

Pe localități rurale, cel mai mare număr de născuți, în ultimii trei ani, a fost înregistrat în comunele Bolintin-Vale, Brănești, Armășești, Budești, Cernica, Comana, Coșereni, Florești - Stoenști, Gruiu, Joița, Roata de Jos, Ulmi și Vasilați.

Sporul natural este în funcție de natalitatea și mortalitatea înregistrate în diferite etape de timp, urmărind astfel fidel evoluția acestor două fenomene, iar sporul migrator este dat de raportul dintre cei veniți și cei plecați.

Ca fenomen, așadar, sporul natural are aceleași caracteristici în timp ca natalitatea și mortalitatea, ca raport între acestea. Astfel, datorită relației dintre natalitate și mortalitate, în 1956 sporul natural înregistra 13,5⁰/₁₀₀, în 1960 era de 8,5⁰/₁₀₀, în 1966 de 5,4⁰/₁₀₀, pentru ca apoi să crească la 20,1⁰/₁₀₀

în 1967 și apoi să scadă la 17,3⁰/₀₀ în 1968. Pe medii, situația este favorabilă urbanului, unde valorile sînt ceva mai ridicate.

Sporul migrator, pe localități, înregistrează valori foarte diferite, în funcție de dezvoltarea și profilul economic al acestora, de tendințele de dezvoltare și de condițiile social-economice locale.

În mediul rural se constată că, în general, comunele mai bine dezvoltate economic au un spor pozitiv. Printre acestea se pot cita Balotești și Periș (unde sînt unități industriale cu o producție destul de însemnată), 30 Decembrie, Crevedia și Mihăilești (unde se află mari combinate agricole), Fundulea (unde este un important institut de cercetări agricole), Tunari, Afumați, Ciorogirla, Clinceni, Domnești, Fundeni (cu unități agricole de stat bine dezvoltate) etc., ca și comunele Adunații-Copăceni, Belciugatele, Berceni, Bolintin-Deal, Bolintin-Vale, Brănești, Budești, Cernica, Chirnoși, Colibași, Comana, Corbeanca, Cornetu, Crevedia, Dărăști-Ilfov, Dragomirești, Găneasa, Ștefănești, Tărtășești etc., care au o populație numeroasă și o economie agricolă puternică.

Din raportul dintre sporul natural și sporul migrator rezultă sporul total, care în 1956 era de 11,0⁰/₀₀, în 1965 și 1966 avea valori negative (-2,1⁰/₀₀ și, respectiv, -0,5⁰/₀₀), în 1967 era de 18,2⁰/₀₀, iar în 1968 de 15,9⁰/₀₀.

Sporul total este un indicator foarte important în caracterizarea fenomenelor de populație, în aprecierile legate de dezvoltarea așezărilor și economiei acestora.

Și sporul total prezintă mari diferențe de la o localitate la alta, în funcție de caracterele demografice respective. În acest sens se observă o mare fluctuație de la un an la altul în cadrul aceleiași localități, ca urmare a conjuncturii economice și sociale din acel timp (anexă).

În privința orașelor, se constată însemnate sporuri de populație în toți anii pentru orașele Giurgiu și Oltenița, un foarte mic deficit pentru Urziceni în 1960 și un deficit pentru Buftea în 1968.

Sporul total se prezintă sub trei aspecte diferite în mediul rural: a) în care sporul total este pozitiv, rolul natalității fiind hotărîtor; b) în care sporul total este variabil de la un an

la altul, natalitatea și sporul migrator avînd aporturi apreciabile; c) în care sporul total este pozitiv în aproape toți anii, sporul migrator avînd rolul principal.

Din prima categorie fac parte comunele cu o natalitate însemnată, care, în același timp, nu înregistrează plecări în număr mare, fiind situate, în cea mai mare parte, în zona de cîmp sau pe terasele superioare : Adîncata, Armășești, Băneasa, Brazii, Ciocănești, Coșereni, Dridu, Fierbinți-Tîrg, Ileana, Gruiu, Ion Roată, Jilavele, Letca Nouă, Minăstirea, Moara Vlășiei, Nana, Movilița, Ulmi, Ulmeni, Vînătorii Mici etc.

În cea de-a doua categorie se încadrează comunele cu o dezvoltare economică apreciabilă, cu un număr însemnat de locuitori, cu o natalitate relativ ridicată și în general variabilă, precum și cu venituri și plecări, de asemenea, cu fluctuații însemnate de la un an la altul : Budești, Bolintin-Deal, Butimanu, Cernica, Chirnogi, Comana, Corbeanca, Crevedia, Cornetu, Curcani, Dărăști-Ilfov, 30 Decembrie, Dragomirești, Florești-Stoenești, Frumușani, Găneasa, Joița, Periș, Roata de Jos, Snagov, Tărtășești, Tunari, Vasilați etc.

A treia categorie cuprinde comunele bine dezvoltate economic, care atrag un însemnat număr de locuitori din alte localități, avînd deci și un spor migrator pozitiv și însemnat : Afumați, Balotești, Bolintin-Vale, Brănești, Ciorogirla, Clin-ceni, Domnești, Fundeni, Fundulea, Mihăilești, Ștefănești etc.

Forța de muncă. Utilizarea rațională a forței de muncă constituie o problemă care atrage atenția în mod deosebit specialiștilor din toată țara. Dezvoltarea economică a județului Ilfov a fost și este strîns legată de structura forței de muncă.

Deși a dispus de un însemnat volum de forță de muncă, totuși județul Ilfov nu a putut-o utiliza integral, atît din cauza unei mai slabe dezvoltări industriale și urbane, cît și, mai ales, existenței orașului București care a atras un mare număr de locuitori. În parte, acest aspect de utilizare într-o măsură mai mare a forței de muncă din județ a început să se îmbunătățească, prin construirea unor puternice unități industriale și social-culturale, și va continua prin noile prevederi ale dezvoltării industriale și dotărilor social-culturale din anii viitori.

Numărul *populației ocupate* în diferite ramuri ale economiei județului Ilfov era de 392 300 în 1960, de 385 800 în 1965 și de 387 400 în 1968.

În tabelul de mai jos este redată structura populației ocupate, pe ramuri ale economiei naționale, în județul Ilfov, în procente, pe anii 1960, 1965 și 1968.

Populația ocupată	1960	1965	1968
A. SFERA PRODUCȚIEI MATERIALE	95,5	94,3	93,4
1. În sectorul socialist	93,7	93,8	92,4
— industrie	3,6	6,7	8,1
— agricultură	86,1	80,2	75,2
— silvicultură	0,1	0,1	0,1
— construcții	1,0	3,1	5,0
— transport mărfuri	0,6	0,9	1,3
— circulație mărfuri	2,1	2,1	2,2
— alte ramuri	0,2	0,7	0,5
2. În sectorul nesocialist	1,8	0,5	1,0
— gospodării individuale	1,4	0,4	0,4
— meșteșugari neoperatori	0,4	0,1	0,5
— alte categorii	—	—	0,1
B. SFERA NEPRODUCTIVĂ	4,5	5,7	6,6
1. În sectorul socialist	4,4	5,7	6,3
— transport călători	0,3	0,3	0,4
— gospodărie comunală	0,5	0,4	0,9
— învățămînt, artă, cultură	1,5	2,4	2,4
— știință	0,5	0,7	0,7
— ocrotirea sănătății	0,7	1,0	1,1
— administrație	0,6	0,5	0,3
— alte activități	0,3	0,4	0,5
2. În sectorul nesocialist	0,1	—	0,3
— liber profesioniștii	0,1	—	0,2
— meseriașii, prestații	—	—	0,1

Făcînd o comparație între diferite etape ale perioadei 1960—1968, cea mai însemnată creștere a populației ocupată în sfera producției materiale o înregistrează industria, datorită numeroaselor unități intrate în funcție după 1960, în timp ce

în agricultură, ca urmare a mecanizării și a încadrării populației în alte ramuri de activitate, a scăzut treptat (fig. 9).

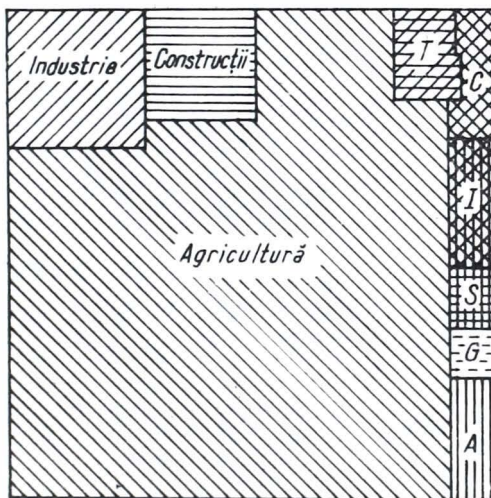

Fig. 9. — Structura populației ocupate pe principalele ramuri (1968).

T, Transport și telecomunicații; C, circulația mărfurilor; I, învățământ, cultură, artă; S, ocrotirea sănătății; G, gospodăria comunală; A, alte ramuri.

În sfera neproductivă, datorită dezvoltării apreciabile a sectoarelor de activitate, s-au înregistrat ușoare, dar continue creșteri ale ponderilor celor ocupați aici.

Numărul total al populației active, la recensământul din 1966, era de 442 773 de persoane. Pentru a se putea face o comparație cu situația din 1956, în tabelul de mai jos sînt redate ponderile deținute de principalele ramuri economice ale județului din populația activă, la cele două recensăminte — 1956 și 1966.

Principalele ramuri economice	1956	1966
Industria	14,1	19,4
Construcții	2,6	5,4
Agricultură	69,6	56,8
Circulația mărfurilor	2,4	3,7
Învățământ, cultură, sănătate	2,6	3,3
Alte ramuri	8,7	11,4

În privința structurii pe medii a populației active a județului Ilfov, la recensământul din 1966, situația a fost următoarea: 6,7% din populația activă totală era concentrată în orașe, iar 93,3% în localitățile rurale. În mediul urban, numărul populației active încadrată în industrie deține o pondere de 36,3%, în timp ce în mediul rural aceasta este de numai 8,0%. În schimb, agricultura concentrează 79,1% din populația activă a mediului rural și numai 16,9% din cea a mediului urban. Toate celelalte ponderi, ale construcțiilor, circulației mărfurilor și învățământului-culturii-artei, sînt superioare în mediul urban.

De asemenea, deosebiri evidente se înregistrează de la o comună la alta și chiar de la un oraș la altul, atît în funcție de caracterul economic al localității respective, cît și de numărul de locuitori.

Mediul urban se caracterizează printr-o pondere predominantă a populației active încadrată în industrie la orașele mai mari și mai vechi (Giurgiu și Oltenița), printr-o pondere mai mare a celei încadrate în industrie, dar apropiată de cea din agricultură, la Buftea, și prin predominanța celei încadrate în agricultură la Urziceni.

În mediul rural, datorită, pe de o parte, existenței numai în anumite localități a unor unități industriale sau agricole de mărimi foarte diferite și, pe de altă parte, a posibilităților de angajare pe care le au cei din localitățile apropiate de centre rurale industriale, ca și de centrele urbane, deosebirile calitative și cantitative ale populației active din comune sînt destul de mari, chiar între statele vecine.

Singura localitate rurală în care ponderea populației active încadrată în industrie domină pe cea din celelalte ramuri este Balotesti, unde există o mare unitate industrială textilă care, de altfel, atrage salariații și din comunele apropiate. În toate celelalte comune, rolul predominant îl deține populația activă ocupată în agricultură, însă în proporții foarte diferite, după care urmează, în funcție de specificul economic și tradiția profesională a locuitorilor, alte ramuri. Astfel, cele mai reduse ponderi ale populației active în agri-

cultură se înregistrează în comunele Afumați, Bolintin-Deal, Bolintin-Vale, Brănești, Budești, Cernica, Curcani, 30 Decembrie, Domnești, Dragomirești, Fierbinți-Tîrg, Frumușani, Fundeni, Joița, Mihai Bravu, Periș, Plătărești, Roata de Jos, Snagov, Ștefănești, Tărtășești, Tunari, Vasilați și Vidra.

Populația activă încadrată în construcții deține ponderi mai importante în comunele Bolintin-Deal, Bolintin-Vale, Brănești, Budești, Chirnogi, Comana, Corbeanca, Curcani, Gruiu, Joița, Roata de Jos, Snagov, Tărtășești și Ulmi. Aceste comune, aproape în totalitate, sînt cunoscute prin tradiția ocupației locuitorilor în construcții.

În privința populației active încadrate în circulația mărfurilor, ponderi mai însemnate se înregistrează în Afumați, Brănești, Comana, Fundulea, Tărtășești și Vasilați, adică în localitățile cu un număr mare de populație.

Numărul cel mai însemnat al populației active ocupată în sectorul învățămînt-cultură-sănătate se localizează în special în comunele cu școli medii sau cu spitale. Printre acestea se situează Armășești, Balotești, Bolintin-Deal, Bolintin-Vale, Brănești, Budești, Cernica, Fierbinți-Tîrg, Florești-Stoenești, Fundulea, Ghimpați, Periș, Snagov și Vidra.

Populația inactivă a județului Ilfov, reprezentată de bătrîni, copiii, de tinerii pînă la 15 ani și de tinerii care-și continuă studiile, înregistrată la recensămîntul din 1966, se cifra la 313 850 de locuitori, din care aproape 14 % erau întreținuți de populația activă din industrie, 6,3 % de cea din construcții, 40,2 de cea din agricultură, 2,8 % de cea din circulația mărfurilor și 1,8 % de cea din învățămînt, cultură și sănătate, ceilalți fiind întreținuți de populația activă din alte ramuri economice sau se întrețin cu mijloace proprii.

Numărul populației inactive pe localități este în strînsă dependență de grupele de vîrstă ale localităților respective, iar structura celor întreținuți este în dependență directă față de structura populației active. La orașe, ponderea persoanelor inactive este mai mare, ca urmare a numărului mai însemnat de elevi și studenți care se înregistrează în rîndul populației urbane.

În 1968, pe teritoriul județului Ilfov activau 106 950 de *salariați*, din care 80 160 de muncitori.

Desigur, nu toți acei *salariați* care locuiesc pe teritoriul județului lucrează în cadrul județului și nici toți cei care lucrează în cadrul județului locuiesc pe teritoriul acestuia.

Structura pe ramuri a numărului scriptic de *salariați* se prezenta, în 1968, astfel :

R a m u r a	%	R a m u r a	%
Total — 106 828	100		
Industrie	20,9	Gospodărie comunală	3,2
Construcții	13,8	Învățămînt, cultură, artă	8,6
— construcții montaj	11,1	— învățămînt	8,0
Agricultură	25,2	— cultură și artă	0,6
— I.A.S.	17,8	Știință	3,8
— I.M.A.	5,6	Ocrotirea sănătății	4,0
Silvicultură	0,7	Instituții financiare și de asigurări	0,4
Transporturi	6,5	Administrație	1,2
Telecomunicații	1,3	Alte ramuri	2,2
Circulația mărfurilor	8,2		
— comerț	4,6		
— alimentație publică	1,1		

Aspecte social-culturale. Problemele social-culturale s-au bucurat de o deosebită atenție în ultimii 20 de ani, realizînd un ritm de dezvoltare foarte rapid.

Posibilitățile de deplasare la București nu puteau satisface nici pe departe necesitățile sociale și culturale ale județului Ilfov. De aceea, sume importante din fondul de stat au fost

alocate pentru construcțiile social-culturale, numai în perioada 1965—1968 volumul investițiilor din învățămînt, cultură și artă, știință și ocrotirea sănătății totalizînd 172 milioane lei. De asemenea, pentru lărgirea rețelei de unități social-culturale, cu importante sume și materiale au contribuit voluntar și cetățenii județului.

În perioada 1960—1968 au fost construite 154 de școli de cultură generală și 37 de cămine culturale, ceea ce a făcut ca, alături de școlile construite înainte de 1960, în 1968 să se înregistreze de 13 ori mai multe școli decît în 1938, numărul liceelor să crească de la 2 la 12, iar numărul elevilor din clasele IX-XII să fie de 20 de ori mai mare.

În 1969, pe teritoriul județului Ilfov funcționau 350 de grădinițe, 523 de școli generale (neexistînd sat fără școală generală), 12 licee de cultură generală (cite două în Giurgiu și Oltenița și cite unul în Urziceni, Buftea, Bolintin-Vale, Brănești, Călugăreni, Fierbinți-Tîrg, Hotarele și Snagov), 6 licee de specialitate (în Giurgiu, Armășești, Brănești, Dragomirești-Vale, Fundulea și Vidra), 25 de școli de pregătire a cadrelor (dintre care patru la Giurgiu, două la Buftea, două la Urziceni, patru la Brănești, două la Călugăreni, două la Ciorogîrla).

În anul școlar 1968—1969, în cele 350 de grădinițe au fost primiți 12 740 de copii, care s-au bucurat de atenția a 443 de educatoare, cele 535 de școli de cultură generală au fost frecventate de 113 900 de elevi și au beneficiat de aportul a 5 057 de cadre didactice, școlile profesionale au avut 4 710 elevi și 245 de cadre didactice, școlile de maiștri 193 de elevi și 10 cadre didactice, liceele industriale (1) 211 elevi și 11 cadre didactice, liceele agricole (4) 1 637 de elevi și 93 de cadre didactice, iar liceele economice (1) 660 de elevi și 26 de cadre didactice.

Iată deci o prezentare statistică grăitoare în privința preocupărilor deosebite privitoare la educarea și instruirea tinerelor generații ale județului Ilfov.

Activitatea culturală a luat o mare amploare în toate localitățile județului, avînd un rol important în culturalizarea

maselor. Astăzi, a devenit o obișnuință pentru numeroși cetățeni ai satelor județului de a asista la o manifestare artistică sau la o conferință ce se organizează periodic la căminul cultural, de a viziona un film la cinematograful din sat sau de a merge la o bibliotecă pentru a citi sau pentru a împrumuta o carte.

În 1968, pe teritoriul județului Ilfov erau trei case de cultură și 246 de cămine culturale, un teatru dramatic, un teatru de estradă și trei muzee (toate în mediul urban). Căminele culturale și casele de cultură, precum și echipele artistice de amatori din întreprinderi și instituții, ca și din satele județului, au prezentat în 1968 peste 19 000 de spectacole, la care au participat peste 1,5 milioane spectatori. Cifrele sînt edificatoare pentru activitatea culturală de masă desfășurată în toate localitățile județului, pentru rolul lor deosebit de important în ridicarea nivelului de cultură al locuitorilor. Alături de acestea, radioul și televiziunea s-au înscris cu un aport substanțial la culturalizarea maselor. În 1968, la 15 locuitori revenea un aparat de radio-recepție, iar la 22 de locuitori un televizor. De la cele cîteva cinematografe (7) existente în 1948, s-a ajuns la o rețea de 211 cinematografe (din care 7 cu bandă normală) în 1968, răspîndite în majoritatea satelor județului, iar numărul spectatorilor a crescut de la 642 000 în 1948 la 5 093 000 în 1968.

O preocupare de seamă s-a acordat și ocrotirii sănătății populației. Dacă rețeaua de unități sanitare și numărul personalului de specialitate erau destul de reduse cu 20 de ani în urmă, în prezent județul Ilfov dispune de 14 spitale cu 2 090 de paturi, de 90 de case de nașteri, 13 dispensare, 3 sanatorii antituberculoase și 4 policlinici, precum și de o asistență medicală organizată în 138 de circumscripții. Asistența medicală era, în 1968, asigurată de 666 de medici și 1 867 personal mediu. Totuși, avînd în vedere raportul de 1 167 locuitori la un medic, în Județul Ilfov mai este încă nevoie de un număr apreciabil de cadre medicale cu calificare superioară pentru a se putea atinge indicele mediu pe țară.

De asemenea, în județul Ilfov mai sînt și 66 de farmacii, care au un important rol în asigurarea cu medicamente.

Așezările

Din punct de vedere al numărului de comune (125), județul Ilfov se situează pe primul loc în rândul celorlalte județe ale țării. În 1969 cuprindea un municipiu (Giurgiu), trei orașe (Oltenița, Buftea, Urziceni) și 125 de comune (din care patru suburbane) alcătuite din 418 sate (din care unul aparține orașului Buftea).

După numărul de locuitori, comunele județului Ilfov se grupează astfel :

— pînă la	2 000	loc.	1	comună
— între	2 000 și 4 000	„	24	comune
— între	4 000 și 6 000	„	54	„
— între	6 000 și 8 000	„	...30	„
— între	8 000 și 10 000	„	14	„
— peste	10 000	„	 2	„

Cele patru orașe ale județului Ilfov ocupă 1 942 ha, înregistrîndu-se o densitate medie de 4 330 loc./km² în cadrul suprafeței clădite (intravilan). Localitățile rurale se întind pe 29 970 ha, înregistrîndu-se o densitate medie de 2 340 loc./km² în perimetrul clădit.

Așezările rurale. În cea mai mare parte, satele județului Ilfov au clădirile grupate destul de strîns, curți nu prea mari, terminate cu mici loturi cultivate, fiind așezări adunate sau compacte. În ceea ce privește raportul lor cu relieful, o parte însemnată este formată din așezări de luncă (Dărăști-Ilfov, 30 Decembrie, Copăceni, Cîmpurelu, Colibași, Gostinari etc.) și din așezări situate pe terasele inferioare ale văilor ce străbat județul (Vidra, Vărăști, Valea Dragului, Ogrezeni, Vasilați, Cernica, Gălbinași etc.).

Satele așezate la marginea cîmpiilor, la contactul cu văile sau pe terasele superioare ale acestora (Dărăști-Vlașca, Grădiștea, Mironești, Prundu, Greaca, Căscioarele, Băneasa etc.), ca și cele situate în cadrul cîmpiilor, de regulă pe văile mici ce fragmentează aceste cîmpii (Șboiu, Sohatu, Nana, Progresu, Dascălu, Singureni, Ghimpați, Periș, Snagov, Belciugatele,

Fundulea, Frumușani etc.) au însă răspîndirea cea mai mare în județul Ilfov.

Aspectul localităților județului Ilfov s-a schimbat radical în ultimii 20 de ani, ca urmare a construcțiilor noi realizate în toate orașele și satele. Numeroasele blocuri de locuințe ridicate în Giurgiu, Oltenița și Urziceni dau astăzi un aspect modern orașelor județului.

Înainte de al doilea război mondial, cele mai multe sate ale județului Ilfov erau aproape în totalitate formate din clădiri mici, construite din chirpici.

Din 1960 și pînă în 1968, pe teritoriul județului Ilfov s-au construit 2 104 apartamente din fondul statului, însumînd o suprafață construită de 140 000 m², din care suprafața locuibilă 66 000 m². Din fonduri proprii ale locuitorilor, atît în orașe, cît mai ales la sate, au fost construite, în aceeași perioadă, 38 570 de locuințe noi, la care dacă le adăugăm și pe cele construite între 1948 și 1960 avem o imagine grăitoare și o dovadă concretă a transformărilor edilitare suferite la localitățile județului Ilfov.

Desigur, volumul construcțiilor diferă destul de mult de la o localitate la alta.

Deosebiri edilitare existente între localități sau între diferitele părți ale județului sînt legate de preferința sau de tradiția locuitorilor pentru un stil și o formă anumită, de decorațiile interioare și exterioare.

Așezările urbane. *Orașul Giurgiu*, declarat municipiu în 1968, se întinde pe o suprafață de 4 603 ha (din care 746 ha suprafața intravilanului) și are 42 627 de locuitori (1969). Este așezat la 65 km sud de București, pe malul stîng al Dunării, pe terasa inferioară de 7—8 m.

Anul întemeierii sale nu este cunoscut, dar este cert că are o vechime mult mai mare față de prima sa atestare documentară (Mircea cel Bătrîn dă de la Giurgiu mai multe hrisoave, pe care le datează 8 ianuarie 1394 și 11 mai 1409).

Se pare că originea sa este legată de o cetate, construită aici (cele mai multe păreri susțin că pe insula din fața orașului denumită azi Sf. Gheorghe) pentru apărare sau ca punct de sprijin. Au fost chiar păreri care atribuie fondarea cetății de

către cruciați. Alții, printre care și Nicolae Bălcescu, susțin că această cetate a fost construită pe insulă, în jurul anului 1 000, de către genovezii care veneau pentru comerț în aceste părți ale Europei, și numită San Giorgio (după numele patronului republicii lor). Este foarte probabil că, chiar, înainte de venirea genovezilor aici să fi existat o așezare întărită, pe care aceștia au transformat-o și au mărit-o.

De altfel, pe la 1840, în ruinele cetății de pe insula Sf. Gheorghe s-au găsit cărămizi romane, ceea ce face să se creadă că aici a existat un *castrum* roman. D. F r u n z e s c u (1892, p. 214) precizează că Justinian a numit această așezare întărită „Theodoropolis”, după numele soției sale. De asemenea, și în privința numelui au fost controversate, unii considerându-l ca avînd la origine denumirea insulei San Giorgio, alții ca bazîndu-se pe un topic românesc, avînd în vedere că mai există în țara noastră și alte denumiri identice sau asemănătoare (Muntele Giurgiului, Giurgeni, Giurgiuveni etc.).

După atestarea sa documentară se poate descifra o zbu-ciumată istorie, legată în primul rînd de așezarea sa la Dunăre și de caracterul social-politic al epocii respective.

Astfel, în 1414, Mahomed I, fiul lui Baiazid, a fortificat orașul și i-a dat numele de Yer-kaki, pentru ca în 1428, românii, sub conducerea domnitorului Dan al III-lea Dracul să-l recucerească. Cade din nou în stăpînirea turcilor, pentru ca în timpul domniei lui Vlad Țepeș să fie stăpînit de români.

În 1545, turcii îl ocupă din nou și, afectîndu-i teritoriul din jurul său, îl transformă în „raia” (o cetate împreună cu hinterlandul său, ocupate și administrate direct de către autoritățile militare turcești).

În 1594, Mihai Viteazul asediază și dă foc raialei Giurgiu, omorînd pe toți turcii de aici (nu poate lua și castelul San Giorgio de pe insulă care era bine fortificată), iar în 1595, în lupta pe care o dă cu Sinan Pașa, Mihai Viteazul bombardează podul de peste Dunăre pe care-l construise turcii înainte de lupta cu Mihai.

Apoi, în 1658, Mihnea pradă cetatea, după care turcii construiesc un nou pod peste Dunăre și fac un șanț de apărare

în jurul cetății.

În 1770, generalul rus Stoffel îi bate pe turci la Giurgiu și arde orașul (în care era construit palatul lui Hagi-Halil-Pașa însă nu poate cuceri și castelul San Georgio.

După pacea de la Adrianopole (1829), orașul Giurgiu este preluat de români, după care, pe baza unui plan general se trasează o rețea de străzi largi, în locul celor înguste, cu caracter oriental. Pavarea străzilor se face cu pietre luate din zidul, ce era demolat, al fostei cetăți. În 1831, orașul Giurgiu devine reședința fostului județ Vlașca.

„Turnul cu ceasornic”, construit de turci, a început să constituie centrul orașului în plină dezvoltare (fig.10). O veche geamie turcească a fost transformată, în 1831, în biserică și, fiindcă împăratul Rusiei, Nicolae I, a renovat-o și a dotat-o cu obiecte bisericesti de valoare, a fost numită biserica Sf Nicolae.

În 1832, prin Regulamentul Organic, Giurgiu nu mai este considerat cetate, ci primește o organizare urbană. În el vin să se stabilească numeroși locuitori ai satelor din jur se construiesc școli, o grădină publică, o piață etc.

Dar, din nou, în timpul războiului ruso-turc, în 1853 și 1854, orașul Giurgiu are de suferit, mai ales din cauza bombardamentelor de artilerie.

În 1867, orașul Giurgiu este legat de București prin prima cale ferată din țările românești.

În timpul războiului de independență din 1877, numeroase case ale orașului sînt distruse de bombardamente sau arse și mulți locuitori părăsesc orașul.

În 1886 începe construcția unui canal pentru debarcarea vaselor, care a jucat un mare rol în dezvoltarea portuară a Giurgiului. În 1897 începe construcția unor ateliere de reparat șalupe și alte vase fluviale, care apoi treptat se dezvoltă și se diversifică. În 1914 ia ființă și o fabrică de zahăr.

Între cele două războaie mondiale, orașul are un caracter comercial-industrial. După 1950, prin noile dotări industriale

Fig. 10. — Orașul Giurgiu. Turnul din centrul orașului (foto Agerpres).

orașul Giurgiu devine un însemnat centru industrial, comercial și cultural.

Orașul Giurgiu este și un important centru de tranzit-rutier, feroviar și fluviatil. Prin construcția podului peste Dunăre (1952—1954), Giurgiu a devenit un punct internațional important de trecere, pentru mărfuri și călători, pentru mijloacele rutiere și feroviare, din centrul și vestul Europei spre Turcia și Grecia.

În oraș funcționează 9 școli generale, 2 licee teoretice și 3 școli profesionale tehnice, o casă de cultură, 2 cinemato-

grafe și 11 biblioteci publice, 5 unități medicale cu 340 de paturi etc.

Populația orașului Giurgiu, la diferite recensămînturi, s-a prezentat astfel: în 1912 erau 20 630 de locuitori, în 1930 au fost recenzați 31 016, în 1941 peste 29 700, în 1948 avea 30 200 de locuitori, în 1956 erau 32 610, iar în 1968 orașul a înregistrat 39 200 de locuitori. Sporul natural în perioada 1965—1968 a atins 1 770, iar sporul migrator 2 424, rezultînd deci un spor total de 4 194.

Din totalul de 14 790 populație activă, înregistrată la ultimul recensămînt, 33,4% erau încadrați în industrie, 5,5% în construcții, 8,7% în agricultură, 10,4% în circulația mărfurilor și 10,2% în învățămînt, cultură și ocrotirea sănătății.

În perioada 1960—1965, în orașul Giurgiu au fost construite 448 de apartamente din fondul statului și 1 054 de clădiri din fondurile proprii ale locuitorilor, iar în perioada 1966—1968 din fondul statului 245 de apartamente și din fondurile populației 451 de case. În 1966 au fost recenzate 8 667 de clădiri. În 1968 în cadrul orașului Giurgiu erau 39 km conducte pentru distribuirea apei, 82 km străzi iluminate electric din totalul de 96 km cît măsoară străzile cu caracter orășenesc, 11 km rețea de canalizare și două băi publice. De asemenea, tot în 1968, în oraș au circulat 13 autobuze pe trasee ce însumează 60 km, transportînd 1 851 000 călători.

Orașul are o tramă de străzi caracterizată printr-o dispoziție radiară, din centrul orașului (de la „turnul cu ceas”) pornind radiar principalele artere spre București, Tîrgoviște, Pitești, Alexandria și Zimnicea.

Zona de aprovizionare a orașului cu produse agricole (pentru industria alimentară și pentru populație) cuprinde localitățile rurale de pe o rază de circa 10 km, între care principalul rol îl au Slobozia, Stănești, Cetatea, Daia, Oinacu și Vedeia.

Oltenița, așezată tot pe malul Dunării, la confluența Argeșului, este al doilea oraș ca mărime și importanță. Se întinde pe 528 ha și are o populație de 20 000 de locuitori (1969).

Vestigiile arheologice dovedesc locuirea zonei în care se află Oltenița cu mii de ani înaintea erei noastre. Renumitul

istoric Vasile Pârvan (1957) consideră că toată porțiunea dintre vărsarea Argeșului și localitatea Spanțov a constituit o zonă caracteristică de pătrundere și extindere a influenței grecești. La Spanțov au fost găsite câteva amfore grecești din Rhodos, considerate ca datînd din secolele III-II î.e.n., ceea ce indică influența greacă. Tot savantul Vasile Pârvan spune că în ținutul bălților Dunării și Mostiștei (deci unde se află și Oltenița) sînt multe locuri în care au existat așezări încă din vremea uneltelor de piatră (cu peste 3 000 ani î.e.n.).

Cea mai certă dovadă a existenței unor așezări stabile și puternice la „gura” Argeșului este reprezentată de stațiunea eneolitică de la Gumelnița, situată pe un fragment de terasă din nord-estul Olteniței. Săpăturile efectuate aici au adus la lumină numeroase obiecte confecționate din piatră, din ceramică și din oase sau metal (printre care și un inel de aur), care dovedesc existența așezării respective cu multe secole înainte de era noastră.

Se consideră că actualul oraș Oltenița își are originea în vestita cetate daco-română Daphne sau, cum o numește Vasile Pârvan, Constantiniana-Daphne, care la rîndul ei s-a ridicat pe locul fostei așezări (sau în imediata sa apropiere) Gumelnița, ce se pare că a dispărut datorită unui incendiu.

Ca origine, numele cetății „Daphne” se crede că aparține grecescului *daphne*, care înseamnă laur (ca termen mitologic, Daphne era nimfa iubită a lui Apollon care a fost prefăcută în laur de mama acestuia pentru a nu mai fi găsită de el); mai tîrziu, împăratul Constantin cel Mare ridică aici un templu pe care îl apără cu un zid, dînd cetății numele de Constantiana (sau Constantiola).

Prima atestare documentară este datată 1 iunie 1526, la Tirgoviște, în hrisovul dat de Radu de la Afumați prin care întărește lui Neagoe vistiernic și rudelor sale mai multe sate, printre care și Oltenița („... : Dragomireștii toți, cu tot hotarul și Dragoslavele toate și Mogoșestii toți și Măgurenii toți și Bucovul tot și Suhana toată și Oltenița toată și Ulmenii toți...”)

(*Documentele privind istoria României, veacul XVI*, 1953, vol. II, p. 15).

Evenimentele istorice sînt în legătură, mai ales, cu rolul pe care îl are zona de la „gura” Argeșului în trecerea de pe un mal al Dunării pe altul, de legătură cu cetatea Turtucaia de pe malul drept. Astfel, în mai 1771, turcii trec peste Dunăre de la Turtucaia la Oltenița și se îndreaptă spre București, dar fiind înfrinți de ruși se retrag tot pe aici.

În 1828, rușii nu au putut trece Dunărea pe la Oltenița, din cauza pozițiilor întărite ale turcilor (pe malul drept la Turtucaia).

De asemenea, mulți domnitori români treceau Dunărea pe la Oltenița în drumul lor spre sau de la Constantinopol.

Încă din secolul al XVIII-lea, Oltenița este cunoscută ca centru comercial al sării, produs care de aici se îndreaptă pe Dunăre în diferite regiuni ale imperiului otoman. În secolul al XIX-lea, la Oltenița apar depozite de sare, ca și magazine pentru cereale, cu care ocazie se amenajează și un „chei” pentru încărcare.

În 1853, o delegație alcătuită din locuitori ai Olteniței vechi și ai satelor apropiate — Ulmeni, Chiselet, Mînăstirea, Chir-nogi, Căscioarele, Rădovanu — solicită proprietarului moșiei Oltenița, prințul Alexandru Ghica, să le vîndă o parte din moșia lui, pentru a fonda un oraș, care să fie liber și unde să se poată face negoț și practica diverse meserii. Alexandru Ghica le vinde mai întîi (1853) 300 ha (50 ha pentru case și restul pentru izlaz) și mai tîrziu (1858) încă 250 ha pentru extinderea orașului. Actul de întemeiere a orașului ce luase naștere la 1853 este scris pe pisania de la intrarea bisericii Sf. Nicolae (conținînd în detaliu condițiile și modul întemeierii), la 28 iulie 1872.

Cu timpul, orașul Oltenița a căpătat un caracter comercial (portuar), avînd și o slabă industrie, legată în special tot de navigație (reparare de vase fluviale).

În ceea ce privește originea numelui de Oltenița, părerile sînt foarte diferite. Unii consideră că etimologia este în legătură cu Olt, căruia i s-a adăugat sufixul „elnița” (ca la vîrtelnița, cădelnița), avînd deci forma inițială Oltelnița. Alții

Îl consideră ca avînd la bază un cuvînt compus bulgăresc *ot* + *devlnica* („c” în limba slavă citindu-se „ț”, înseamnă *ot* = *devlnița*) care se traduce prin „piatră de hotar”. Această formă, care ar corespunde și funcției sale de hotar, de punct de graniță, a trecut din Otdevlnița în Oltelnița și apoi în Oltenița. Părerile localnicilor mai în vîrstă susțin că numele orașului lor este „... în legătură cu un oarecare Nițu(ă) Olteanul, al cărui han — înființat pe pămîntul Olteniței Vechi — era locul de tragere la han al tuturor acelor care lucrau mîgtele de sare (bordeie în care se depozita sarea), precum și al locuitorilor satelor din împrejurimi. Îndemnul cu care se arăta direcția către han fiind : hai la oltean — Nițu(ă), hai la Oltealniță, Oltelnița (De vorbă cu bătrînul Ghiță Pitulice)” (Al. I. Mărculescu, 1932, p. 21 — 22).

În ultimii 20 de ani, orașul Oltenița s-a dezvoltat mult, devenind un însemnat centru industrial și port fluvial. În locul atelierelor rudimentare de reparat șleपुरi și vase pescărești au fost ridicate hale moderne în care se construiesc moto-nave de mare tonaj, remorhere, drăgi maritime etc. (fig. 11). În partea nordică a orașului, în 1968, a început să producă una dintre cele mai mari filaturi de fire chimice și de bumbac ale țării, iar în cadrul industriei locale se produc articole de tîmplărie, frînghii, produse alimentare etc.

Populația orașului Oltenița a crescut de la 9 717 locuitori în 1912, la 10 390 în 1930, la 11 145 în 1941, la 13 480 în 1948, la 14 110 în 1956, atingînd 18 620 de locuitori la recensămîntul din 1966. Această creștere continuă se datorește atît unui spor natural apreciabil, cît și sporului migrator, orașul atrăgînd un însemnat număr de locuitori, în special din satele apropiate. Astfel, în perioada 1965-1968, sporul natural a fost de 1 264, iar cel migrator de 628.

La recensămîntul din 1966 populația activă număra 7 940 de persoane. Dintre acestea, 44,0% erau ocupate în industrie, 20,0% în agricultură, 9,1% în circulația mărfurilor, 8% în învățămînt, cultură și ocrotirea sănătății, 4,9% în construcții.

În perioada 1960-1968 au fost construite 576 de apartamente din fondul statului și 711 case din fondurile proprii ale populației, ceea ce a schimbat foarte mult aspectul edilitar al orașului.

Fig. 11. — Șantierul naval Oltenița (foto Agerpres).

La 31 decembrie 1968, în Oltenița erau 5 grădinițe, 5 școli generale, 2 licee de cultură generală, 1 cămin cultural, 3 cinematografe, 5 biblioteci publice, 1 spital și 100 de unități comerciale. De asemenea, tot în 1968, lungimea totală a străzilor orășenești era de 38 km, din care 8 km modernizate și 36 km iluminate electric. Rețeaua de canalizare însuma 4,7 km, iar cea a conductelor de distribuire a apei 29,6 km. În oraș, în prezent, funcționează o baie publică. Cele 11 autobuze parcurg un traseu care totalizează 39 km, transportînd, în 1968, peste 1 050 000 călători.

Urziceni, situat în extremitatea nord-estică a județului, la vărsarea pârului Sărata în Ialomița, avea, la începutul anului 1970, aproape 10 000 de locuitori.

Prima sa atestare documentară datează din 23 aprilie 1596, într-un hrisov prin care megieșii din Dobroței sînt martori la atribuirea unei zestre („Și mărturie au fost mulți oameni bune, anume uncheaș Marco din Guborii dă Jos, ... și Ștefan cu frații din Urziceni”) (*Documente privind istoria României, veacul XVI*, 1953, vol. VI, p. 210). Desigur, existența sa este mult mai veche, dar dovezi sigure nu sînt.

Între 1716 și 1832 devine tîrgușor și reședința județului Ialomița, în 1864 capătă iarăși statut de comună rurală, pentru ca după 1894 să devină comună urbană. Pînă la cel de-al doilea război mondial era de fapt un tîrg — centru comercial pentru produse agricole — cu multe, dar mici, prăvălii, iar ca industrie avea un atelier rudimentar de cărămizi și o unitate slab înzestrată tehnic de fermentare a tutunului.

După 1950, cele două unități industriale au fost radical transformate, fiind dotate cu aparatură modernă, și mult dezvoltate. Astfel, orașul Urziceni a devenit un centru industrial-comercial-agricol.

Din 1912 și pînă în 1968, populația orașului Urziceni a crescut cu aproape 6 200 de locuitori. În perioada 1965—1968, sporul natural a înregistrat 610, în timp ce sporul migrator a avut valori negative în fiecare an al acestei perioade, însumînd un total pe întreaga perioadă de — 263 de persoane. Sporul total a fost totuși pozitiv în fiecare an datorită sporului natural mare. Migrația unui număr apreciabil de locuitori din Urziceni se datorește atracției pe care o exercită orașul București asupra populației centrelor din apropierea sa.

La recensămîntul din 1966, în orașul Urziceni populația activă a înregistrat 3 810 persoane, din care 31 % erau în agricultură, 19,0% în industrie, 16,3% în circulația mărfurilor, 13,1% în învățămînt, cultură și sănătate, 3,9% în construcții.

La începutul anului 1969, în orașul Urziceni erau 4 grădinițe, 3 școli generale, 1 liceu de cultură generală, 1 cinematograful, 8 biblioteci publice, 1 spital și 83 unități comerciale.

Aspectul edilitar din trecut al orașului Urziceni a fost mult schimbat în ultimii 20 de ani, prin noile construcții ridicate în toate zonele orașului. Astfel, în perioada 1960—1968, au fost construite 127 de apartamente din fondul statului și 536 de case din fondurile proprii ale populației.

În 1968, lungimea străzilor orașenești însuma 29 km, toate iluminate electric, din care modernizate 7 km, iar rețeaua de distribuire a apei măsoară 13 km.

Buftea, așezat pe malul Colentinei, cel mai tânăr oraș al județului — devenit oraș prin reorganizarea administrativ-teritorială din 1968 —, era în trecut o comună mai dezvoltată, care, bucurându-se de așezarea sa pitorească, avea și o dotare economică și edilitară mai însemnată. La începutul anului 1970 numărul locuitorilor săi era de aproape 11 500.

Încă din anul 1880, localitatea Buftea a devenit centru industrial, prin construirea unei fabrici de conserve, căreia i se adaugă în 1900 și o fabrică de vată. După 1950 aceste fabrici sînt mult lărgite, construindu-se hale noi, înzestrate cu utilaj modern, iar în 1957 și 1968 se dau în funcțiune încă două noi fabrici: Fabrica de argilă expandată și Fabrica de ambalaje metalice.

De asemenea, iau ființă mai multe unități de industrie locală, cu o producție destul de însemnată (articole din cauciuc, prelucrarea laptelui, prelucrarea metalelor).

În 1953, o nouă unitate economică vine să se alăture celor existente: Centrul de producție cinematografică, construit pe o suprafață de 35 ha, care constituie baza industriei cinematografice din țara noastră. Centrul de producție cinematografică de la Buftea cuprinde un corp de producție format din patru platouri de filmare (din care două mari și două mici), un studiou de sunet, care asigură procesul magnetic de sonorizare a filmelor, un laborator de prelucrare a peliculelor alb-negru și color, o stație electrică de transformare și redresare a curentului necesar filmărilor, un corp de filmări combinate destinat truajelor și efectelor speciale și un platou exterior pentru filmare.

Populația orașului Buftea a crescut de trei ori în perioada 1912—1970. În ultimii patru ani (1965—1968), sporul natural

a fost de 528 de persoane, iar sporul migrator de peste 1 350. Acest important spor migrator se datorește atracției pe care a exercitat-o orașul asupra altor localități, și în special asupra celor din jur, ca urmare a dezvoltării sale industriale.

Din totalul populației active (4 285 de persoane înregistrate la recensământul din 1966), aproape 35% era încadrată în industrie, 29% în agricultură, 6,5% în construcții, 5% în învățământ, cultură și ocrotirea sănătății, 3% în circulația mărfurilor.

Prin cele 16 apartamente construite în anul 1968 și prin cele 333 de case construite numai în perioada 1960—1968, la care se adaugă și altele construite înainte de 1960, aspectul edilitar al orașului a fost substanțial schimbat.

O notă aparte și atrăgătoare o constituie castelul construit de Barbu Știrbei, în mijlocul unor arbori seculari.

În 1968, în orașul Buftea erau 4 grădinițe, 5 școli generale, 1 liceu de cultură generală, 1 cinematograf, 6 biblioteci publice și 33 de unități comerciale. Buftea avea 53 km străzi orașenești, din care 16 km modernizate și 15 km iluminate electric.

ECONOMIA
JUDEȚULUI

Agricultura

Beneficiind de condiții naturale (sol, climă, resurse de apă, relief) foarte favorabile și de posibilități ușoare de desfacere a produselor (în orașul București), agricultura județului Ilfov s-a dezvoltat și s-a diversificat neconținut, trecând treptat de la

un caracter extensiv la unul intensiv și specializându-se în cultura anumitor plante agricole.

Este în general cunoscută starea agriculturii din trecut, când un număr redus de moșieri deținea o suprafață de aproape 131 000 ha, în timp ce majoritatea țăranilor era lipsită de pământ sau avea suprafețe cu totul reduse, fiind astfel nevoită să muncească în dijmă, în arendă, în parte etc. În 1941, din totalul gospodăriilor țărănești 19% nu aveau de loc pământ sau aveau sub 1 ha, peste 33% aveau între 1 și 3 ha, aproape 22% aveau între 3 și 5 ha, 22% între 5 și 10 ha și numai 4% aveau peste 10 ha.

Mijloacele și uneltele de muncă erau și ele neînsemnate, nesatisfăcând nici pe departe necesitățile destul de reduse — în medie la două gospodării revenea un plug, la 48 de gospodării o secerătoare și la 200 de gospodării o semănătoare. În 1938, unui tractor fizic îi reveneau 2 105 ha teren arabil, iar structura suprafeței cultivate se prezenta astfel: 80% cereale, peste 8% plante nutreț, peste 3% plante uleioase, 2% culturi industriale, aproape 3% leguminoase pentru boabe, peste 2% legume, restul fiind alte culturi.

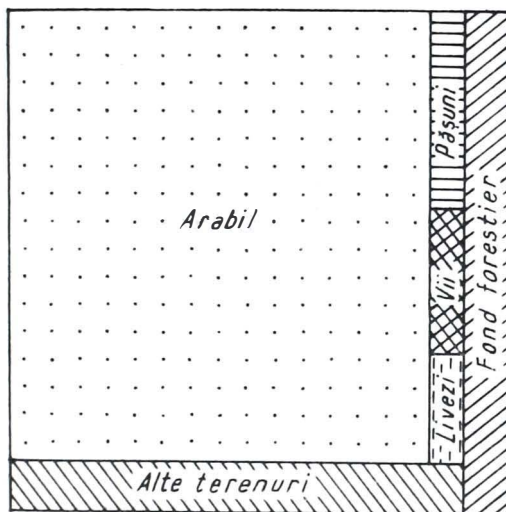
Socializarea agriculturii a creat condiții deosebit de favorabile dezvoltării intensive a agriculturii, mecanizării și chimizării.

La începutul anului 1970, în județul Ilfov erau 22 de întreprinderi agricole de stat (I.A.S.), în componența cărora intrau 141 de ferme, 20 de întreprinderi pentru mecanizarea agriculturii (I.M.A.), 229 de cooperative agricole de producție (C.A.P.) și 5 institute de cercetări științifice agricole.

Datorită cantităților mici de precipitații, care creau mari dificultăți în producția cantitativă și calitativă a culturilor agricole, încă de multă vreme s-a pus problema irigațiilor unor suprafețe cât mai întinse. Numai socializarea agriculturii a putut oferi condițiile aplicării și extinderii terenurilor amenajate pentru irigații.

Baza tehnico-materială a județului Ilfov este asigurată în prezent de un bogat parc de mașini agricole și tractoare, concentrat în întreprinderile pentru mecanizarea agriculturii și în unitățile agricole de stat.

Fig. 12. — Categoriile de folosință a terenului.

La începutul anului 1969, în județul Ilfov existau 6 401 tractoare fizice — care reprezentau 10 893 de tractoare convenționale de 15 CP, 5 819 pluguri pentru tractor, 2 362 de cultivatoare mecanice, 3 372 de semănători mecanice, 3 648 de combine pentru păioase, 504 combine pentru siloz, 1 140 de mașini pentru împrăștiat îngrășăminte chimice, 345 de mașini pentru stropit și prăfuit împotriva dăunătorilor etc. În mare majoritate, aceste tractoare și mașini agricole sînt în dotarea celor 20 de întreprinderi pentru mecanizarea agriculturii.

Aplicarea îngrășămintelor pe scară largă a devenit în ultimii ani o acțiune obișnuită pentru toate culturile, iar cantitățile pe unitate de suprafață au crescut neconținut. În anul 1968 s-au aplicat 124 273 tone îngrășăminte (față de 73 835 t în 1965) pe o suprafață totală de 459 760 ha.

În medie, unui hectar i-au revenit 396 kg îngrășăminte chimice în cadrul întreprinderilor agricole de stat și 231 kg în cooperativele agricole de producție. În structura îngrășămintelor aplicate, au predominat îngrășămintele azotoase, după care au urmat cele fosfatice, complexe și potasice.

Categoriile de folosință agricolă (fig. 12) din județul Ilfov, expuse în tabelul de mai jos, redau atît evoluția în perioada

1960—1969, cît și raportul existent între categoriile respective în anii 1960, 1965 și 1969.

Categoriile de folosință agricolă	1960		1965		1969	
	ha	%	ha	%	ha	%
SUPRAFAȚA TOTALĂ	822 500	100	822 500	100	822 500	100
SUPRAFAȚA AGRICOLĂ	665 127	80,9	653 074	79,4	660 198	80,3
din care : amenajată pentru irigat	21 043	2,6	24 156	3,0	64 245	7,8
— arabil	607 693	73,9	610 856	74,3	620 620	75,5
din care : amenajat pentru irigat	21 043	2,6	23 993	2,9	62 709	7,6
— pășuni	32 616	4,0	23 425	2,8	20 834	2,5
— finețe	1 735	0,2	716	0,1	645	0,1
— vii și pepiniere viticole	19 402	2,4	13 814	1,7	14 114	1,7
— livezi și pepiniere pomicole	3 681	0,4	4 263	0,5	3 985	0,5
SUPRAFAȚA FORES- TIERĂ	86 423	10,5	81 513	9,9	81 552	9,9
ALTE SUPRAFETE	70 950	8,6	87 913	10,7	80 750	9,8

La începutul anului 1969, din suprafața agricolă amenajată pentru irigat 24,4% revenea întreprinderilor agricole de stat și 68,0% cooperativelor agricole, iar din suprafața arabilă, 23,8% și, respectiv, 70,0%. În anul 1968 au fost irigate 14 370 ha cultivate cu porumb, 15 520 ha cultivate cu legume și 15 090 ha cultivate cu lucernă. Din totalul suprafeței agricole, în 1968, unitățile agricole de stat dețineau 27,1%, cooperativele agricole de producție 64,2%, gospodăriile personale ale membrilor C.A.P. 8,6% și gospodăriile individuale 0,1%.

Terenul arabil are frecvența cea mai mare în partea de sud și de sud-est a județului. Cele mai mari ponderi ale terenului arabil, peste 80% din suprafețele totale respective, se înregistrează în comunele Nana, Ulmeni, Belciugatele, Gogoșari, Tărtășești, Petrăchioaia, Slobozia-Moară, Vărăști, Valea Măcrișului, Ulmu, Berceni, Ciocîrlia, Curcani, Dascălu, Brezoele,

Cernica, Valea Dragului, Nicolae Bălcescu, Tunari, Colibași, Domnești, Florești, Niculești, Cornetu, Bulbucata, Clinceni, Corbeanca și Luica, iar cele mai reduse în comunele Crevedia Mare (39%), Mihai Bravu (42%), Snagov, Gruiu, Buftea și Comana (sub 50% din suprafața totală), adică în comunele pe a căror rază sînt importante masive păduroase.

Suprafețele arabile amenajate pentru irigat sînt situate în special în luncile mai largi ale rîurilor și în apropierea văilor, unde se găsesc sursele de apă necesare irigațiilor.

Culturile de cîmp. Suprafața cultivată în 1969 însuma peste 600 000 ha, înregistrînd o creștere însemnată față de 1960. Tabelul următor prezintă structura terenurilor cultivate, după principalele culturi agricole, în anii 1965 și 1968 (după *Anuarul statistic al Republicii Socialiste România*, 1969).

Cultura agricolă	1965 (ha)	1968 (ha)
Cereale pentru boabe	425 469	421 536
— grîu	198 053	167 938
— secară	2 324	448
— orz — orzoaică	19 416	18 883
— porumb	19 521	225 528
— orez	3 776	5 002
Leguminoase pentru boabe	8 711	19 024
— mazăre	5 133	10 829
— fasole	3 432	4 247
Plante textile	234	72
— cînepă	234	72
Plante uleioase	37 941	49 779
— floarea-soarelui	30 741	44 047
Plante pentru alte industrializări	19 339	18 382
— sfecla de zahăr	12 801	11 272
— tutun	5 403	5 586
Cartofi	5 982	7 104
Legume și zarzavaturi		
— roșii	4 656	6 837
— ceapă	2 669	2 507
— varză	934	1 305
— rădăcinoase	857	936
Plante de nutreț	78 769	65 296

Din suprafața cultivată cu cereale pentru boabe, 19% revenea întreprinderilor agricole de stat și 72% cooperativelor agricole, 11% din leguminoasele pentru boabe întreprinderilor agricole de stat și 76% C.A.P., 26% din suprafața cultivată cu plante uleioase I.A.S. și 73% C.A.P. etc.

Producția agricolă a variat mult de la un an la altul, în funcție de condițiile climatice ale anului respectiv și de măsurile agrotehnice aplicate, în special irigații și îngrășăminte.

Producția medie la hectar, pe total județ, a fost în 1968 de 2 110 kg grâu, 2 364 kg orez, 1 924 kg porumb, 1 555 kg floarea-soarelui și 18 965 kg sfeclă de zahăr. Desigur, s-au înregistrat valori foarte variate de la o zonă naturală la alta și de la o comună la alta. Terenurile amenajate pentru irigații au dat producții mult mai mari, ca și luncile riurilor, unde umiditatea naturală este mai ridicată.

În 1968 (care a fost un an secetos), producția totală de cereale, obținută pe teritoriul județului Ilfov, a fost de 855 500 t, din care grâu 354 400 t, orz 44 600 t și porumb 433 900 t, de leguminoase boabe 12 800 t, din care 7 600 t mazăre, de floarea-soarelui 64 510 t, de sfeclă de zahăr 213 800 t, de cartofi 19 300 t, iar de legume 222 750 t. O parte însemnată din această producție a mers la fondul centralizat de stat sau a fost desfăcută pe piețele orașelor județului și, mai ales, ale orașului București.

Cele mai întinse suprafețe de cereale se află în zona cîmpiilor (Burnaz, Cîlnău, Mostiștea, Neajlov) — în raza comunelor Băneasa, Chirnogi, Comana, Frătești, Hotarele, Radovanu, Budești, Frumușani, Fundeni, Fundulea, Vasilați, Vărăști, Bărcănești, Ileana, Izvoarele, Sinești, Valea Argovei, Călugăreni, Ghimpați, Gogoșari, Letca Nouă, Roata de Jos etc.

Floarea-soarelui este răspîdită, de asemenea, în zona cîmpiilor, în special în raza comunelor Armășești, Axintele, Bărcănești, Călugăreni, Chirnogi, Chiselet, Drăgoești, Frumușani, Hotarele, Ileana (cea mai mare suprafață), Izvoarele, Mînăstirea, Movilița, Radovanu, Răsuceni, Sohatu, Stănești, Ulmeni, Valea Argovei și Vasilați.

Cele mai importante suprafețe de *sfeclă de zahăr*, cultivate cu precădere în zona teraselor și cîmpiilor, mai ales în părțile de est și de sud-vest ale județului, se înregistrează în raza

comunelor Băneasa, Brazi, Daia, Dridu, Frătești, Găujani, Gogoșari, Gurbănești, Ileana, Izvoarele, Oinacu, Putineiu, Gîrbovi, Slobozia, Stănești, Valea Măcrișului și Vedea.

În ceea ce privește culturile de *cartof*, acestea au o răspîndire mai mare în zona luncilor (în special în lunca Argeș-Sabar din nord-vestul județului), în raza comunelor Brezoele, Joița, Slobozia-Moară, Tărtășești, Ulmi, Florești-Stoenești, Găiseni, Moara Vlăsiei, Stănești, Colibași, Valea Dragului, Vărăști, 30 Decembrie și Vedea.

O importanță deosebită au culturile de cartofi timpurii (fig. 13). Sînt cunoscute în toată țara localități ca Colibași, Copăceni, 30 Decembrie și Brezoele, care practică — de multă vreme — cultura forțată a cartofilor (cartofii se pun la germinat încă din timpul iernii în camere încălzite, pentru ca la începutul primăverii să fie plantați în cîmp), furnizînd cartofi noi cu 2—3 săptămîni înaintea oricărei localități din țară. În ultimii ani, acest procedeu, practicat cu zeci de ani în urmă de localitățile mai sus citate, a fost extins și în alte comune ale județului sau ale altor județe. Cultura cartofilor timpurii mai are și avantajul că după recoltare (de obicei în luna mai) terenurile respective sînt folosite pentru cultura legumelor de toamnă și, în continuare, de iarnă (spanac, salată), realizîndu-se astfel trei cicluri de producție, foarte rentabile, într-un singur an.

Culturile de *legume și zarzavaturi* au o deosebită importanță în județul Ilfov, datorită condițiilor naturale favorabile (prezența unei vaste rețele de lunci, cu soluri propice, cu resurse de apă ce pot fi folosite pentru irigații și cu un relief ușor de amenajat pentru legumicultura intensivă) și a celor economice (prezența unui mare centru urban — București — care solicită uriașe cantități de legume și zarzavaturi, atît pentru populație, cît și pentru industria sa alimentară). De asemenea, în județul Ilfov sînt cîteva fabrici importante ale industriei de prelucrare a legumelor și zarzavaturilor — Valea Roșie, Buftea, Giurgiu —, care solicită cantități importante de legume din județ.

Legumicultura se practică de foarte multă vreme, în special în jurul Bucureștilor — în lunca Argeș-Sabar și în cea a Dimboviței —, unde locuitorii au „învățat” meșteșugul grădinaritului de la bulgarii și sîrbii unor localități ca Ciorogîrla,

Domnești, Vărăști, Valea Dragului, stabiliți în diverse etape de timp pe aceste meleaguri. Am dat exemplul acestei zone, deoarece este cea mai veche din țară și în același timp constituie cel mai puternic bazin legumicol al țării, cu o producție foarte variată.

În funcție de frecvența culturilor de legume și zarzavaturi, pe teritoriul județului Ilfov se pot deosebi patru bazine legumicole, care dețin peste 73 % din suprafața cultivată cu legume în întregul județ (cu excepția sectorului de stat) : bazinul Argeș — Sabar — Dimbovița, bazinul Ialomița, bazinul Giurgiu și bazinul Oltenița.

Bazinul Argeș — Sabar — Dimbovița, situat în imediată apropiere a Bucureștilor, se suprapune luncilor Argeș-Sabar și Dimboviței, cu principalele lor lunci afluențe, fiind cel mai întins și înregistrând ponderea cea mai mare a suprafețelor legumicole în cadrul terenului agricol. Are nu numai o producție foarte mare și calitativ superioară, dar este și foarte variată. Începând de la culturile de seră (roșii, castraveți, ardei gras, ardei iute etc.) și de la legumele extratimpurii cultivate în terenuri adăpostite (așa-zisele solarii) (fig. 14) sau în răsadnițe (după ce răsadurile au fost plantate în solarii sau în cîmp) (fig. 15) și destinate multor centre urbane, continuînd apoi cu legumele timpurii și cu cele de vară și de toamnă și încheindu-se cu cele tîrzii (de toamnă, iarnă și primăvară) „ciclul” de producție legumicolă al acestui bazin funcționează fără încetare.

Datorită unor tradiții și obișnuințe ale locuitorilor, ca și condițiilor naturale locale, există totuși deosebiri calitative și cantitative între localități sau grupe de localități, deosebirii care nu sînt altceva decît specializări în cultura anumitor legume.

Astfel, în partea de nord-vest a județului, cuprinzînd localitățile Slobozia-Moară, Tărtășești, Brezoele și Poiana, frecvența cea mai mare o au culturile de varză și cartofi, care nu au nevoie de irigații decît foarte rar, în anii secetoși, și care se cultivă în această parte mai înaltă a luncii și pe terase.

În lunca Argeș-Sabar, la vest și nord-vest de București, cuprinzînd comunele Ciorogîrla, Bolintin-Vale, Grădinari, Domnești, Clinceni și Cornetu, se află o zonă în care răspîndirea cea

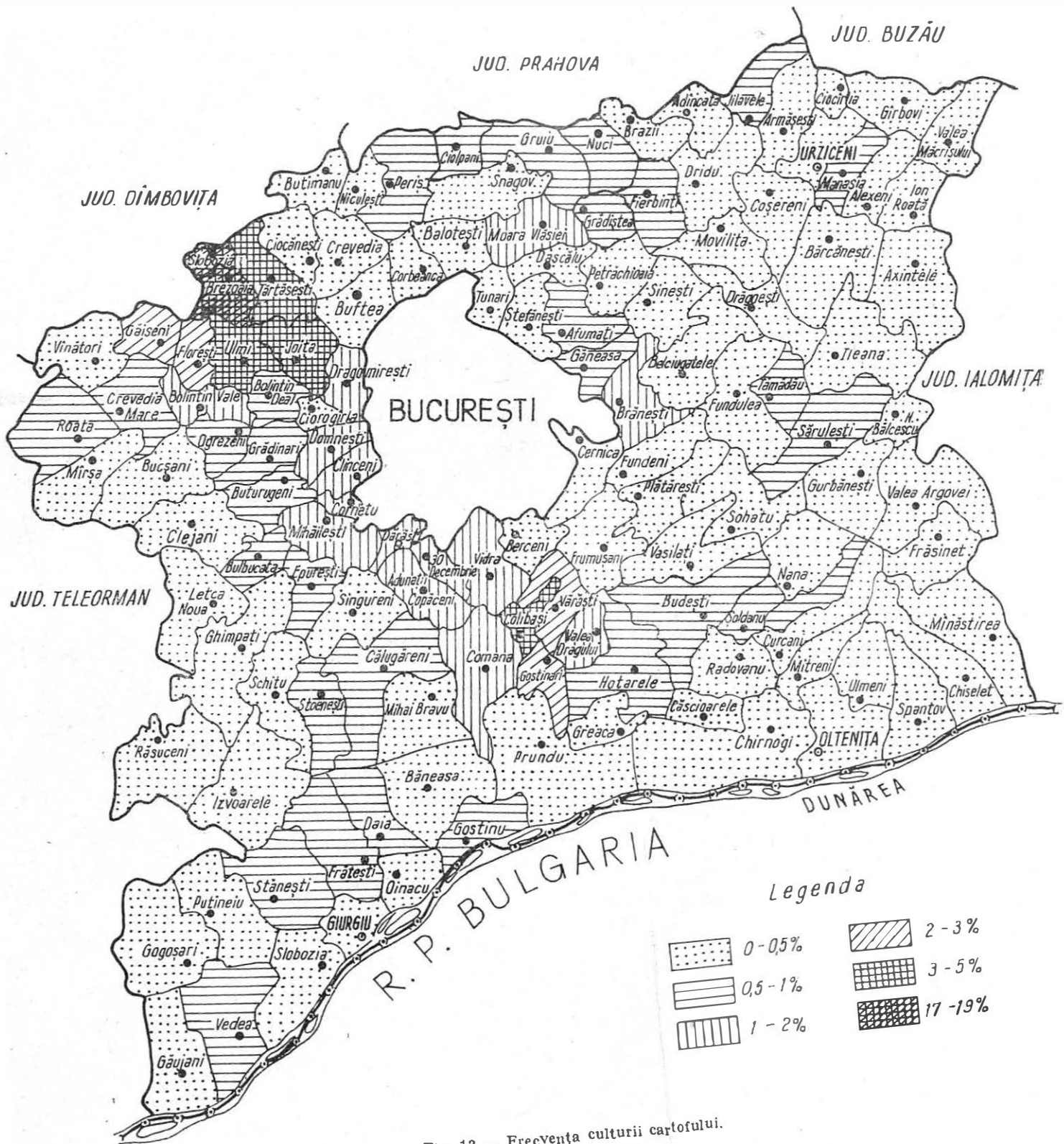

Fig. 13. — Frecvența culturii cartofului.

Fig. 14. — C.A.P. Valea Dragului. Culturi extratimpurii (foto I. I o r d a n).

mai mare o au ardeii gras, vinetele, varza, apoi roșiile și leguminoasele păstăi. Irigațiile se aplică pe suprafețe foarte însemnate.

La sud-vest și sud de București, tot în lunca Argeș-Sabar, se înregistrează o și mai accentuată specializare, pe zone destul de mici. Astfel, în timp ce localitățile Jilava, Sintești și Vidra sînt profilate pe cultura roșiilor extratimpurii și timpurii, localitățile vecine, Copăceni, Adunații-Copăceni și 30 Decembrie, sînt cunoscute prin importanța îmbinată a roșiilor cu varza, ardeii gras și vinetele, iar Dărăști-Ilfov și Dărăști-Vlașca sînt renumite în culturile de ceapă și usturoi. Mai la sud, în localitățile Dobreni, Vărăști și Valea Dragului, răspîndire mai însemnată au culturile de rădăcinoase, varză și ardei gras, în localitățile Colibași, Gostinari și Fălăstoaca cultura ardeii gras și gogoșar, vinetelor, roșiilor și cartofilor timpurii, iar la Grădiștea cultura roșiilor și a ardeii gras. Partea cea mai sudică a luncii Argeș-Sabar este caracterizată de predominanța ardeii gras, rădăcinoaselor și vinetelor, aici încadrîndu-se

Fig. 15. — C.A.P. Afumați — Răsadnița (foto I. Iordan).

comunele Hotarele și Budești. În toată această zonă, culturile legumicole sînt irigate în majoritate (cu excepția rădăcinoaselor).

În partea de sud-vest a orașului București, pe valea Dîmboviței, nu se mai înregistrează o specializare ca în lunca Argeș-Sabar, totuși o apreciable importanță o au varza, leguminoasele păstăi, roșiile și ardeiul gras (comunele Cernica, Fundeni, Vasilați).

Acest bazin este cel mai important furnizor de legume pentru orașul București (industrie și populație) și deține 38% din suprafața legumicolă a județului (exceptînd sectorul de stat) și peste 53% din cea cultivată cu cartof (32% din suprafața culturilor de cartof a județului, fără sectorul de stat, fiind concentrată numai în cinci comune din nordul acestui bazin — Brezoarele, Slobozia-Moară, Joița, Tărtășești și Ulmi).

Bazinul legumicol Ialomița, situat în nordul și nord-estul județului, în lunca și terasele Ialomiței, se caracterizează

printr-o pondere mai ridicată a leguminoaselor, verzei și rădăcinoaselor, în mare parte neirigate, și a ardeiului și vinetelor, pe bază de irigații. Acest bazin cuprinde aproape 15% din suprafața totală cultivată cu legume a județului (fără sectorul de stat), producția sa fiind destinată orașelor București, Urziceni și, în mică măsură, Ploiești. Localitățile cu cele mai întinse culturi legumicole din acest bazin sînt Coșereni, Fierbinți-Tîrg, Nuci, Brazii, Bărcănești și Gruiu.

Bazinul legumicol Giurgiu cuprinde lunca și terasele Dunării din apropierea orașului Giurgiu și se caracterizează printr-o pondere mai ridicată a culturilor de leguminoase, roșii, ardei și vinete. Irigațiile au o extindere apreciabilă, iar producția este dirijată în cea mai mare parte spre orașul Giurgiu (fabrica de conserve și pentru populație). Importante cantități sînt livrate și orașului București.

Din suprafața totală cultivată cu legume a acestui bazin, care reprezintă peste 12% din suprafața legumicolă a județului (în afara sectorului de stat), ponderile cele mai mari le dețin localitățile Giurgiu, Vedea, Izvoarele, Putineiu, Daia și Găujani.

Bazinul legumicol Oltenița cuprinde lunca Argeșului din zona de confluență cu Dunărea și lunca Dunării din jurul orașului Oltenița. Acesta este cel mai nou bazin legumicol al județului, datorat în cea mai mare măsură construirii fabricii de conserve de la Valea Roșie (lîngă Oltenița). Profilul său a fost influențat de cerințele fabricii de conserve, predominînd culturile de leguminoase și roșii. Suprafața legumicolă a acestui bazin reprezintă 8% din suprafața cultivată cu legume a județului (exceptînd sectorul de stat), principalele producătoare fiind Mînăstirea, Rădovanu, Chirnogi, Curcani și Ulmeni.

Acest bazin, în afara fabricii de conserve de la Valea Roșie, mai furnizează legume și orașelor Oltenița și București

Desigur, suprafața legumicolă a județului Ilfov nu se limitează la cele patru bazine legumicole dar, așa cum s-a mai spus, în acestea se înregistrează o pondere mai însemnată a culturilor de legume, se acordă o atenție mai mare din partea locuitorilor și există posibilități mai largi de cultură și de extindere a legumiculturii. Cu 20—30 de ani în urmă nu se putea vorbi decît de un singur bazin, cel din lunca Argeș-Sabar, cu o

producție strâns legată de cerințele populației orașului București. Creșterea necesarului pentru populație și pentru industria alimentară în plină dezvoltare a condiționat extinderea legumiculturii în tot județul, acolo unde condițiile naturale (sol, microrelief, resurse de apă) sînt favorabile (fig. 16).

În ultimii ani, toate cooperativele agricole și-au amenajat terenuri pentru cultura legumelor, în cea mai mare parte irigate, și multe dintre ele și-au construit solarii pentru cultura extratimpurie a tomatelor. Localități care altă dată se aprovizionau cu legume pentru iarnă din alte sate sînt acum producătoare și furnizoare de produse legumicole.

Culturile extratimpurii de roșii s-au extins nu numai în cadrul cooperativelor agricole de producție, care în 1970 dispuneau de peste 350 ha solarii, ci au început să fie practicate pe scară largă și de către țărani cooperatori din mai multe localități. Astfel în Vidra, Copăceni, Colibași, 30 Decembrie, Vărăști, Valea Dragului etc., numeroși locuitori și-au construit „solarii”, la adăpostul cărora obțin importante cantități de roșii extratimpurii pe care le desfac pe piețele orașului București și ale altor orașe din țară sau le oferă întreprinderilor profilate pentru export.

În anii 1967, 1968 și mai ales 1969, cooperativele agricole de producție din județul Ilfov au furnizat mari cantități de roșii extratimpurii pentru export, realizînd astfel venituri importante.

Viticultura. Viticultura este ramura economiei agricole care a înregistrat numai o dezvoltare calitativă, nu și cantitativă, pentru că în decurs de opt ani suprafața ocupată de vii a scăzut cu peste 5 000 ha. În același timp însă au fost defrișate mult mai multe hectare de vii hibride, cu o producție mică și de slabă calitate, și s-au plantat suprafețe însemnate, mai ales în unitățile agricole de stat, cu soiuri superioare de struguri pentru masă și pentru vin.

În funcție de întinderea și frecvența viilor, pe teritoriul județului Ilfov se pot distinge două mici zone viticole și cîteva centre viticole.

Zona viticolă a Dunării cuprinde viile situate pe terasele Dunării, avînd condiții foarte bune de dezvoltare, reprezentate în primul rînd printr-un topoclimat propice (fără înghețuri

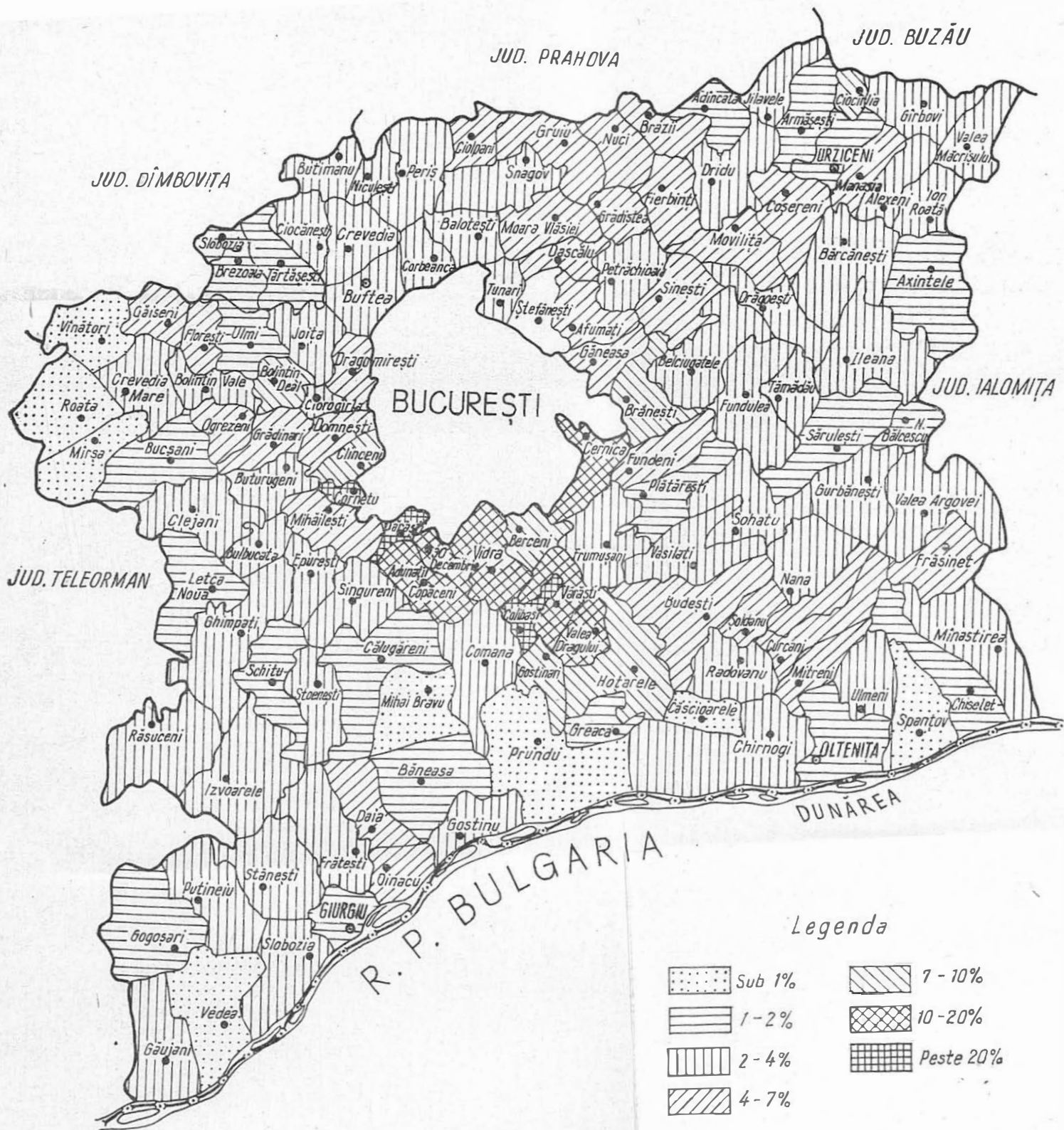

Fig. 16. — Frecvența culturii legumelor.

tîrzii care să atace mugurii și cu expunere sudică) și prin soluri favorabile culturii viței de vie. Caracteristica principală a acestei zone este dată de ponderea mare pe care o au viile altoite și de suprafețele însemnate plantate cu viță pentru struguri de masă. Datorită condițiilor topoclimatice, în această zonă se obțin struguri timpurii, înainte cu cel puțin o săptămîină față de alte zone viticole din țară.

Aici se concentrează peste 29% din suprafața viticolă a întregului județ. În afară de Greaca, centru viticol cunoscut în toată țara pentru producția sa de vin și de struguri timpurii de masă, cele mai întinse suprafețe sînt situate în raza localităților Stănești, Chirnogi, Băneasa, Putineiu, Giurgiu, Gogoșari și Prundu.

Zona viticolă a Argeșului cuprinde fruntea cîmpiilor de pe malul drept al Argeșului, dintre Mihăilești și Rădovanu, deținînd aproape 14% din suprafața cultivată cu viță de vie în județul Ilfov, în 1969. Caracteristica acestei zone este dată de predominarea viilor hibride, dar cu o tendință de dezvoltare a celor altoite, mai ales pentru struguri de masă.

Toate cele șapte comune din această zonă viticolă au suprafețe cuprinse între 524 și 136 ha — Hotarele, Rădovanu, Mihăilești, Adunații-Copăceni, Budești, Comana și Gostinari, —, situîndu-se toate printre principalele producătoare viticole ale județului.

Ca centre viticole, considerate astfel la nivelul județului Ilfov, mai importante sînt Urziceni, unde viile altoite și producția de struguri pentru masă au o pondere însemnată, Călugăreni, cu vii hibride situate pe fruntea Cîmpiei Neajlovului, Singureni, cu predominarea viilor hibride situate pe terasele și Cîmpia Neajlovului, dar și cu suprafețe însemnate de viță altoită pentru struguri de masă, și Ghimpați, cu o producție dominată de hibrizi.

În perspectivă, viile hibride vor fi înlocuite cu plantații de viță altoită pentru vin și mai ales pentru masă, din soiuri timpurii și de mare productivitate, adaptate la climatul de cîmpie.

Pomicultura. Pomicultura a înregistrat și ea reduceri ușoare în suprafață, datorită defrișării livezilor bătrîne și soiurilor ce nu dădeau randament, înregistrînd însă o creștere

calitativă prin plantarea de pomi fructiferi din soiuri superioare și specii adaptate la condițiile climatice de cîmpie. Livezile sînt răspîndite în toate unitățile de relief, în funcție de tradiția și de preocupările locuitorilor pentru pomicultură. Localitățile cu cele mai însemnate suprafețe de livezi sînt (în ordinea suprafețelor): Greaca, Hotarele, Rădovanu, Comana, Mihăilești, Putineiu, Izvoarele, Prundu, OGREZENI, Mînăstirea, Adunații-Copăceni, Berceni, Roata de Jos, Letca Nouă și 30 Decembrie, care, după cum se observă, au figurat, în cea mai mare parte, și printre comunele cu suprafețe viticole importante.

Structura pe specii a pomiculturii prezintă unele diferențe de la o zonă la alta a județului. Astfel, în partea sudică o răspîndire mai însemnată o au cașii și piersicii, în partea sud-estică (Cîmpia Cîlnăului și Cîmpia Mostiștei) nucii, caiașii și cireșii, în zona preorășenească a Bucureștilor cireșii, piersicii, cașii și căpșunii, în partea de vest cireșii, cașii și prunii, iar în nord-estul județului cireșii, nucii și prunii. Localitățile Copăceni, 30 Decembrie, Adunații-Copăceni, Mogoșești și Grădiștea, care dispun de mari suprafețe de livezi și de un însemnat număr de pomi izolați, formează un mic bazin pomicol, cu o importantă și variată producție. Acest bazin produce o mare cantitate de cireșe, căpșuni timpurii și tîrzii, smeură, precum și de mere, caise și piersici.

Dar valoarea pomiculturii județului este mult mai mare, decît cea care reiese din analiza suprafețelor de livezi, deoarece pe teritoriul județului, și în special în intravilan, sînt numeroși și foarte variați pomi fructiferi izolați, a căror însemnată producție este consumată nu numai de localnici, ci în cantități apreciabile este desfăcută pe piețele orașelor județului și, mai ales, în orașul București.

Pășunile. Pășunile ocupă în general terenurile cu exces de umiditate, în unele perioade ale anului, din luncile rîurilor și pantele care nu pot fi terasate. Lucrările efectuate pentru eliberarea terenurilor umede, prin drenaje sau prin indiguiri (pentru cele inundabile), ca și pentru terasarea pantelor au dus la o reducere continuă și substanțială a pășunilor de slabă

productivitate, care ocupau terenuri ce puteau da un randament mult mai mare prin cultivare.

Cele mai întinse suprafețe de pășuni se află în comunele Mihai Bravu, Chirnogi, Călugăreni, Armășești, Slobozia, Stoenesti, Ghimpați, Axintele, Bucșani, Schitu, Bărcănești, Daia, Comana și Vinătorii Mici, situate în cea mai mare parte în zona văilor Dunării, Ialomiței și Neajlovului și care concentrează 37% din întreaga suprafață de pășuni a județului.

Fînețele. Fînețele, ca urmare a slabei lor importanțe în economia agricolă a județului Ilfov, reprezintă categoria de folosință cu cele mai reduse suprafețe. Ele ocupă în general tot terenurile cu exces de umiditate sau pante ce nu pot fi cultivate. Importantul rol din trecut în alimentația animalelor a fost luat, încă de multă vreme, de culturile furajere, care au o putere de nutriție incomparabil mai mare și un randament net superior în valorificarea terenurilor. Terenuri ocupate de fînețe se găsesc numai în raza a 26 de comune, dintre care Călugăreni, Clejani, Stănești, Singureni, Bucșani, Periș, Slobozia și Joița concentrează peste 86% din suprafața de fînețe a județului.

Creșterea animalelor. Ca o foarte importantă ramură a economiei agricole, creșterea animalelor s-a bucurat de o deosebită atenție, înregistrînd o dezvoltare apreciabilă de la un an la altul.

Cerințele tot mai mari ale industriei alimentare și ale populației urbane, și în special ale orașului București, au condiționat dezvoltarea unui important șeptel.

La începutul anului 1969, pe teritoriul județului Ilfov erau 204 580 de bovine (din care vaci de lapte și bivolițe 93 440), 326 138 de porcine, 412 571 de ovine și 3 301 530 de păsări. Un rol deosebit în creșterea păsărilor îl au combinatele avicole, situate la Crevedia, Mihăilești și Tunari, care dețin peste 37% din numărul total de păsări al județului și care furnizează mari cantități de păsări vii, carne de pasăre și ouă. Pentru cooperativele agricole de producție, o deosebită importanță o are stația de incubație de la C.A.P. Afumați, cu o capacitate de 200 000 de pui anual.

Structura șeptelului, în 1962 și 1969, pe sectoare sociale, se prezenta astfel :

Categoriile de animale	I. A. S.		C. A. P.	
	1962	1969	1962	1969
Bovine	17 815	43 048	45 767	95 704
— vaci	7 174	11 363	13 303	38 280
Porcine	53 412	130 572	45 135	112 485
Ovine	47 192	55 688	113 500	175 803
Păsări	177 022	1 222 016	113 680	448 808

Pe localități, luându-se în considerație efectivele de animale ale gospodăriilor locuitorilor, cel mai mare număr de bovine s-a înregistrat în 1969 în comunele Coșereni, Ileana, Axintele, Bărcănești, Joița, Roata de Jos, Bușcani și Vinătorii Mici, cele mai numeroase vaci de lapte erau în comunele Peana, Coșereni, Bărcănești, Axintele, Călugăreni, Bucșani, Vinătorii Mici, Izvoarele, Gîrbovi și Ghimpați (după cum se vede se detașează o mică zonă, în jurul orașului Urziceni, de creștere a bovinelor, în cadrul cărora vacile au o pondere însemnată); cel mai însemnat efectiv de porci îl aveau comunele Băneasa, Chirnogi, Minăstirea, Hotarele, Găiseni, Axintele, Florești-Stoenești, Izvoarele, Spanțov, Vedea, Roata de Jos, Ileana, Vidra, Gruiu și Brezoarele, iar ovinele cele mai multe erau în comunele Minăstirea, Călugăreni, Stănești, Gogoșari, Ileana, Valea Argovei, Vedea, Izvoarele și Putineiu.

Condițiile favorabile pe care le are județul Ilfov pentru creșterea animalelor oferă, încă, vaste posibilități de dezvoltare a șeptelului.

Pădurile. Cu numai un secol în urmă, pădurile ocupau întinderi „nesfîrșite” în județul Ilfov, „codrii Vlăsiei” fiind renumiți în toată țara. De altfel, numeroasele masive forestiere, mai mari sau mai mici, care împinzesc tot teritoriul județului, ca urme ale codrilor de odinioară, sînt o dovadă concludentă a întinderilor păduroase ale secolelor trecute. Chiar și istoria multor localități este strîns legată de pădure, în care omul a găsit

adăpost în vremurile de restriște (migrația popoarelor, atacuri de jaf ale turcilor etc.), a găsit lemn pentru construcții și pentru

MEMBRII C.A.P.		ALȚII	
1962	1969	1962	1969
99 770	60 197	13 263	5 632
69 293	42 383	5 207	1 415
65 549	70 300	23 436	12 781
205 385	175 347	26 989	5 733
1 913 923	1 461 727	1 096 904	168 978

foc. Nu s-au făcut calcule în vederea stabilirii suprafețelor forestiere în diferite perioade de timp, dar acum câteva sute de ani pădurile ocupau tot Burnazul, cea mai mare parte a Cîmpiei Neajlovului, aproape toată Cîmpia Vlăsiei și a Mosțiștei de Sus.

Cu excepția părții de sud-est, adică a Bărăganului ilfovean, unde pădurile sînt foarte rare și mici ca întindere, peste tot în județul Ilfov, pe văile riurilor sau pe podurile cîmpiilor, la margine de sat sau în mijloc de cîmpie, se pot vedea suprafețe mai mari sau mici de pădure.

Suprafața totală a fondului forestier a scăzut în ultimii ani, de la 86 420 ha în 1960, la 78 800 ha în 1968. Din cele 129 de localități ale județului Ilfov, numai pe teritoriile a trei dintre ele nu există de loc păduri (Greaca, Jilavele și Ulmeni), iar pe ale altor 11 se găsesc suprafețe pînă la 10 ha (Belciugatele, Cornetu, Gogoșari, Gurbănești, Ileana, Nicolae Bălcescu, Girbovi, Slobozia-Moară, Stoenesti, Valea Măcrișului și Vărăști).

Cele mai întinse suprafețe de păduri (peste 1 500 ha) se găsesc în raza comunelor Crevedia Mare, Comana, Snagov, Clejani, Gruiu, Moara Vlăsiei, Axintele, Mihai Bravu, Periș, Buftea, Prundu, Letca Nouă, Izvoarele, Chirnogi și Brănești.

Ca masive păduroase (care se întind în raza mai multor comune), cele mai mari sînt pădurile: Căscioarele, Complex (Brătulești), Ciocănești, Snagov, Balta Neagră, Brînzeasca, Surlari, Borănești, Groasa, Pasărea, Pustnicul, Cernica, Podu

Pitarului, Tufele, Măgura, Comana — Vlad Țepeș, Padina — Tătarului, Ciagan, Singureni, Albele, Mereni — Dușani, Nebuna etc.

După compoziția pe specii a pădurilor, quercineele predomină sau sînt aproape în totalitate în pădurile Mereni — Dușani, Nebuna, Singureni, Ciagan — Băneasa, Mihai Bravu, Padina Tătarului, Comana — Vlad Țepeș, estul pădurii Pasărea, Sinești, Alexeni, Brînzeasca, sud-vestul pădurii Complex, Dumbrăveni și sub formă de areale destul de mari în cadrul pădurilor Snagov, Barboși și Balta Neagră.

Quercineele în amestec constituie formațiunea cea mai răspîdită în pădurile Căscioarele, Mislea, Cernica, Pustnicul, Pasărea, Borănești, Balta Neagră, Surlari, Barboși, Snagov, Ciofliceni, Complex, Ciocănești și Rîioasa.

Din salcîm, în exclusivitate sau în cea mai mare parte, sînt formate pădurile Groasa, Morăreanca, Deleanca, Valea Roșie, Manefu, Turbatu și Guțu, iar din foioase moi pădurile din lungul apelor, care apar sub formă de mici areale ce se țin lanț în luncile Argeșului și Ialomiței.

Exploatările de lemn se fac în toate masivele păduroase mai mari, în special pentru construcții, cherestea și pentru confecționarea unor produse din esențe tari. Lemnul din pădurile județului se exploatează mai puțin pentru foc.

Pădurile din zona preorășenească a Bucureștilor și cele din apropierea orașelor Giurgiu, Oltenița și Urziceni prezintă o deosebită importanță pentru agrement și recreere.

Industria

În trecutul nu prea îndepărtat, datorită unor cauze istorice și sociale, industria județului Ilfov era foarte slab dezvoltată, fiind reprezentată de o fabrică de zahăr și una de marmeladă, de un atelier de bărci și de o mică tăbăcărie, toate la Giurgiu, de fabricile de conserve și de vată de la Buftea, de o moară și un atelier pentru bărci pescărești la Oltenița și de o modestă

unitate de cărămizi la Urziceni. De aceea, după 1948, în cadrul amplei acțiuni de industrializare a țării, au fost investite importante sume pentru dezvoltarea industriei pe teritoriul județului. Pe lângă numeroase unități de industrie locală, au fost construite mari întreprinderi și fabrici, printre care Fabrica de conserve de la Valea Roșie, Întreprinderea de prefabricate de la Giurgiu — în 1964, Fabrica de ambalaje metalice de la Buftea — în 1968, Filatura Oltenița — în 1968, Fabrica de nutrețuri combinate de la Periș etc.

Au fost reconstruite, mult dezvoltate și modernizate șantierele navale de la Oltenița și Giurgiu, fabricile de vată și de conserve de la Buftea, fabrica de conserve de la Giurgiu etc.

De mai mulți ani au început să fie valorificate resursele de țifei de care dispune subsolul județului, ca și alte resurse naturale de sol și subsol.

În 1969, pe teritoriul județului Ilfov erau 19 întreprinderi de subordonare republicană, 7 de subordonare locală și 5 cooperative, care dețineau 74,7%, 16,5% și, respectiv, 8,4% din valoarea producției globale industriale a județului.

Structura producției globale pe ramuri (fig. 17), prezentată în tabelul de mai jos, redă, în procente, situația ramurilor industriale în anii 1965 și 1968.

Ramura	1965	1968
Construcții de mașini și prelucrarea metalelor	15,3	18,3
Chimie	2,0	2,9
Materiale construcții	3,6	3,6
Exploatarea și prelucrarea lemnului	3,6	3,6
Textile	5,9	6,6
Confecții	1,9	3,9
Pielărie	0,2	0,6
Alimentară	45,2	41,6
Alle ramuri	22,3	18,9

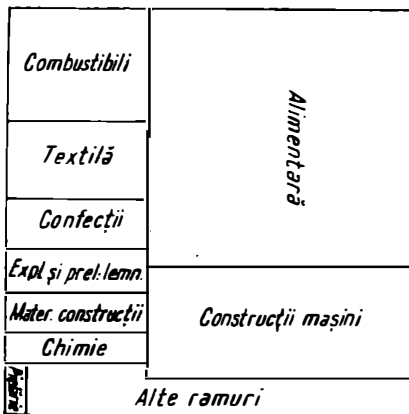

Fig. 17. — Structura producției globale industriale.

Următorul tabel prezintă producția, în expresia naturală, a principalelor produse industriale obținute în județul Ilfov, în 1950, 1965 și 1968.

Produsele	Unități măsură	1950	1960	1968
Pr fabricate din beton	m ³	—	—	40 700
Var	tone	2 000	10 800	5 800
Cărămizi și blocuri ceramice	mii buc.	8 300	12 100	17 500
Țigle ceramice	mii buc.	3 500	6 600	5 000
Cherestea	m ³	—	—	23 900
Țesături bumbac și tip bumbac	mii m ²	2 000	5 700	7 700
Țesături lână și tip lână	,,	—	15	350
Tricotaje lână și tip lână	mii buc.	—	—	100
Încălțăminte	mii per.	—	100	70
Carne	tone	500	1 800	6 400
Preparate din carne	,,	—	—	1 200
Conserve din carne	,,	—	—	1 400
Lapte consum	hl	—	—	34 000
Brinzeturi	tone	—	—	1 900
Unt	,,	—	—	90
Zahăr	,,	9 500	45 500	36 500
Produse zaharoase	,,	—	—	300
Bere	hl	6 300	6 300	15 000
Săpun	tone	—	150	150

Pentru a avea o imagine mai cuprinzătoare a industriei de pe teritoriul județului Ilfov, se prezintă în continuare principalele unități industriale, cu câteva date istorice, de localizare și specificul producției.

Trustul de extracție București, înființat în 1960, valorifică zăcămintele de țiței din subsolul județului Ilfov (în subordonarea sa intră și unități de producție din județele Teleorman și Dâmbovița), prin *schela Cartojani*, care își are sediul în comuna *Roata de Jos* și care are exploatări de țiței la Roata, Mîrșa, Crevedia, Florești-Stoenești.

Șantierul naval Oltenița a fost înființat în 1944, prin reconstruirea și dezvoltarea atelierului rudimentar existent, care producea șlepuri și vase pescărești.

Acest șantier naval construiește în prezent vase fluviale de mare capacitate și de remarcabilă tehnicitate, cum sînt motonavele de 2 000 și de 5 000 t, remorcherele de 2 000 CP, vasele fluviale de pasageri, drăgi marine precum și diverse piese de schimb.

Șantierul naval Giurgiu este o unitate destul de veche (1897), care se ocupa cu repararea șalupelor. În 1908—1913 se lărgeste prin construirea a patru hale, iar în 1946 se extinde prin secții noi (tîmplărie și turnătorie). În prezent, acest șantier naval efectuează reparații capitale de nave fluviale și construiește nave tancuri petroliere de 50—60 tone, remorchere de 150 și 500 C.P., nave pentru pasageri de 70 de locuri, pontoane, stații de pompare etc.

Fabrica de cărămizi Urziceni a apărut sub forma unui atelier sezonier, în 1913. După naționalizare se extinde mult și se transformă într-o fabrică bine utilată, care produce cărămizi normale și găurite, țigle profilate și țigle trase, țigle solzi, coame etc.

Fabrica de vată Bufta, dată în funcțiune în 1900, a fost mult dezvoltată și înzestrată cu utilaje moderne după naționalizare, astfel că în 1968 capacitatea de producție a fabricii era de aproape 12 ori mai mare față de capacitatea dinainte

de naționalizare în producția de vată medicinală și de peste 4 ori în producția de țesături tip bumbac.

Filatura de fire din fibre chimice și de bumbac este o construcție nouă, începută în 1967 și intrată în funcțiune în 1968 și 1969. Această filatură, cea mai mare din țară, are o capacitate de producție de 3 600 t fire cardate și peste 3 800 t fire pieptă-nate pe an. Este situată în apropierea orașului Oltenița, pe șoseaua națională.

Fabrica de zahăr Giurgiu, înființată în 1914, avea, înainte de naționalizare, o capacitate de a prelucra 230 de vagoane sfeclă pe zi. După naționalizare, fabrica s-a extins și s-a reutilat, atingând o capacitate dublă — 460 vagoane sfeclă pe zi. Producția sa a reprezentat 9% din producția de zahăr pe țară a anului 1968 și a fost dirijată în multe localități ale țării.

Întreprinderea de fermentare a tutunului Urziceni a fost înființată în 1949, prin transformarea unui depozit sezonier de fermentare ce data din 1902. Fabrica avea la început o capacitate de 2 200 t tutun fermentat pe an. Dezvoltarea ulterioară, în perioada 1950—1968, i-a mărit capacitatea la 5 000 t anual.

Fabrica de conserve Buftea, înființată în 1880, avea, înainte de naționalizare, o capacitate anuală de producție de 400 t conserve de legume și de fructe. După 1950, prin dezvoltarea și reutilarea fabricii, s-a mărit și diversificat producția, care în 1968 s-a concretizat printr-o capacitate de 4 000 t conserve de legume, 500 t conserve de fructe, 2 325 t pastă tomate, 980 t conserve de carne și 500 t muștar.

Fabrica de conserve „Fructonil” — Giurgiu a fost pînă în 1948 o neînsemnată și rudimentară unitate pentru producția de marmeladă, cu o capacitate de 3—4 t în 8 ore. Prin alocarea unor importante fonduri în perioada 1950—1968, fabrica a fost radical transformată, fiind dotată cu hale noi și cu utilaje moderne, care i-au mărit capacitatea de producție și i-au diversificat producția. În 1968 a produs 6 130 t conserve de legume și de fructe, 700 t pastă tomate și altele.

Fabrica de conserve Valea Roșie, situată în raza localității Valea Roșie, pe șoseaua națională București — Oltenița, a

intrat în funcțiune în 1951, printr-o secție de tomate, cu o capacitate de 2 000 t/an. De la darea în funcțiune și până în prezent, fabrica a fost mult lărgită și utilată cu mașini dintre cele mai moderne. Capacitatea sa actuală de producție este de 14 000 t conserve sterilizate de legume și fructe, 1 100 t suc de roșii, 5 200 t pastă tomate pe an etc. În 1968 a intrat în funcțiune o linie modernă de producție pentru supe concentrate (Supco).

Fabrica de ambalaje metalice Buftea a fost construită în anul 1968, pentru acoperirea cerințelor de ambalaje metalice ale industriei de conserve din țară. Înzestrată cu utilaje de înaltă tehnicitate și avînd procesele tehnologice automatizate, fabrica are o capacitate anuală de producție de 150 milioane cutii metalice și 180 milioane capace.

Întreprinderea de prefabricate Giurgiu a fost înființată în 1964, prin comasarea unor ateliere existente, care produceau borduri, tuburi și indicatoare kilometrice pentru șosele. Reutilată și dezvoltată, această întreprindere produce în prezent diverse prefabricate din beton armat (40 000 m³), traverse CFR și stâlpi din beton precomprimat pentru linia electrică aeriene.

Alături de aceste mari unități industriale ale județului, care constituie baza sa de producție și dau profilul industriei existente, mai există în județ și numeroase unități ale industriei locale, unele dintre ele cu însemnate capacități de producție și cu o desfacere care depășește nu numai limitele județului, ci și granițele țării.

Printre cele mai importante se numără Fabrica de covoare de tip oriental de la Țigănești, care produce mai mult pentru export, Fabrica de covoare românești de la Manasia, Filatura de in și cînepă de la Balotești și Fabrica de oxigen de la Buciumeni.

Tot în cadrul industriei locale, la Grădiștea funcționează o unitate cu o însemnată producție textilă (vată, aglomerate din bumbac — pentru șters), la Fierbinți-Tîrg se produc ambalaje din lemn și mobilier școlar, precum și materiale de construcții (plăci ceramice, cahle de teracotă), la Căciulați boia de ardei,

iar la Dridu corturi, prelate, huse pentru autoturisme, saltele la Balotești se execută prelate, plase de cînepă și frînghii, iar la Periș cahle de teracotă (în trecut erau 14 ateliere cu 5—1 lucrători fiecare, care au fost reconstruite și transformate într-un atelier modern pentru teracotă artistică destinată în cantități însemnate și exportului); mulți localnici se ocupă cu sobăritul cu olăritul și cu împletitul coșurilor. Toate localitățile din această parte a județului — Brătulești, Piscu, Buriaș, Ciolpan Bălteni etc. — produc străchini, oale și ulcioare cu motiv locale. Pămîntul necesar, care este și de o calitate foarte bună se exploatează în special la Piscu și Țigănești. Unitățile de industrie locală din Corbeanca produc saci pînzați și din hîrtie eșarfe și fulare, cele din Tîncăbești au o producție mai variată axată pe produse de turnătorie de fontă, plase și coșulețe p.v.c baticuri și fulare, iar cele din Buftea execută diverse produse metalice și din cauciuc (garnituri, ștergătoare). În unitățile din Brănești se produc articole de marochinărie (genți, serviete din lemn (tîmplărie) și ulei emulsionabil, în cele din Drăgășești produse metalice, plăpumi, saltele și cearșafuri, la Budău se fabrică lumînări și săpun, la Vidra se execută imprimeuri și baticuri și pe fețe de masă și se produc îngrășăminte — furaj pentru pește, la Frumușani diferite piese din cauciuc și lichi pentru frîne, iar la Fundeni baticuri și fulare din lînă.

În cadrul I.A.S. 30 Decembrie este în producție o fabrică de produse din carne și produse lactate, care aprovizionează în special magazinele „Gostat” din București, iar la întreprinderile agricole de stat Periș și Giurgiu au fost construite fabrici de nutrețuri concentrate.

În anii viitori, producția județului Ilfov va continua să crească și să se diversifice, prin intrarea în funcțiune a fabricii de produse ceramice pentru construcții, a țesătoriei proiectate la Giurgiu și a unei secții de conserve pentru copii la Buftea, prin construirea de noi unități în cadrul industriei locale (de exemplu fabrica de cărămizi proiectată la Budești), cît și, mai ales prin dezvoltarea, reutilizarea și modernizarea celor existente

CĂILE DE COMUNICAȚII ȘI TRANSPORTURILE

Încă din evul mediu, prin așezarea sa la răscruce de drumuri continentale ce făceau legătura între orient și occident, actualul teritoriu al județului Ilfov era străbătut de mai multe drumuri de importanță deosebită.

În prezent, ca urmare a poziției capitalei țării în interiorul său, spre care converg numeroase căi ferate și drumuri naționale modernizate, județul Ilfov are o rețea destul de bună de căi de comunicație și un parc de mijloace de transport care-i asigură cerințele.

Lungimea totală a căilor ferate era în 1969 de 432 km, înregistrând o densitate de 52,5 km/1 000 km².

Principalele rute feroviare se îndreaptă din București spre : Ploiești (linie dublă), Pitești, Roșiori, Giurgiu (prima linie de cale ferată din țările românești, inaugurată la 31 octombrie 1869), Oltenița, Constanța și Urziceni.

În afară de acestea, mai este o linie ferată ce face legătura între Giurgiu și Videle.

Rețeaua de drumuri totalizează 3 114 km (din care 513 km modernizați), 583 km fiind drumuri naționale (din care modernizate 375) și 2 531 km drumuri de interes local. Densitatea medie a rețelei rutiere înregistrează 378,6 km/1 000 km² (față de 324,3 km/1 000 km² media pe țară).

Șoselele asfaltate, de interes național și internațional, cu cel mai mare trafic de mărfuri și călători, sînt tot acelea care pornesc din București (sau se îndreaptă spre București) spre : Ploiești (două trasee), Pitești, Alexandria, Giurgiu, Oltenița, Călărași și Urziceni.

De asemenea, și șoselele modernizate București — Videle, București — Greaca, București — Snagov au un însemnat trafic de călători și mărfuri.

În privința transporturilor, astăzi nu mai există localitate în județul Ilfov în care să nu pătrundă autocamioanele cu ajutorul cărora se transportă diferite produse în ambele sensuri (din localitatea respectivă în afară și din afară spre localitate). Transportul de călători beneficiază de 593 de autobuze, cursele de pasageri organizate în cadrul D.T.A. (Direcția de transporturi auto) București servind 109 comune din cele 125 ale județului.

Față de 1950, când călătorii transportați au atins un număr de peste 3 milioane, în 1969 acest număr a depășit 28 milioane și el este edificator în privința dezvoltării traficului de călători în județul Ilfov.

În anul 1968, în județul Ilfov erau 5 342 de autocamioane, 398 de autoturisme și 105 motociclete, numărul lor fiind în continuă creștere.

Avînd și o porțiune din Dunăre, în județul Ilfov se desfășoară și o activitate legată de transportul fluvial. Prin cele două porturi ale sale, Giurgiu și Oltenița, în județul Ilfov se înregistrează un însemnat trafic de călători și, mai ales, de mărfuri. Astfel, traficul de mărfuri în portul Giurgiu a atins 4 milioane tone în 1969 (față de 351 000 tone în 1938), fiind reprezentat de balast, cereale, minereu de fier, lemne de foc, materiale de construcții etc.

OBIECTIVELE TURISTICE ALE JUDEȚULUI

Cele trei componente ale utilizării timpului liber — turism, recreere, agrement — au o deosebită importanță pe teritoriul județului Ilfov, datorită prezenței în mijlocul său a celui mai mare centru urban și economic al țării noastre — orașul București.

Zilnic, și mai ales la sfârșit de săptămână, numeroși bucureșteni se îndreaptă spre locurile cu peisaj atrăgător și reconfortant ale județului Ilfov. Bineînțeles, acestora li se adaugă și un însemnat număr de locuitori din județ sau din alte orașe și județe ale țării ce sînt în trecere, sau chiar turiști străini.

Varietatea peisajului, cu pădurile sale bogate și numeroase, cu lacurile și iazurile situate de-a lungul văilor, cu satele pitorești ce se înșiră ca mărgelile de-a lungul cursurilor de apă și cu mulțimea monumentelor sale istorice ce se întîlnesc la tot pasul, constituie o sursă de mare și permanentă atracție, de folosire plăcută a unui timp liber de durată mai scurtă. Însă, cu toată solicitarea crescîndă a celor dornici de a-și petrece timpul liber în mijlocul naturii și cu toate numeroasele „locuri” ce le pune la dispoziție teritoriul județului Ilfov, amenajările și dotările nu sînt încă pe măsura necesităților și a posibilităților.

În cele ce urmează, vom prezenta principalele zone turistice ale județului Ilfov, cu particularitățile și amenajările lor.

Zona Vlășia

Situată în nordul județului și axată pe pîriul și lacul Snagov, pe valea Cociovaliștei și pe lacul Căldărușani, zona Vlășia este cea mai întinsă și mai bine amenajată, precum și cea mai solicitată din întregul județ Ilfov.

Caracteristica acestei zone este dată de întinderea considerabilă a pădurilor și de existența unor importante lacuri.

În cadrul zonei Vlășia, după poziție și specific, se deosebesc trei complexe turistice.

Complexul Țigănești-Bălteni, reprezentat de lacul Bălteni și zona înconjurătoare, oferă un peisaj atrăgător format din păduri de stejar ce acoperă o mare suprafață, de un lac ce se întinde pe mai mulți kilometri, precum și de numeroase monumente istorice. Cîteva drumuri asfaltate străbat pădurea și facilitează accesul către lac, dinspre sud și est. În afara lacului și pădurii, o atracție deosebită o exercită mănăstirea Țigănești, un remarcabil monument istoric, zidit în anul 1812, pe o fișe

de pământ ce înaintează în lacul Bălteni și care-i conferă o poziție extrem de pitorească. În prezent, aici funcționează o unitate a industriei locale, care produce covoare de tip oriental, în special pentru export.

Complexul Snagov, cu multe dotări și amenajări turistice și de agrement, este cel mai mare și mai frecventat, atât de locuitorii orașului București și ai județului Ilfov, cât și de turiști din alte părți ale țării. De asemenea, datorită numărului însemnat de străini ce-l vizitează, poate fi socotit și un centru turistic internațional. Atracția sa este legată de prezența unor importante masive păduroase de foioase din esențe tari și de cea a lacului Snagov. Pădurea, transformată într-un adevărat parc, este brăzdată de numeroase poteci și drumuri care fac legătura între diferitele părți ale complexului turistic.

Lacul Snagov (fig. 18) este cel mai important centru pentru sporturi nautice din țara noastră. Pe malul lacului se află un frumos hotel-restaurant, două campinguri, o bază nautică publică (cu vaporase și bărci pentru plimbare pe apă), un ștrand, câteva bufete și chioșcuri etc. De asemenea, în apa lacului se oglindesc câteva zeci de vile pitorești și mai multe baze nautice ale unor cluburi sportive din București.

Frumuseților naturale ale complexului Snagov, amenajărilor și dotărilor acestuia li se adaugă și un remarcabil și atrăgător monument istoric : mănăstirea Snagov.

Această mănăstire, situată pe o mică și pitorească insulă din mijlocul lacului, este ctitoria lui Vlad Țepeș din anul 1457. În 1643, Matei Basarab înființează aici o tipografie. Din cele trei biserici câte avea mănăstirea în vremea aceea nu a rămas decât una, cea construită de Mircea Ciobanul, în 1560, care mai târziu a fost mărită prin câteva adăugiri. Această biserică are fresce foarte frumoase și câteva morminte datînd din secolul al XVI-lea.

Complexul Căldărușani reprezintă partea estică a zonei Vlășia, axîndu-se pe văile Cociovaliștea și Vlășia și pe lacurile Căldărușani și Balta Neagră. Întinsele masive păduroase, văile Vlășia și Cociovaliștea și lacurile Balta Neagră și Căldărușani constituie specificul și pitorescul acestui complex. Mai puțin frecventat decât celelalte două, complexul Căldărușani oferă un spațiu mai vast și mai liniștit, cu posibilități optime

Fig. 18. — Lacul Snagov

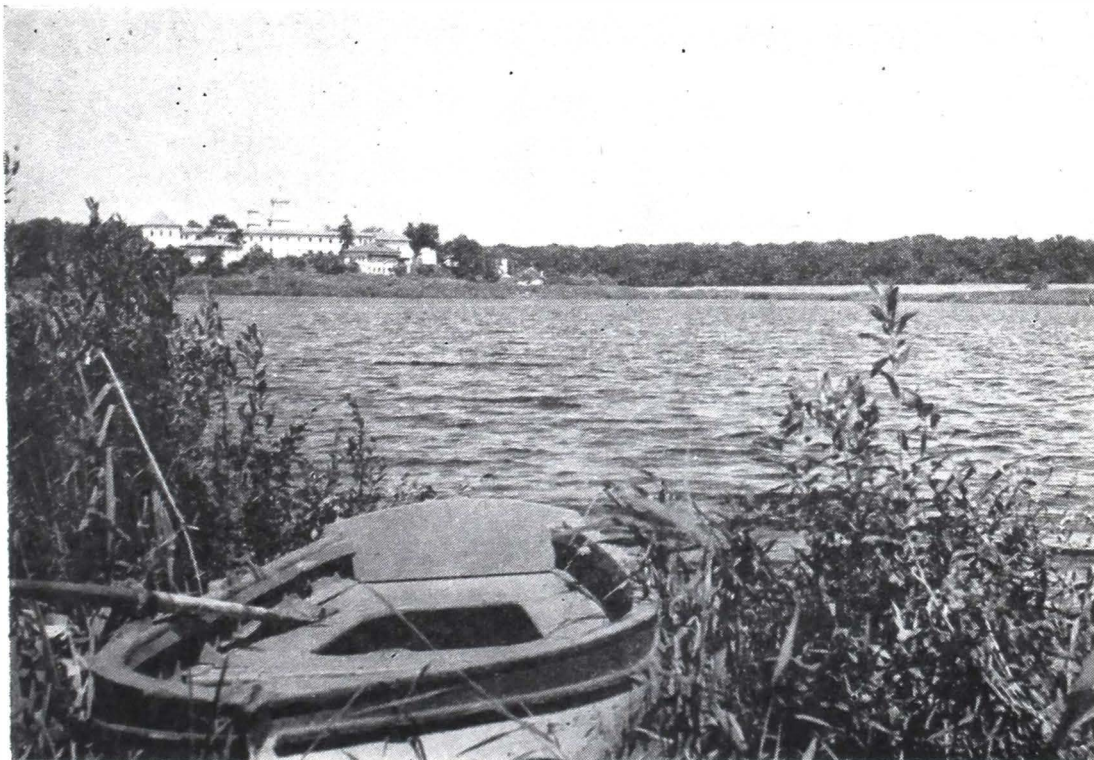

Fig. 19. — Lacul și mănăstirea Căldărușani (foto P. G â ș t e s c u).

pentru recreere și agrement. Pe malul lacului Căldărușani sînt două cabane pentru vînători și pescari, iar în pădurile dintre Bojdani și Balta Neagră se află o fazanerie cu incubatoare și instalații moderne și o crescătorie de cervidee.

Unul dintre cele mai pitorești puncte de aici este un promontoriu ce pătrunde în lacul Căldărușani și pe care se află renumita și vechea mănăstire Căldărușani (fig. 19).

Ctitorie a lui Matei Basarab, mănăstirea a fost ridicată în 1638 și are picturi datorate lui Nicolae Grigorescu. Lîngă mănăstire se află o stație geofizică, pentru observații și cercetări științifice.

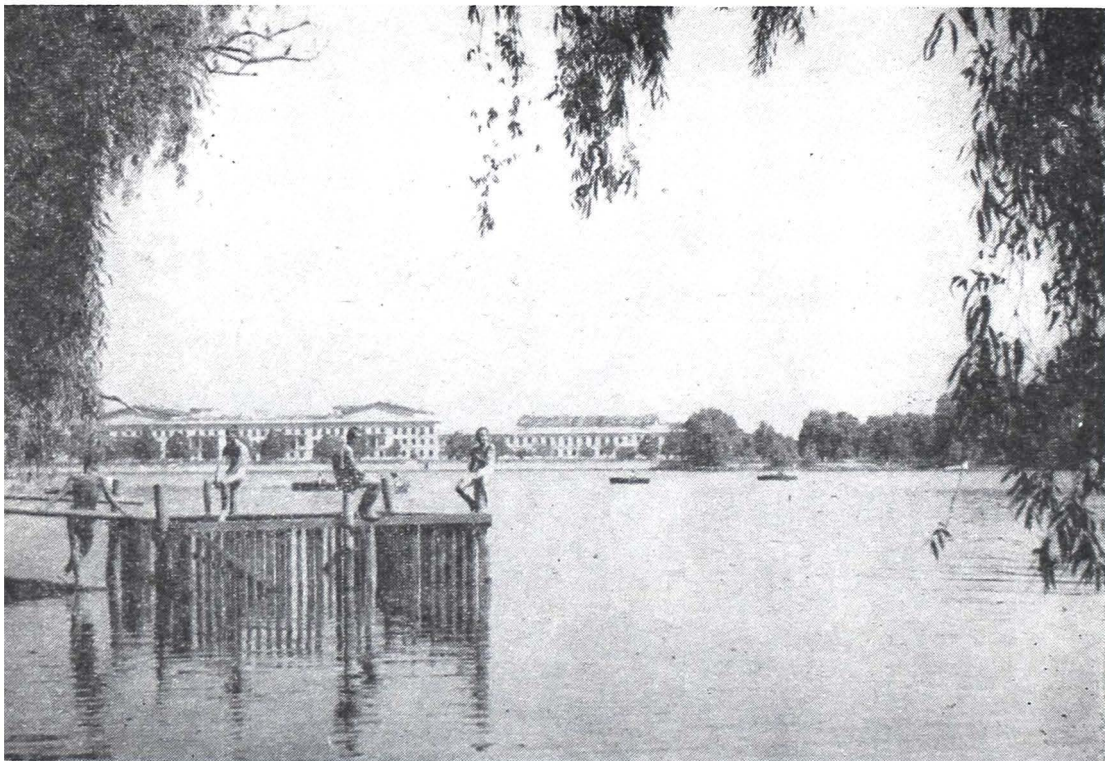

Fig. 20. — Lacul și studioul cinematografic Buftea (foto P. Găștescu).

Zona Buftea

Zona Buftea este axată pe valea Colentinei, între Ghimpați și Mogoșoaia, și pe valea Crevedia. Obiectivele caracteristice ale acestei zone sînt pădurile și lacurile de pe valea Colentinei, precum și cîteva monumente istorice.

Dotările sînt, deocamdată, destul de limitate — ștrandul și parcul de la Buftea —, dar o dată cu crearea unor lacuri în amunte de Buftea sînt prevăzute amenajarea și construcția unor baze turistice și de sporturi nautice.

În afara studiourilor cinematografice, care sînt așezate într-un cadru deosebit de pitoresc — pe malul lacului (fig. 20) —, se mai găsește un castel zidit în secolul al XIX-lea de către domnitorul Bibescu și refăcut apoi de Barbu Știrbei. Biserița din castel, cu turnulețele de o rară frumusețe și la intrare cu scări de marmură de Carrara, are mai multe cripte în care au fost înmormîntați membri ai familiei Știrbei.

Zona Argeș-Neajlov

Această zonă se întinde de-a lungul luncilor Argeș - Sabar și Neajlovului inferior, de la pădurea Căscioarele și pînă la Gostinari și de aici pînă la Călugăreni. În cadrul acestei zone se deosebesc trei complexe:

Complexul Căscioarele — Bolintin-Vale este caracterizat de prezența unui întins masiv păduros alcătuit din quercinee și din mai multe areale de păduri de esență moale, neavînd dotări speciale pentru turism și agrement. Casa-muzeu Dimitrie Bolintineanu din Bolintin-Vale (unde poetul s-a născut și a crescut), ca și aspectul edilitar al localităților de aici completează specificul acestui complex.

Complexul Buda — Copăceni este caracterizat de prezența rîului Argeș și a numeroaselor dar puțin întinse suprafețe de păduri alcătuite din esențe moi, ca și de existența unor amenajări turistice și a unor locuri de importanță istorică.

Astfel, la Buda și Adunații-Copăceni sînt cabane, ștranduri și plaje care oferă condiții plăcute pentru vizitatori.

La Popești se pot vedea urmele unei cetăți dacice — Argedava, reședința regelui Burebista, iar la 30 Decembrie se poate vizita un mare combinat agricol de tip industrial (cu suprafețe întinse de sere, fabrică de mezeluri și produse lactate, o gospodărie avicolă, iar în mijlocul acestora o frumoasă clădire înconjurată de arbori seculari).

Complexul Călugăreni — Comana — Colibași, unul dintre cele mai frumoase și mai mari din județ, cuprinde păduri întinse

de quercinee sau de esențe moi, cursuri bogate de apă — Argeșul și Neajlovul —, lacul Comana și câteva monumente istorice.

Pădurea Comana — Vlad Țepeș, fără amenajări pînă acum, prezintă o deosebită importanță turistică prin poziția sa la contactul dintre cîmpia înaltă a Burnazului și lunca Neajlovului, pe malul lacului Comana. Această pădure, care constituie o valoroasă rezervație forestieră, prezintă caracterul unei păduri balcanice, cu numeroase elemente sudice, mai multe tipuri de pădure întîlnindu-se pe o suprafață destul de restrînsă (păduri de șleau, cerete, păduri de tei, păduri de salcîm). De asemenea, aici crește și bujorul sălbatic românesc, care a fost declarat monument al naturii.

Pe marginea lacului Comana se înalță o veche mănăstire, a cărei istorie este strîns legată de viața locuitorilor acestor meleaguri. Ea a fost construită în 1462 de Vlad Țepeș, apoi a fost refăcută de Șerban Basarab Voievod între 1588 și 1589, și de Șerban Cantacuzino în 1699. Mănăstirea era înconjurată de un zid puternic, astăzi în ruine.

Balta Comana și valea Neajlovului pînă la Călugăreni oferă posibilitatea folosirii plăcute și variate a timpului liber, însă, în prezent, lipsa unor căi de comunicație corespunzătoare face ca numărul vizitatorilor să fie foarte redus.

Valea Neajlovului, la Călugăreni, este cunoscută pentru importanța sa istorică, aici desfășurîndu-se lupta dintre Mihai Viteazul și Sinan Pașa în 1595, soldată cu o răsunătoare și importantă victorie a românilor. Podul construit aici, care poartă două inscripții referitoare la luptele din 1595, și troița ridicată în 1683 de Șerban Cantacuzino pe malul drept în amintirea prețioasei victorii constituie puncte de mare atracție pentru turiști (fig. 21).

Partea estică a acestui complex este reprezentată de lunca joasă a confluenței Neajlovului cu Argeșul, care oferă numeroase locuri pentru ștrand și plajă și multe păduri formate din esențe moi, așezate pe malurile cursurilor de apă. O caracteristică a acestei părți este dată de contactul dintre cîmpiile Burnaz și Neajlov cu luncile rîurilor, care se face prin pante abrupte de câteva zeci de metri înălțime, ce le dau un aspect de dealuri impunătoare.

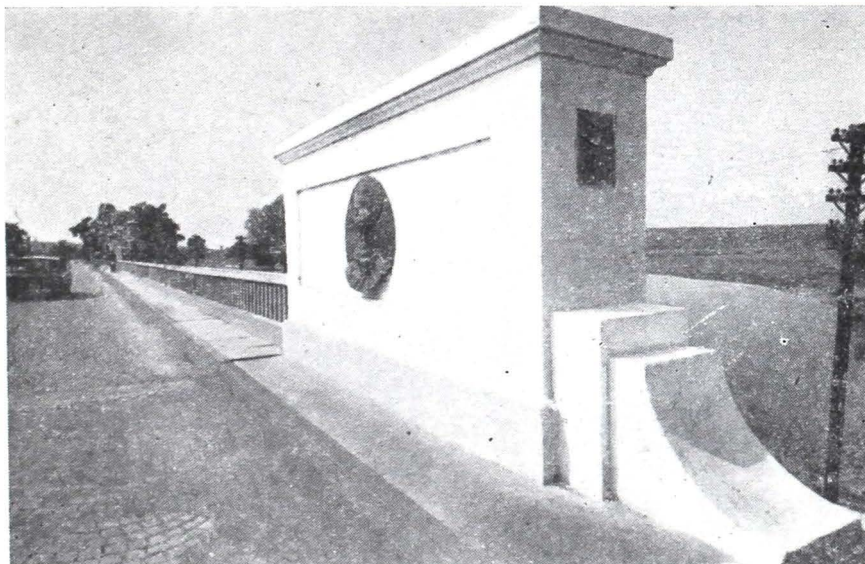

Fig. 21. — Podul de pe Argeș la Călugăreni (foto Agerpres).

Cele câteva locuri și monumente istorice măresc importanța turistică a acestui complex. Astfel, la Mironești, pe marginea estică a Burnazului, ce domină întreaga luncă a Argeșului în această porțiune, se află ruinele palatului domnesc construit de postelnicul Constantin Cantacuzino în anul 1668 ; la Grădiștea există o veche biserică construită în 1687 și refăcută apoi de câteva ori, precum și o impunătoare clădire, care a funcționat mult timp ca școală normală de învățători, aflată în apropierea locului unde pînă acum cițiva ani era un falnic stejar, plantat, după versiunea locală, de Mihai Viteazul cînd se întorcea victorios din luptele de la Călugăreni.

Zona Cernica - Pasărea

Situată la est de orașul București, în regiunea de confluență a râurilor Colentina și Pasărea cu Dimbovița, zona Cernica —

Fig. 22. — Lacul Cernica și mănăstirea mică de pe insulă (foto P. Găștescu).

Pasărea este a doua zonă turistică de mare afluență din județul Ilfov. Caracteristica acestei zone este dată de prezența unor întinse păduri alcătuite din esențe tari, de lacuri pitorești și acumulări artificiale de apă, de renumite monumente istorice, ca și de existența unor amenajări pentru turiști, între care cel mai important și cunoscut este complexul cabană-restaurant din pădurea Pustnicul, de pe malul lacului Brănești.

În anul 1969, pe malul lacului Cernica, a fost dat în funcțiune un modern complex turistic format din debarcader, plajă și restaurant.

În această zonă sînt două dintre cele mai însemnate și mai vizitate monumente istorice din județul Ilfov : mănăstirile Cernica și Pasărea.

Mănăstirea Cernica (fig. 22), situată pe două insule în mijlocul lacului Cernica, a fost clădită de marele vornic Cernica-Știrbei în anul 1608. Fiind distrusă în mare parte, mănăstirea a fost reconstruită în 1781 și a devenit una dintre cele mai mari din țară. În secolul al XIX-lea aici a funcționat și o tipografie pentru lucrări religioase, iar mai tîrziu dispunea de o mare bibliotecă cu numeroase și foarte vechi cărți bisericești. În prezent se pot admira picturile interioare și numeroase icoane.

Mănăstirea Pasărea, ctitorie a lui Timotei, arhimandritul Cernicăi, în 1813, rezidită în 1848 de Calinic, este așezată pe malul lacului Brănești. Mănăstirea și zona sa înconjurătoare constituie un principal punct de atracție (fig. 23).

În afara zonelor mai sus prezentate, pe teritoriul județului Ilfov sînt înă multe alte locuri pitorești, ctitorii de mănăstiri și palate domnești, biserici vechi cu picturi de mare valoare artistică și istorică, monumente ale naturii și nenumărate realizări edilitare și economice ale ultimelor două decenii, care constituie puncte de atracție și de recreere activă, de cunoaștere a pămîntului și oamenilor, de odinioară și din prezent, ai județului Ilfov.

Cele două orașe dunărene, prin poziția, construcțiile lor vechi și noi, prin unitățile economice oferă posibilități variate de cunoaștere și de recreere pentru vizitatori. La Giurgiu, de un deosebit succes turistic se bucură podul de peste Dunăre, „turnul” din centrul orașului, biserica Sf. Nicolae și biserica grecească cu frumoasele sale fresce executate de G h . T a t t a r e s c u , portul și șantierele navale.

Oltenița are un peisaj natural atrăgător, reprezentat de zona de confluență a Argeșului cu Dunărea. De asemenea, se pot vizita șantierele navale și stațiunea arheologică Gumelnița.

La Herești există un palat „de piatră”, construit de Udriște Năsturel în veacul al XVII-lea, avînd o mare valoare istorică

Fig. 23. — Lacul Brănești și mănăstirea Pasărea (foto P. Găștescu).

și arhitectonică (sculpturi în piatră la uși și la ferestre). La Dobreni, pe malul „Sabarului Vechi”, se pot vedea urmele unui palat construit în 1646 de serdarul Constantin, fiul lui Radu Șerban (Șerban Basarab s-a născut în acest sat); la Afumați se află un frumos conac (azi sediul I.A.S. Afumați), o biserică ridicată de stolnicul Constantin Cantacuzino și ruinele unui palat, la Ciorogirla există o mănăstire ce datează din 1808, iar la Domnești se văd resturile unei vechi cetăți.

• Așadar, județul Ilfov, cu un teritoriu situat în plină zonă de cîmpie, străbătut de râuri cu ape bogate și de văi pe care se înșiră nesfârșite salbe de iazuri și lacuri, cu multe masive păduroase, cu așezări pitorești, este un județ în plină dezvoltare economică, în plină transformare edilitară și social-culturală. Harnicii săi locuitori depun eforturi pentru progresul economic al județului, pentru creșterea bunăstării și a valorilor materiale și spirituale.

BIBLIOGRAFIE

- ALESSANDRESCU C. (1892), *Dicționar geografic al județului Ilfov*, București.
- ANTONESCU-REMUȘI P. S. (1890), *Dicționar geografic al județului Vlașca*, București.
- BADEA L., NICULESCU GH. (1969), *Regionarea geomorfologică a cîmpiei din jurul capitalei și microregiunile de interes special*, Luc. geogr. aplicată, Inst. geol.-geogr., București.
- BĂLUȚĂ D. (1967), *Caracteristicile aluviunilor și activitatea morfogenetică a rîului Argeș în zona de cîmpie*, Hidrotehn., gospod. apelor, meteorol., nr. 6.
- CĂLINESCU R. (1962), *Excursii în împrejurimile capitalei*, Edit. U.C.F.S., București.
- CĂLINESCU R. și colab. (1969), *Biogeografia României*, Edit. științifică, București.
- CONDURĂȚEANU P. D. (1890), *Dicționar geografic al județului Dolj*, București.
- FLOREA N. și colab. (1968), *Geografia solurilor României*, Edit. științifică, București.
- FRUNZESCU D. (1892), *Dicționarul topografic și statistic al României*, București.
- GĂȘTESCU P. (1963), *Lacurile din R.P. Română — geneză și regim hidrologic*, Edit. Acad. R.P.R., București.
- GĂȘTESCU P., BREIER ARIADNA (1969), *Les lacs artificiels de Roumanie*, Rev. roum. géol., géophys., géogr., Série géogr., t. 13, nr. 2.
- GĂȘTESCU P., NICOLA ALEXANDRA (1961), *Lacurile de pe valea Colentinei — geneza și regim hidrologic*, Com. Acad. R.P.R., t. XI, nr. 3.
- GIURESCU C. C. (1957), *Principalele Române la începutul secolului XIX*, Edit. științifică, București.
- IACOB GH. (1959), *Orașul Giurgiu, observații fizico- și economico-geografice*, Probl. geogr., vol. VI.
- IORDAN ION (1957), *Economia agrară a raionului Vidra*, Probl. geogr., vol. V.
- (1963), *Schimbarea cursului Sabarului între Vidra și Ciocoveni prin intervenția omului*, Probl., geogr., vol. X, Edit. Acad. R.P.R., București.

- JORDAN ION (1964), *The pre-urban zone of Bucharest*, Rev. roum. géol., géophys., géogr., Série de géogr., t. 8.
- (1967), *Amenajarea teritoriului agricol al zonei preorășenești București*, St. cerc. geogr., t. XV, nr. 2.
- JORDAN IORGU (1963), *Toponomie românească*, Edit. Acad. R.P.R., București.
- MĂRCULESCU I. AL. (1932), *Oltenița, studiu album monografic*, București.
- (1922), *Contribuții la studiul populației și așezărilor omenești din Cîmpia Romînă, între 1853—1899*, Bul. Soc. geogr., vol. XLI.
- (1924), *Vlășia și Mostiștea*, Bul. Soc. geogr., vol. XLIII.
- (1924), *Așezările omenești în Cîmpia Romînă la mijlocul și sfîrșitul secolului XIX*, An. Acad. Rom., Seria a III-a, t. IV.
- MIHĂILESCU V. (1966), *Dealurile și cîmpiile Romîniei*, Edit. științifică, București.
- PĂRVAN V. (1957), *Dacia*, Edit. științifică, București.
- POP E., SĂLĂGEANU N. (1965), *Monumente ale naturii din România*, Edit. meridiene, București.
- PROVIANU I. ION (1897), *Dicționar geografic al județului Ialomița*, București.
- ȘEITAN OCTAVIA, NEAMU GH. (1965), *Cîteva caracteristici topoclimatice observate în mersul regimului termic pe valea Dunării la Chirnoși — Oltenița*, Com. geogr., S.S.N.G., vol. III.
- VĂLSAN G. (1911), *Temelia Bucureștilor*, An. Geogr. antrop., București.
- (1912), *O fază în popularea Țării Românești*, Bul. Soc. geogr. rom., vol. XXXIII, București.
- (1915), *Cîmpia Romînă*, Bul. Soc. geogr. rom., vol. XXXVI.
- * * (1961), *Clima R.P. Romîne*, vol. I (1962), vol. II (1961), Inst. meteor., București.
- * * (1965), *Documenta Romaniae Historica, B. Țara Românească*, Edit. Acad. R.P.R., vol. 21.
- * * (1953), *Documentele privind istoria Romîniei*, Edit. Acad. R.P.R., veacul XVI, vol. II. București, vol. VI (1953), București.
- * * (1938), *Enciclopedia Romîniei*, București.
- * * (1969), *Geografia văii Dunării Românești*, Edit. Academiei Republicii Socialiste Romînia, București.
- * * (1965), *Harta geologică a Republicii Socialiste Romînia*, sc. 1 : 1 000 000, Inst. geol., București.
- * * (1969), *Harta hidrogeologică a Republicii Socialiste Romînia*, sc. 1 : 1 000 000, Inst. geol., București.
- * * (1964), *Harta solurilor Republicii Socialiste Romînia*, Inst. geol., București.

- * * * (1969), *Harta substanțelor minerale utile*, sc. 1 : 1 000 000, Inst. geol., București.
- * * * (1969), *Județele României*, Edit. politică, București.
- * * * (1960), *Monografia geografică a R. P. Române, vol. I, Geografia fizică*, Edit. Acad. R.P.R., București.
- * * * (1966), *Monografia hidrologică a bazinului Argeș*, St. hidrol., vol. XIV.
- * * * (1966), *Monografia hidrologică a bazinului Ialomița*, St. hidrol., vol. XVI.
- * * * (1969), *Anuarul statistic al Republicii Socialiste România*, Dir. centr. statist., București.

CUPRINS

Prefață	3
Cadrul geografic	7
Relieful. Constituția geologică	10
Cîmpia de subsidență	12
Cîmpia Vlășiei	12
Cîmpia Mostiștei	15
Cîmpia Burnazului	16
Lunca Argeșului	17
Lunca Dunării	18
Resursele subsolului	21
Clima	24
Hidrografia	32
Rîurile	33
Lacurile naturale și iazurile	37
Solurile, vegetația, fauna. Rezervațiile naturale	43
Solurile	43
Vegetația	46
Fauna	49
Rezervațiile naturale	52
Considerații istorice	53
Populația și așezările	58
Populația	58
Densitatea	59
Populația pe vârste și sexe	60
Mișcarea naturală	62
Sporul natural	63
Forța de muncă	65
Aspecte social-culturale	70

Așezările	73
Așezările rurale	73
Așezări urbane	74
Economia județului	85
Agricultura	85
Culturile de câmp	89
Viticultura	96
Pomicultura	97
Pășunile	98
Fînețele	99
Creșterea animalelor	99
Pădurile	100
Industria	102
Căile de comunicații și transporturile	109
Obiectivele turistice ale județului	110
Zona Vlășia	111
Zona Buftea	114
Zona Argeș — Neajlov	115
Zona Cernica — Pasărea	117
Bibliografie	123

Redactor : SILVIA DINESCU

Tehnoredactor : MARILENA POPESCU

Bun de tipar 6.10.1970. Hirtie velină ilustrații format 16/61 × 86, de 80 G/m². Coli de tipar 8.

C.Z. pentru biblioteci mari și mici 91 (498: 124).

Intreprinderea Poligrafică Informația, București, str. Brezoianu, nr. 23-25. Republica Socialistă România

În cadrul colecției „Județele Patriei“
în anii 1970—1971 vor mai apărea :

Județul Vrancea

Județul Cluj

Județul Ialomița

Județul Sibiu

Județul Brașov

Județul Gorj

Lei 15

